

ศึกษาผลการจัดแผนการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 โรงเรียนวัดราชผาติ
การาม สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
STUDY OF STUDENTS MUSIC ORGANIZATION LESSON PLANS FOR GRADE ONE AT
WAT RATCHAPHATIKARAM SCHOOL IN THE DUSIT DISTRICT OF THE PROVINCE OF
BANGKOK, USING THE CONCEPTS OF CARL ORFF

ชุติมา สมบูรณ์

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 โรงเรียนวัด
ราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

STUDY OF STUDENTS MUSIC ORGANIZATION LESSON PLANS FOR GRADE
ONE AT WAT RATCHAPHATIKARAM SCHOOL IN THE DUSIT DISTRICT OF
THE PROVINCE OF BANGKOK, USING THE CONCENTS OF CARL ORFF

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for MASTER OF EDUCATION (Art Education)
Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University

2018

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
ศึกษาผลการจัดแผนการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม
สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
ของ
ชุตติมา สมบูรณ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์จักรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

.....ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลิขณันต์เศก ย่านเดิม)

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมกฤษ การ์รินทร์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลิขณันต์เศก ย่านเดิม)

ชื่อเรื่อง	ศึกษาผลการจัดแผนการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
ผู้วิจัย	ชุติมา สมบูรณ์
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2561
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิณันต์เศก ย่านเดิม

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี ด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปี การศึกษา 2561 ของโรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 18 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) ดำเนินการทดลองแผนการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันจันทร์กับวันวันอังคาร วันละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 10 ครั้ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย มัธยฐาน และค่าพิสัยควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ หลังการใช้กิจกรรมดนตรีสูงกว่าก่อน การใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ หลังจากการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อน เรียน โดยเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ พบว่า หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.83 คะแนน สูงกว่าก่อน เรียนที่มีคะแนนเท่ากับ 10 คะแนน 2) พฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ระหว่างการทำกิจกรรมดนตรีมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : แผนการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ , พฤติกรรมการเรียนดนตรี

Title	STUDY OF STUDENTS MUSIC ORGANIZATION LESSON PLANS FOR GRADE ONE AT WAT RATCHAPHATIKARAM SCHOOL IN THE DUSIT DISTRICT OF THE PROVINCE OF BANGKOK,USING THE CONCENTS OF CARL ORFF
Author	CHUTIMA SOMBOON
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2018
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Sitsake Yanderm

The purposes of this experimental research were as follows: 1) comparison of achievement on the pretest and posttest study of music lessons using the concertos of Carl Orff among Grade One students at Wat Ratchaphatikaram School in the Dusit District of the Province of Bangkok; 2) to observe the behavior of students about music lessons by using concepts of Carl Orff. The sample group consisted of eighteen Grade One students in the 2018, academic years, Purposive Sampling was used to research music lessons based on the theories of Orff, on Mondays and Tuesdays for sixty minutes a day for five weeks, a total of ten times. The statistical tools used in this research included mean, median and quartile range. The research found the following: 1) The score for music achievement was based on the ideas of Carl Orff after the completion of music activity received higher scores at a statistically level of .05. This is based on a set of assumptions. It was found that after studying music based on the ideas of Carl Orff, the students had higher levels of achievement than they did before. When comparing differences of score Music learning Achievement Test based on the ideas of Orff, it was found that after class the average score was 17.83 points. It was higher than before, with an average score of ten points. 2) study habits regarding music based on the ideas of Orff had an average increase.

Keyword : Music lessons by using concepts of Carl Orff Music learning behavior

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คมกฤษ การินทร์ คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นประธานในการสอบปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิณัฏฐ์ ยานเดิม อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ กรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกครั้งตอน ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีแก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความเมตตากรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ด้วยความเคารพเป็นอย่างสูงและด้วยความจริงใจมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพิกา รอดสการ อาจารย์ ดร. นวรินทร์ ตาก้อนทอง และอาจารย์ เรวดี เพชรมณี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาดุริยางคศาสตร์สากลทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์ที่มีคุณค่ายิ่ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานต่อไปในอนาคต

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหาร และ ครูโรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ที่ได้กรุณาสนับสนุนอำนวยความสะดวกในด้านเวลาและโอกาสในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ชลณีการ์ วงศ์ษา ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลงไปด้วยดี สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัว ผู้เป็นที่รักยิ่ง และสมาชิกทุกคนที่ได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ให้ความรัก ความห่วงใย และให้กำลังใจอย่างเสมอต้นเสมอปลายแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ และมีพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือเป็นกำลังใจและสนับสนุนแก่ผู้วิจัยตลอดมาจนประสบความสำเร็จในการศึกษา

ชุตินา สมบุญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรดนตรี	8
1.1 หลักสูตรดนตรีในระดับประถมศึกษา	8
1.2 หลักสูตรดนตรีในโรงเรียนวัดราชผาติการาม	11
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี.....	29
2.1 ความหมายของกิจกรรมดนตรี	29
2.2 ความสำคัญและคุณค่าของดนตรี.....	31

2.3 ประโยชน์ของดนตรีต่อเด็ก.....	32
2.4 แนวการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับประถมศึกษา.....	34
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ.....	39
3.1 ระบบการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ.....	39
3.2 หลักการสอนของคาร์ล ออร์ฟ.....	51
3.3 การเล่นดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ.....	55
3.4 กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ.....	56
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการสอน.....	58
4.1 ความหมายของแผนการสอน.....	58
4.2 ความสำคัญของการเขียนแผนการสอน.....	58
4.3 หลักการเขียนแผนการสอน.....	60
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี.....	63
5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ.....	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
1. รูปแบบการวิจัย.....	67
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย.....	68
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95

ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	95
ความสำคัญของการวิจัย.....	95
สมมติฐานการวิจัย	95
วิธีการดำเนินการวิจัย	96
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	96
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	96
วิธีดำเนินการทดลอง.....	96
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
สรุปผลการวิจัย	97
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะ	100
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	101
บรรณานุกรม	102
ภาคผนวก.....	106
ประวัติผู้เขียน.....	155

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ตามมาตรฐาน ศ 2.1	17
ตาราง 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ตามมาตรฐาน ศ 2.2.....	18
ตาราง 3 โครงสร้างรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ.....	20
ตาราง 4 หน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ	21
ตาราง 5 แผนการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ	69
ตาราง 6 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี.....	76
ตาราง 7 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 1 เสียงอะไรเอ่ย.....	79
ตาราง 8 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 2 คุณลักษณะของเสียง (สูง หรือ ต่ำ)	80
ตาราง 9 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 3 คุณลักษณะของเสียง (ยาว หรือ สั้น).....	82
ตาราง 10 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 4 คุณลักษณะของเสียง (ดัง หรือ เบา)	83
ตาราง 11 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 5 ชื่อทุกคนมีจังหวะ.....	85
ตาราง 12 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 6 จังหวะในบทเพลง	86
ตาราง 13คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 7 ทอยเบียร์	88
ตาราง 14 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 8 สร้างสรรค์จังหวะ	89

ตาราง 15 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 9 ทำตามบัตร	91
ตาราง 16 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 10 บทเพลงของฉันทน์	92
ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ ทั้ง 5 ข้อ	94

สารบัญรูปภาพ

หน้า

No table of figures entries found.

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ธวัชชัย นาควงษ์ (2542) กล่าวว่า ดนตรีเป็นศาสตร์เบื้องต้นที่อยู่บนรากฐานของการปฏิบัติการสื่อสารในเด็ก (Communicative Performance) และเน้นความเป็นตัวของตัวเองอย่างมาก ซึ่งประสบการณ์เบื้องต้นของเด็กจะเป็นไปอย่างเรียบง่าย เช่น การร้อง การท่อน การย้ำทำ และการตบมือ ในดนตรีเบื้องต้นนั้น การพูด การร้องเพลง และการเคลื่อนไหวไม่สามารถถูกแยกออกจากกันแต่จะหลอมรวมกันเหมือนกับการแสดงออกทางดนตรีโดยธรรมชาติอันแท้จริงนั่นเอง

จเร ลำอาจค์ (2553) กล่าวว่า ดนตรีเป็นภาษาหนึ่งที่สื่อได้กับบุคคลทุกเพศทุกวัย ดนตรีนับเป็นสิ่งที่มีความค่าและมีประโยชน์มากมายมหาศาล ปัจจุบันมีการนำดนตรีไปประยุกต์ใช้ในศาสตร์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เช่น วงการแพทย์ ได้นำเสียงดนตรีมาใช้บรรเทาความเจ็บปวด ลดความเครียด ปรับสภาวะอารมณ์ให้กับผู้ป่วย ดนตรีสามารถช่วยบำบัดรักษาเด็กที่มีความผิดปกติทางสมอง เด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น เป็นศาสตร์ของดนตรีบำบัด ด้านกีฬา ดนตรีสามารถช่วยเพิ่มสมาธิ ผ่อนคลาย และบางครั้งก็ใช้ดนตรีช่วยกระตุ้นการตื่นตัวของร่างกายให้กับนักกีฬา ในช่วงก่อนการแข่งขัน ดนตรีถูกนำไปผสมผสานกับศาสตร์ต่าง ๆ มากมายหลายแขนง และถูกนำไปปรับใช้อย่างหลากหลาย รวมถึง การนำดนตรีเข้ามาช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ของเด็ก ดนตรีสามารถทำให้เด็กมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น การได้ลองเสียงและท่วงทำนองใหม่ ๆ หรือการคิดทำนองและการแต่งเพลงจะทำให้เด็กได้ฝึกฝนเรื่องของการคิดสร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลา

ดนตรีนับว่าเป็นอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดความต้องการจิตนาการและอารมณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า จนเป็นที่ยอมรับกันว่าดนตรีเป็นสาระวิชาการ และกิจกรรมที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ ต่อมาความสำคัญของดนตรีไทยได้ทวีคูณมากขึ้น นักการศึกษาหลายท่านมีความเชื่อว่า ดนตรีเป็นเครื่องช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จึงได้สนับสนุนให้ดนตรีเข้ามามีบทบาทในการศึกษา และจัดเข้าอยู่ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับตลอดมา ดังที่ โกวิท ยันธศิริ (2520) กล่าวว่า ดนตรีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่มีคุณค่าต่อการศึกษาอย่างมาก เพราะดนตรีช่วยพัฒนาเด็กในด้านความเจริญทางด้านร่างกาย อารมณ์ และทางสติปัญญา ดนตรีถือเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก จึงได้มีการกำหนดให้มีกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระดนตรี อยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาแห่งชาติ 2551 โดยจัดให้มีการเรียนการสอน

วิชาดนตรีในระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาและทบวงมหาวิทยาลัยได้มีการวางแผนทางการกำหนดเกณฑ์การเรียนดนตรีในแต่ละระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งในลักษณะหลักสูตรดนตรีศึกษาภาคบังคับ จนถึงระบบการศึกษาทั่ว ๆ ไป

สุเทพ บันลือศิลป์ (2537) กล่าวว่า ดนตรีควรเป็นวิชาที่ทุกคนเรียนได้ สอนได้ เป็นวิชาสามัญต้องมีการเรียนที่ต่อเนื่องกันจากประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา โดยเน้นภาคปฏิบัติสามารถเล่น – ร้องได้ เข้าใจหลักทฤษฎีดนตรีไทยและสากล และวิชาดนตรีในระดับประถมศึกษา ก็เหมือนวิชาสามัญอื่น ๆ ที่มีการสอนการเรียนรู้มุ่งส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาให้เจริญขึ้น เช่นเดียวกับธนุรักษ์ สุทธจิตต์ (2532) กล่าวว่า ดนตรีเป็นเนื้อหาวิชาแขนงหนึ่งที่มีอยู่ในหลักสูตรระดับประถมศึกษา โดยมุ่งพัฒนาให้เด็กมีความสนใจ รู้จักและรักดนตรี พัฒนาการด้านดนตรีจึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการเรียนระดับประถมศึกษา นอกจากนั้น อริยะ สุวรรณเกษ (2543) กล่าวว่า ดนตรียังเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้สมองของมนุษย์ทำงานได้ดีและรับรู้ได้เร็วขึ้น อีกทั้งเสียงดนตรีมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด มีส่วนช่วยทำให้บุคคลมีมนุษยสัมพันธ์และเข้าสังคมได้ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเข้าใจตนเอง สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมดนตรีให้กับผู้เรียนเพื่อพัฒนาการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและเป็นไปอย่างธรรมชาติ ตลอดจนเข้าใจถึงพื้นฐานด้านดนตรีในแต่ละช่วงวัยและเพื่อสร้างให้ผู้เรียนมีความมั่นใจที่จะกล้าแสดงออกจินตนาการและสร้างสรรค์งานดนตรีออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธนุรักษ์ สุทธจิตต์ (2540) กล่าวว่า ในระดับประถมศึกษาจัดได้ว่าเป็นช่วงเวลาของการวางพื้นฐานดนตรีโดยถ้าผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้นดนตรีได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามพัฒนาการการเรียนรู้ย่อมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างของสาระดนตรีได้อย่างถ่องแท้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเรียนดนตรีขั้นสูงต่อไป กิจกรรมการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาควรเน้นการปฏิบัติเป็นหลัก เพราะผู้เรียนในวัยนี้ยังสนุกสนานกับการได้เคลื่อนไหว ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมากกว่านั่งฟัง ผู้สอนอธิบาย นอกจากนี้ ต้องจิตต์ จิตดี (2547) กล่าวว่า การได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ยังช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงกับทักษะต่าง ๆ ของดนตรี ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดแนวคิด มีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาดนตรีดีขึ้น การใช้เทคนิควิธีการสอนดนตรีที่เหมาะสมยังคงมีความสำคัญในการจัดกิจกรรมดนตรี ผู้สอนควรศึกษาเทคนิคต่าง ๆ เพื่อใช้ในกิจกรรมดนตรีในอันที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เทคนิควิธีการสอนดนตรีที่ผู้สอนสามารถศึกษาได้มีมากมาย เช่น หลักการของโคดาเย ออร์ฟ และดาลโครซ เป็นต้น กิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีใช้ในการพัฒนาระบบการการทำงานที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการฟัง การมองเห็นและการเคลื่อนไหวร่างกายของเด็กประถม ในปัจจุบันมีผู้คิดค้นหลักการและวิธีการจัดกิจกรรมดนตรีไว้มากมาย ที่

เป็นที่ยอมรับและเผยแพร่ไปทั่วโลกแนวหนึ่ง ได้แก่การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวของคาร์ล ออร์ฟ เป็นการสอนดนตรีผ่านการลงมือกระทำอย่างมีชีวิตชีวาและสร้างสรรค์ การมีปฏิสัมพันธ์กับ วัสดุ อุปกรณ์ ออร์ฟเน้นกระบวนการที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติ เด็กจะได้เรียนรู้ถึงความรู้สึกของสิ่งที่เขา ได้ลงมือกระทำ ภาพที่อยู่ในใจรวมถึงข้อมูลต่าง ๆ จะถูกสะสมไว้และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ ในเวลาต่อมา รัชชชัย นาควงษ์ (2542) กล่าวว่า ดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ มีพื้นฐานบนความเข้าใจ ในพัฒนาการของเด็ก โดยพยายามพัฒนาและเลือกสรรดนตรีที่เหมาะสมกับเด็ก การจัดกิจกรรม ของคาร์ล ออร์ฟเน้นกระบวนการเรียนการสอนแบบกลุ่ม และการลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง คาร์ล ออร์ฟวางรากฐานในการสอนดนตรีของเขาว่า ดนตรี (Music) การเคลื่อนไหว (Movement) และคำพูด (Speech) เป็นสิ่งแยกออกจากกันไม่ได้ทั้งสามสิ่งรวมกันเป็นเอกภาพ (Unity) ซึ่งคาร์ล ออร์ฟ เรียกว่า “ดนตรีเบื้องต้น” (Elemental Music) คาร์ล ออร์ฟวางแผนการสอนเป็นลำดับขั้นตอน ต่อเนื่องกันโดยเริ่มต้นจากความรู้ง่าย ๆ สิ่งที่ย่างที่สุดแล้วมีการสอนที่ต่อเนื่องจนไปสู่สิ่งที่ซับซ้อน ในที่สุด โดยการใช้ประสบการณ์ของตัวเด็กเองเป็นอุปกรณ์ดนตรี วิธีการสอนของคาร์ล ออร์ฟเป็น วิธีการที่มีระบบสอนเกี่ยวกับการสำรวจเสียง ความห่างของเสียงและรูปแบบ ซึ่ง คาร์ล ออร์ฟ มี วิธีการสอนที่เป็นระบบและหลากหลาย ทั้งการฟัง การพูด การเคลื่อนไหวร่างกาย เน้นจังหวะเป็นส่วนสำคัญของดนตรี ออร์ฟ ลงมติว่าควรเรียนดนตรีจากง่ายไปยาก เด็กจะเรียนจากประสบการณ์ ของตัวเอง และมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทางดนตรี

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวทำให้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยใน โรงเรียนวัดราชผาติการาม ซึ่งโรงเรียนวัดราชผาติการามเดิมตั้งอยู่ที่วัดราชาธิวาส เมื่อปีพ.ศ. 2497 ได้รื้อโรงเรียนมาปลูกใหม่ที่วัดราชผาติการามและเปิดสอนเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2498 เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนวัดราชาธิวาสมาเป็นโรงเรียนวัดราชผาติการาม และอยู่ในสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยทำการปรับปรุงซ่อมแซมต่อเติมอาคารเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โรงเรียนวัดราช ผาติการามตั้งอยู่เลขที่ 147 ถนนราชวิถี แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิตกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้บรรจุเป็นครูดนตรีที่โรงเรียนแห่งนี้ ทำให้พบปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีของ นักเรียนที่ไม่สูงเท่าที่ควร นักเรียนเรียนแต่ในหนังสือไม่มีสื่อหรือกิจกรรมที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนการ เรียนการสอนวิชาดนตรีขึ้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร เพราะเป็นถือว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นฐาน หลักของการเรียนดนตรี ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและ ส่งเสริมเทคนิคการจัดกิจกรรมดนตรีที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี ด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร อันจะทำให้เกิดการพัฒนากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี ด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร อันจะทำให้เกิดการทราบพฤติกรรมการเรียนดนตรีที่พึงประสงค์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้อง จำนวนเด็ก 23 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้อง จำนวนเด็ก 18 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบวิธีเจาะจง (Purposive Sampling)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แผนการเรียนการสอนดนตรี หมายถึง วิธีที่ผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนดนตรี เพื่อให้ นักเรียนได้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ มาประยุกต์ใช้กับ ดนตรีสำหรับเด็กประถมศึกษาปีที่1 โดยเนื้อหาการเรียนการสอนเป็นไปตามเนื้อหาในหลักสูตรที่ นักเรียนควรได้เรียนรู้ ผ่านการปฏิบัติลงมือทำอย่างมีชีวิตชีวา มีการนำชื่อของตนเองหรือชื่อของ เพื่อน มาใช้ในการเรียนดนตรีในเรื่องคุณลักษณะของเสียง จังหวะซ้ำเร็วกระสวนของชื่อแต่ละคน ที่มีกระสวนจังหวะซ้ำ-เร็วแตกต่างกัน จังหวะสากล การเคาะจังหวะตามบทเพลงได้ การร้องเพลง การอ่านบทหรือการประกอบเพลง การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลง และ มีความคิด สร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์เนื้อร้องของบทเพลงหรือทำนองเพลงสั้น ๆ ที่ได้คิดขึ้นเอง เป็นการ จัด กิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน

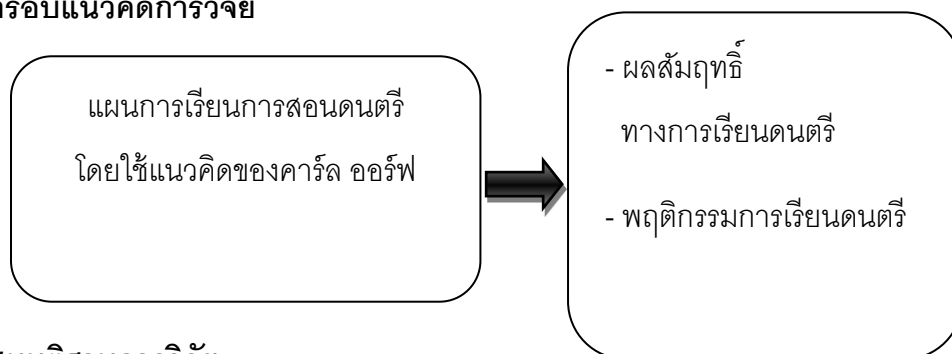
2. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียน วัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้อง จำนวนเด็ก 18 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบวิธีเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ หมายถึง การวัดจาก คะแนนที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีทั้งก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร

4. แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ หมายถึง หลักการสอนดนตรีที่ปรากฏในแผนการเรียน การสอนดนตรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งสิ้น 10 แผน ซึ่งนำหลักการของคาร์ล ออร์ฟ กับ หลักสูตรดนตรีมา เชื่อมโยงกัน โดยศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของแหล่งกำเนิดเสียง คุณลักษณะของเสียง จังหวะ และตัว โน้ตต่างๆในบทเพลง เนื้อหาการเรียนการสอนเริ่มจากง่ายไปยาก เน้นกระบวนการที่ผู้เรียนสัมผัส กับดนตรี มีการเคลื่อนไหวในรูปแบบที่สร้างสรรค์ มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ผู้อื่น มีการทำกิจกรรมกลุ่ม แล้วที่สำคัญของหลักการสอนตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ คือ นักเรียนสามารถปฏิบัติจริงด้วย ตนเอง มีความสุขในการทำกิจกรรมดนตรีสู่การสร้างสรรค์ผ่านรูปแบบงานศิลปะต่างๆ

5. พฤติกรรมการเรียนดนตรี หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำใน ห้องเรียนขณะที่ครูปฏิบัติการสอน ได้แก่ การเข้าเรียนตรงเวลา ไม่ละเลยงานที่ได้รับมอบหมาย มี ความตั้งใจเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีการร่วมมือในการทำกิจกรรมและมีส่วนร่วมใน กิจกรรมในชั้นเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. หลังจากการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสูงกว่าก่อนเรียน
2. พฤติกรรมการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ระหว่างการใช้กิจกรรมดนตรีมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้มีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรดนตรี
 - 1.1 หลักสูตรดนตรีในระดับประถมศึกษา
 - 1.2 หลักสูตรดนตรีในโรงเรียนวัดราชผาติการาม
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี
 - 2.1 ความหมายของกิจกรรมดนตรี
 - 2.2 ความสำคัญและคุณค่าของดนตรี
 - 2.3 ประโยชน์ของดนตรีต่อเด็ก
 - 2.4 แนวการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับประถมศึกษา
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
 - 3.1 ระบบการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
 - 3.2 หลักการสอนของคาร์ล ออร์ฟ
 - 3.3 การเล่นดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
 - 3.4 กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการสอน
 - 4.1 ความหมายของแผนการสอน
 - 4.2 ความสำคัญของการเขียนแผนการสอน
 - 4.3 หลักการเขียนแผนการสอน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี
 - 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรดนตรี

1.1 หลักสูตรดนตรีในระดับประถมศึกษา

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้จัดดนตรีไว้ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาค่านิยม เจตคติพฤติกรรม และบุคลิกภาพ เน้นการเป็นคนช่างคิด ช่างทำ และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้โดยใช้กิจกรรมจริยศึกษา ศิลปะศึกษา พลศึกษา ดนตรีนาฏศิลป์ ลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ จึงต้องปลูกฝังให้มีลักษณะดังนี้ (กรมวิชาการ, 2533) มีความรู้ความเข้าใจ ในหลักการเกี่ยวกับความดีงาม การรักษาสุขภาพกายและจิต

1. มีความสามารถในการวิเคราะห์ วิจารณ์ แก้ปัญหา มีความสามารถในการแสดงออกและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
2. มีความเสียสละ สามัคคี มีวินัย ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญู กตเวที รักการทำงาน เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย
3. มีความสนใจแสวงหาความรู้และรูปแบบการทำงานใหม่ ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้ความรู้ในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาเพื่อการทำงานและการดำรงชีวิต
4. ปรับปรุงตนเองให้มีลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหาและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้

นอกจากนี้วรรณ บรรจงศิลป์ (2538) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายหลักของการเรียนการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษานั้นมุ่งเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก เช่น มีวินัยในตนเอง รู้จักการเป็นผู้นำผู้ตาม รู้จักการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น มีสมาธิ มีความอดทน รับผิดชอบ รู้จักความงามความไพเราะ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่ชีวิตที่สงบสุข ลักษณะนิสัยเหล่านี้ ประสพการณ์ทางดนตรีสามารถมีส่วนในการพัฒนาและปลูกฝังให้เด็กได้

จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนดนตรี มีดังนี้

1. ช่วยให้เด็กได้ค้นพบวิธีการต่าง ๆ ในการร่วมกิจกรรมทางดนตรี
2. เพื่อช่วยให้เด็กสามารถฟังดนตรีด้วยความเข้าใจ และสามารถแยกแยะโครงสร้างต่าง ๆ ของดนตรีได้
3. เพื่อช่วยให้เด็กมีทักษะพื้นฐานทางดนตรี และสนุกสนานกับการเรียน
4. เพื่อช่วยให้เด็กค้นพบการสร้างสรรค์ทางดนตรี และสามารถใช้นดนตรีเป็นสื่อแสดงออกถึงความรู้สึกและอารมณ์

5. เพื่อช่วยให้เด็กสามารถนำความรู้ และความเข้าใจดนตรีไปใช้ในการช่วยเลือกฟังเพลง ฟังดนตรี หรือชมการแสดงต่าง ๆ

6. เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับมนุษย์ รู้ว่าดนตรีสามารถแสดงออกความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ของมนุษย์ได้

7. เพื่อช่วยให้เด็กค้นพบคุณค่าทางดนตรี รู้ว่าดนตรีสามารถสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ ความเจริญรุ่งเรือง และวิถีชีวิตมนุษย์

ธนุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2544) กล่าวว่า กิจกรรมดนตรีในระดับประถมศึกษาจัดได้ว่าเป็นช่วงเวลาของการวางพื้นฐานโดยแท้ ถ้าผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ดนตรีได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามพัฒนาการการเรียนรู้ ย่อมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างของสาระดนตรีได้อย่างถ่องแท้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนดนตรีขั้นสูงต่อไป

ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมดนตรี

ในระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นระดับต้นของการเรียนรู้สาระดนตรี มีข้อควรคำนึงหลายประการในการจัดกิจกรรมดนตรี

1. ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเริ่มสอนสาระดนตรี ทั้งนี้เพื่อเป็นการวางรากฐานและทบทวนเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้เรียนมาในระดับปฐมวัยศึกษา

2. สาระดนตรีที่นำมาสอนในระดับประถมศึกษาควรเน้นที่แนวคิดโดยคำนึงถึงเสียงมาก่อนสัญลักษณ์ให้มากที่สุด เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ผู้สอนควรทำทุกอย่างให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด

3. สัญลักษณ์ที่ใช้ในระยะแรกของการจัดกิจกรรมควรเป็นสัญลักษณ์ภาพ หรือสัญลักษณ์ที่ง่ายต่อการจดจำ และมีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียน เพื่อช่วยการเรียนรู้ของผู้เรียน จากนั้นจึงเปลี่ยนสัญลักษณ์ภาพเป็นสัญลักษณ์ดนตรีในระยะต่อมา เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจในแนวคิดของสัญลักษณ์ภาพดีแล้ว

4. การจัดกิจกรรมดนตรีควรยึดหลักทักษะดนตรี โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะต่าง ๆ โดยตรง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมแต่ละคาบการเรียน ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ครบทุกทักษะ โดยเน้นทักษะใดทักษะหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ทักษะนั้น ๆ ได้อย่างเต็มที่ เนื้อหาดนตรีที่มุ่งเน้นควรเป็นไปทำนองเดียวกัน

5. ทศนคติดนตรียังคงเป็นสิ่งสำคัญ จึงควรจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสนใจเพื่อให้ผู้เรียนรักและสนใจในดนตรี นอกจากนี้การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับดนตรีทุกประเภทแล้ว

ควรพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการรับรู้ดนตรีที่มีคุณค่า เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในสุนทรีयरสของดนตรี

6. ผู้สอนดนตรีควรสำรวจความถนัดดนตรีของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแนะนำผู้ที่มีแว่ หรือความถนัดด้านดนตรีให้ศึกษาดนตรีจริงจังต่อไป

จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมดนตรี

กิจกรรมดนตรีในระดับประถมศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนดังนี้

1. พัฒนาสาระดนตรีทั้งด้านเนื้อหาและทักษะไปในขณะเดียวกัน หลังจากเตรียมความพร้อมแล้ว
2. พัฒนาเนื้อหาดนตรีเกี่ยวกับจังหวะดนตรี ทำนอง สีสันทัน รูปแบบ ลักษณะของเสียง และเสียงประสานขั้นต้น
3. ทักษะดนตรีทุกด้านควรได้รับการพัฒนา ได้แก่ ทักษะการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น การสร้างสรรค์ และการอ่าน
4. พัฒนาความเข้าใจในสัญลักษณ์ดนตรีซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและช่วยในการเรียนรู้ในขั้นสูงต่อไป

เนื้อหาการจัดกิจกรรมดนตรี

เนื้อหาของกิจกรรมดนตรีในระดับประถมศึกษา ควรเป็นเนื้อหาขั้นพื้นฐาน ซึ่งช่วยสร้างแนวคิดที่สำคัญด้านดนตรี โดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับจังหวะ ทำนอง สีสันทัน รูปแบบ ลักษณะของเสียง แนวคิดเหล่านี้ผู้เรียนสามารถพัฒนาไปได้ลึกซึ้งพอสมควร ส่วนแนวคิดในเรื่องการประสานเสียงนั้นโดยทั่วไป ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เข้าใจได้ในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป อย่างไรก็ตามในเรื่องการประสานเสียงนี้ ผู้เรียนควรรับรู้ในลักษณะของเชิงปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เพราะเป็นเรื่องลึกซึ้งที่ต้องการเวลาในการเรียนรู้ การเรียนรู้เนื้อหาดนตรีควรใช้ทักษะดนตรีเป็นสื่อ โดยเฉพาะการร้องและการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นทักษะที่ไม่ต้องการอุปกรณ์ หรือสื่อประเภทใดมาช่วย สิ่งหนึ่งที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกปฏิบัติเสมอ คือ การมีสมาธิในการฟังดนตรี ดังนั้น ในการสอนทักษะการฟังผู้สอนควรเน้นในเรื่องสมาธิเสมอ มิใช่มุ่งแต่สอนให้ผู้เรียนฟังเพลงโดยมิได้คำนึงถึงสมาธิหรือความพร้อมในการฟัง

กิจกรรมการสอนดนตรี

กิจกรรมการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาควรเน้นการปฏิบัติเป็นหลัก เพราะผู้เรียนในวัยนี้ยังสนุกสนานกับการเคลื่อนไหว ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมากกว่าการนั่งฟังผู้สอน

อธิบาย นอกจากนี้ การได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ยังช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงกับทักษะต่าง ๆ ด้านดนตรี ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดแนวคิด มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาดนตรีดีขึ้น

การใช้เทคนิควิธีสอนดนตรีที่เหมาะสมยังคงมีความสำคัญในการจัดกิจกรรมดนตรี ผู้สอนควรศึกษาเทคนิคต่าง ๆ เพื่อใช้กิจกรรมดนตรีในอันที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิควิธีสอนดนตรีที่ผู้สอนสามารถศึกษาได้มีมากมาย เช่น หลักการของโคดาย ออร์ฟ และดาลโครซ เป็นต้น

กิจกรรมดนตรีที่จัดควรเน้นไปที่ทักษะใดทักษะหนึ่งในแต่ละคาบของการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับแนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาและทักษะนั้น ๆ ได้อย่างเต็มที่ โดยมีทักษะอื่น ๆ สอดแทรกผสมผสานอยู่ด้วยเสมอ

การประเมินผลในระดับประถมศึกษา ผู้สอนควรประเมินทั้งทางด้านทัศนคติปฏิบัติ และทฤษฎี ทั้งนี้เพราะผู้เรียนสามารถอ่านภาษาดนตรีได้แล้ว การประเมินผลควรกระทำทั้งในระหว่างกิจกรรมดนตรีและการประเมินผลเมื่อการเรียนเสร็จสิ้นลงในลักษณะของการสอบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญว่าดนตรีเป็นวิชาการสาขาหนึ่งนอกเหนือไปจากจุดมุ่งหมายในการประเมินผลประการต่าง ๆ

โดยสรุป การจัดกิจกรรมดนตรีในระดับประถมศึกษาควรเน้นที่การให้ผู้เรียนปฏิบัติ ทักษะใดทักษะหนึ่งเป็นแกนในแต่ละคาบที่สอน และผสมผสานทักษะดนตรีอื่น ๆ เอาไว้ให้ครบถ้วนทุกทักษะ เนื้อหาดนตรีที่ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาควรเริ่มจากรูปธรรมให้มากที่สุดโดยใช้เทคนิควิธีสอนที่มีอยู่เป็นหลัก เช่น หลักการของโคดาย ออร์ฟ และดาลโครซ

สรุปได้ว่า หลักสูตรการสอนดนตรีระดับประถมศึกษานั้น เป็นระดับที่มีความสำคัญเป็นพื้นฐานเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เนื้อหาดนตรีในขั้นสูงต่อไป โดยมุ่งให้เด็กมีความรู้ทางดนตรี มีทักษะพื้นฐานทางดนตรี มีทัศนคติที่ดี รู้คุณค่าของดนตรี และสามารถนำความรู้และทักษะขั้นพื้นฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.2 หลักสูตรดนตรีในโรงเรียนวัดราชผาติการาม

โรงเรียนวัดราชผาติการามเดิมตั้งอยู่ที่วัดราชาธิวาส เมื่อปีพ.ศ. 2497 ได้รื้อโรงเรียนมาปลูกใหม่ที่วัดราชผาติการามและเปิดสอนเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2498 เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนวัดราชาธิวาสมาเป็นโรงเรียนวัดราชผาติการาม และอยู่ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยทำการปรับปรุงซ่อมแซมต่อเติมอาคารเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โรงเรียนวัดราชผาติการามตั้งอยู่เลขที่ 147 ถนนราชวิถี แขวงวรวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันโรงเรียนมีการเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล 2 – อนุบาล 3 ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 อย่างละ 1 ห้องเรียน เป็นโรงเรียน

สองภาษา คือ ไทย – จีน มีคณะครูจำนวน 9 คน ครูพี่เลี้ยง 1 คน ครูต่างชาติ 6 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบันนางสาวจุไรวรรณ ไกรวิบูลย์ ดำรงตำแหน่ง 2 ปี 2 เดือน โดยโรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรในแต่ละวิชาขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษา และ กำหนดหลักสูตรของตนเอง ขึ้นมาตามกรอบของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนวัดราชผาติการาม (2560) กล่าวว่า หลักสูตรดนตรีในโรงเรียนวัดราชผาติการามเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรศิลปะ ซึ่งในหลักสูตรนี้ ประกอบด้วยสามวิชา คือ วิชาศิลปะ วิชาดนตรี และวิชานาฏศิลป์ ประกอบด้วยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีเนื้อหาดังนี้

- กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
- คุณภาพผู้เรียน
- ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง
- คำอธิบายรายวิชา
- โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ทำไมต้องเรียนศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

เรียนรู้อะไรในศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญคือ

● **ทัศนศิลป์** มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ สร้างและนำเสนอผลงาน ทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการ ของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน

● **ดนตรี** มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรี ในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

● **นาฏศิลป์** มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์ อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่า นาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ ในชีวิตรประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่า ของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ ในชีวิตรประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็น มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าของนาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

- รู้และเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่าง รูปทรง และจำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ มีทักษะพื้นฐานการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างงานวาดภาพระบายสี โดยใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สี และพื้นผิว ภาพปะติด และงานปั้น งานโครงสร้าง เคลื่อนไหวอย่างง่าย ๆ ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกจากเรื่องราว เหตุการณ์ ชีวิตจริง สร้างงานทัศนศิลป์ตามที่ตนชื่นชอบ สามารถแสดงเหตุผลและวิธีการในการปรับปรุงงานของตนเอง
- รู้และเข้าใจความสำคัญของงานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน ที่มาของงานทัศนศิลป์ ในท้องถิ่น ตลอดจนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น
- รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย ความสำคัญของบทเพลงใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่องบทกลอน ร้องเพลง เคาะจังหวะ เคลื่อนไหวร่างกาย ให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน และใช้สัญลักษณ์แทนเสียงและเคาะจังหวะ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตนเอง มีส่วนร่วมกับกิจกรรมดนตรีในชีวิตประจำวัน
- รู้และเข้าใจเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น มีความชื่นชอบ เห็นคุณค่า และประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น
- สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ สามารถแสดงท่าทางประกอบจังหวะเพลง ตามรูปแบบนาฏศิลป์ มีมารยาทในการชมการแสดง รู้หน้าที่ของผู้แสดงและผู้ชม รู้ประโยชน์ ของการแสดงนาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าร่วมกิจกรรมการแสดงที่เหมาะสมกับวัย

- รู้และเข้าใจการละเล่นของเด็กไทยและนาฏศิลป์ท้องถิ่น ชื่นชอบและภาคภูมิใจ ในการละเล่นพื้นบ้าน สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเห็นในการละเล่นพื้นบ้านกับการดำรงชีวิต ของคนไทย บอกลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทยตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- รู้และเข้าใจการใช้ทัศนธาตุ รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว สี แสงเงา มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึก สามารถใช้หลักการจัดขนาด สัดส่วน ความสมดุล น้ำหนัก แสงเงา ตลอดจนการใช้สีคู่ตรงข้ามที่เหมาะสมในการสร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ 3 มิติ เช่น งานสื่อผสม งานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ รวมทั้งสามารถ สร้างแผนภาพ แผนผัง และภาพประกอบเพื่อถ่ายทอดความคิดจินตนาการเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่แตกต่างกัน เข้าใจปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ หลักการลด และเพิ่มในงานปั้น การสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตน รู้วิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ตลอดจน รู้และเข้าใจคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม

- รู้และเข้าใจบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิตและสังคม อิทธิพลของความเชื่อ ความศรัทธา ในศาสนา และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

- รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรี และบทบาทหน้าที่ รู้ถึงการเคลื่อนที่ขึ้น ลง ของทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์สังคีตในบทเพลง ประโยค และอารมณ์ของบทเพลงที่ฟัง ร้องและบรรเลงเครื่องดนตรี ด้นสดอย่างง่าย ใช้และเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลในรูปแบบต่าง ๆ รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดี แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกของบทเพลงที่ฟัง สามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และ การเล่าเรื่อง

- รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมต่าง ๆ เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรี รู้คุณค่าดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

- รู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์ และการละครง่าย ๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่าย ๆ เข้าใจความสัมพันธ์

ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง และบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์

- รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละคร สามารถเปรียบเทียบการแสดงประเภทต่าง ๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่งที่การแสดงสะท้อนวัฒนธรรมประเพณีเห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตาราง 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ตามมาตรฐาน ศ 2.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. รู้ว่าสิ่งต่าง ๆ สามารถก่อให้เกิดเสียงที่แตกต่างกัน	• การกำเนิดของเสียง - เสียงจากธรรมชาติ - แหล่งกำเนิดของเสียง - สีสันทันของเสียง
	2. บอกลักษณะของเสียงดัง-เบา และความช้า-เร็วของจังหวะ	• ระดับเสียงดัง-เบา (Dynamic) • อัตราความเร็วของจังหวะTempo
	3. ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่าย ๆ	• การอ่านบทกลอนประกอบจังหวะ • การร้องเพลงประกอบจังหวะ
	4. มีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีอย่างสนุกสนาน	• กิจกรรมดนตรี - การร้องเพลง - การเคาะจังหวะ - การเคลื่อนไหวประกอบบทเพลง *ตามความดัง-เบาของบทเพลง *ตามความช้า-เร็วของบทเพลง
	5. บอกความเกี่ยวข้องของบทเพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	• เพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน - เพลงกล่อมเด็ก - บทเพลงประกอบการละเล่น - เพลงสำคัญ(เพลงชาติไทย,เพลงสรรเสริญพระบารมี) ***เพลงในกลุ่มประเทศอาเซียน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตาราง 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ตามมาตรฐาน ศ 2.2

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. เล่นถึงเพลงในท้องถิ่น	- ที่มาของบทเพลงในท้องถิ่น ***เพลงในกลุ่มประเทศอาเซียน
	2. ระบุสิ่งที่ชื่นชอบในดนตรีท้องถิ่น	- ความน่าสนใจของบทเพลงในท้องถิ่น ***ความสนใจเพลงในกลุ่มประเทศอาเซียน

หมายเหตุ

*หลักสูตรกรุงเทพมหานคร

*** หลักสูตรอาเซียนศึกษา

คำอธิบายรายวิชา

ศ11102 ดนตรี - นาฏศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เวลา 40 ชั่วโมง

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับการกำเนิดเสียง คุณลักษณะของเสียง จังหวะและการร้องเพลง เพลงในชีวิตประจำวัน บทเพลงในท้องถิ่น การเคลื่อนไหวพื้นฐาน ภาษาท่าทาง นาฏศิลป์ไทยและนาฏยศัพท์ การแสดงนาฏศิลป์ไทย การละเล่นของเด็กไทย และ

*** นาฏศิลป์ของประเทศอาเซียน การละเล่นอาเซียน

ให้นักเรียนสังเกตภาพและคิดวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ จำแนกปฏิบัติ สรุปความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องการกำเนิดเสียง คุณลักษณะของเสียง จังหวะ และการร้องเพลง เพลงในชีวิตประจำวัน บทเพลงในท้องถิ่น การเคลื่อนไหวพื้นฐาน ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ไทยและนาฏยศัพท์ การแสดงนาฏศิลป์ไทยและการละเล่นของเด็กไทย รวมถึงการปฏิบัติท่ารำ และมารยาทที่ดีในการชมการแสดง สามารถอธิบายความรู้จากประสบการณ์เดิม เคลื่อนไหวท่าทางเลียนแบบได้อย่างเหมาะสม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติท่ารำ ขับร้องเพลงได้ไพเราะและสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระตามความรู้สึกและความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง

เห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยในด้านดนตรี – นาฏศิลป์ นำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เหมาะสม

รหัสตัวชี้วัด

ศ 2.1 ป.1/1, ป.1/2, ป.1/3, ป.1/4, ป.1/5 ศ 2.2 ป.1/1, ป.1/2

ศ 3.1 ป.1/1, ป.1/2, ป.1/3 ศ 3.2 ป.1/1, ป.1/2

รวมทั้งหมด 12 ตัวชี้วัด

หมายเหตุ

*หลักสูตรกรุงเทพมหานคร ***หลักสูตรอาเซียนศึกษา

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รหัสวิชา ศ 11101
เวลา 80 ชั่วโมง

ตาราง 3 โครงสร้างรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา(ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน	หมายเหตุ
1	เริ่มเรียนทัศนศิลป์	4	10	ภาคเรียนที่1
2	ความรู้สึกรักของฉัน	4	10	ภาคเรียนที่1
3	สนุกกับสีเทียน	6	10	ภาคเรียนที่1
4	ฝนสีไม่ให้สนุก	6	10	ภาคเรียนที่1
1	เสียงและการทำเน็ดเสียง	4	15	ภาคเรียนที่1
2	จังหวะและการร้องเพลง	4	15	ภาคเรียนที่1
3	เพลงในชีวิตประจำวัน	6	20	ภาคเรียนที่1
4	บทเพลงในท้องถิ่น	6	20	ภาคเรียนที่1
8หน่วย	สรุปภาคเรียนที่ 1	40	100	ภาคเรียนที่1
5	เล่นสื่อน้ำกันดีกว่า	7	10	ภาคเรียนที่2
6	สีโปสเตอร์ไม่ยากอย่างที่คิด	11	20	ภาคเรียนที่2
7	ทัศนศิลป์รอบตัว	2	10	ภาคเรียนที่2
5	การเคลื่อนไหวพื้นฐาน	6	20	ภาคเรียนที่2
6	ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ไทยและนาฏยศัพท์	4	10	ภาคเรียนที่2
7	การแสดงนาฏศิลป์ไทย	7	20	ภาคเรียนที่2
8	การละเล่นของเด็กไทย	3	10	ภาคเรียนที่2
7หน่วย	สรุปภาคเรียนที่ 2	40	100	ภาคเรียนที่2
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 1 (เก็บ/สอบ)			70/30=100	ภาคเรียนที่1
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 (เก็บ/สอบ)			70/30=100	ภาคเรียนที่2
รวมตลอดปีการศึกษา	80		200	สรุป100 คะแนน

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รหัสวิชา ศ 11101

เวลา 80 ชั่วโมง

ตาราง 4 หน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	เริ่มเรียนทัศนศิลป์ (4 ชั่วโมง)	ศ 1.1 ป.1/1 ศ 1.1 ป.1/3	1. ความหมายของศิลปะ และทัศนศิลป์	1	10
			2. จุดและเส้น	1	
			3. รูปร่าง: รูปเรขาคณิต	1	
			4. รูปร่าง: รูปอินทรีย์และรูป อิสระ	1	
2	ความรู้สึกของฉัน (4 ชั่วโมง)	ศ 1.1 ป.1/2 ศ 1.1 ป.1/4	1. ความหมายและประเภท ของความรู้สึก	1	10
			2. ความรู้สึกกับสิ่งแวดล้อม	1	
			3. การถ่ายทอดความรู้สึก ออกมาเป็นผลงาน	1	
			4. กิจกรรมความคิด สร้างสรรค์	1	

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
3	สนุกกับสีเทียน (6 ชั่วโมง)	ศ 1.1 ป.1/3 ศ 1.1 ป.1/4 ศ 1.1 ป.1/5	1. สีเทียน	1	10
			2. วิธีการใช้สีเทียน	1	
			3. เทคนิคการใช้สีเทียน: การวาดภาพลายเส้นและการวาดภาพโดยใช้เส้นสลับสี	1	
			4. เทคนิคการใช้สีเทียน: การเขียนเป็นตัวอักษรและการวาดภาพโดยไม่ตัดเส้น	1	
			5. เทคนิคการใช้สีเทียน: การระบายสีแบบเส้นบังคับสี	1	
			6. การระบายสีภาพธรรมชาติและวิธีการเก็บรักษาสีเทียน	1	
4	ฝนสีไม้ให้สนุก (6 ชั่วโมง)	ศ 1.1 ป.1/3 ศ 1.1 ป.1/4 ศ 1.1 ป.1/5	1. สีไม้และการระบายสีไม้แบบเส้นบังคับสี	1	
			2. การระบายสีแบบไล่น้ำหนัก	1	
			3. การฝนสีไม้1	1	
			4. การฝนสีไม้2	1	
			5. การระบายสีภาพธรรมชาติ	1	
			6. วิธีการเก็บรักษาสีไม้	1	

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	เสียงและการ กำเนิดเสียง (4 ชั่วโมง)	ศ 2.1 ป.1/1 ศ 2.1 ป.1/2	1. การกำเนิดเสียง1	1	15
			2. การกำเนิดเสียง2	1	
			3. คุณลักษณะของเสียง1	1	
			4. คุณลักษณะของเสียง2	1	
2	จังหวะและการร้อง เพลง (4 ชั่วโมง)	ศ 2.1 ป.1/2 ศ 2.1 ป.1/3 ศ 2.1 ป.1/4	1. จังหวะเพลงสากล	1	15
			2. จังหวะเพลงไทย	1	
			3. การอ่านบทกลอน ประกอบ จังหวะ	1	
			4. การร้องเพลงประกอบ จังหวะ	1	

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
3	เพลงใน ชีวิตประจำวัน (6ชั่วโมง)	ศ 2.1 ป.1/4 ศ 2.1 ป.1/5	1. เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ	1	20
			2. เพลงกล่อมเด็กภาคกลาง	1	
			3. เพลงกล่อมเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	
			4. เพลงกล่อมเด็กภาคใต้	1	
			5. เพลงประกอบการละเล่น	1	
			6. เพลงสำคัญของชาติ ***เพลงสำคัญของชาติอาเซียน	1	
4	บทเพลงในท้องถิ่น (6ชั่วโมง)	ศ 2.2 ป.1/2 ศ 2.2 ป.1/2	1. เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ	1	10
			2. เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	1	
			3. เพลงพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	
			4. เพลงพื้นบ้านภาคใต้	1	
			5. บทเพลงพื้นบ้านของฉิ่น	1	
			6. การแสดงเพลงพื้นบ้าน ***การแสดงเพลงของชาติอาเซียน	1	
ภาคเรียนที่ 1				40	100

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
5	เล่นสีนํ้ากันดีกว่า (7ชั่วโมง)	ศ 1.1 ป.1/3 ศ 1.1 ป.1/4 ศ 1.1 ป.1/5	1. สีนํ้าและแม่สี	1	20
			2. วัสดุอุปกรณ์ในการใช้นํ้า	1	
			3. การประดิษฐ์อุปกรณ์ง่าย ๆ ด้วยตนเอง	1	
			4. วิธีการและเทคนิคการใช้นํ้า : การสปริงพุกัน	1	
			5. วิธีการและเทคนิคการใช้นํ้า : การวาดภาพอิสระด้วยสี นํ้า	1	
			6. การระบายสีภาพธรรมชาติ	1	
			7. การเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์	1	

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
6	สีโปสเตอร์ไม่ยาก อย่างที่คิด (11 ชั่วโมง)	ศ 1.1 ป.1/3 ศ 1.1 ป.1/4 ศ 1.1 ป.1/5	1. สีโปสเตอร์และการผสมสี	1	20
			2. วัสดุอุปกรณ์ในการใช้สีโปสเตอร์	1	
			3. การระบายสีโปสเตอร์แบบเรียบ	1	
			4. การแต้มสีเป็นภาพ	1	
			5. การระบายด้วยสีสดใส	1	
			6. การระบายด้วยสีที่ผสมสีดำ	1	
			7. การระบายด้วยสีที่ผสมขาว	1	
			8. การระบายสีแบบพื้นหลังสีอ่อน รูปข้างหน้าสีเข้ม	1	
			9. การระบายสีแบบพื้นหลังสีเข้ม รูปข้างหน้าสีอ่อน	1	
			10. การระบายสีโปสเตอร์ลงบนกระดาษสี	1	
			11. การเก็บรักษาอุปกรณ์	1	

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
7	ทัศนศิลป์รอบตัว (2 ชั่วโมง)	ศ 1.2 ป.1/1	1. ทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน *ทัศนศิลป์ที่อยู่รอบ กรุงเทพมหานคร	1	10
			2. ประโยชน์และคุณค่าของ งานทัศนศิลป์ ***ทัศนศิลป์ของชาติอาเซียน	1	
5	การเคลื่อนไหว พื้นฐาน (6 ชั่วโมง)	ศ 3.1 ป.1/1	1. การเคลื่อนไหวร่างกาย เลียนแบบธรรมชาติ	1	20
			2. การเคลื่อนไหวร่างกาย เลียนแบบคน	1	
			3. การเคลื่อนไหวร่างกาย เลียนแบบสัตว์	1	
			4. การเคลื่อนไหวร่างกาย เลียนแบบสิ่งของ	1	
			5. การแสดงประกอบเพลงที่ เกี่ยวกับธรรมชาติและสัตว์ (1)	1	
			6. การแสดงประกอบเพลงที่ เกี่ยวกับธรรมชาติและสัตว์ (2)	1	

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
6	ภาษาทำร่ำทาง นาฏศิลป์ไทยและ นาฏยศัพท์ (4ชั่วโมง)	ศ 3.1 ป.1/2	1. นาฏยศัพท์ (1)	1	10
			2. นาฏยศัพท์ (2)	1	
			3. ภาษาทำร่ำทางนาฏศิลป์ ไทย(1)	1	
			4. ภาษาทำร่ำทางนาฏศิลป์ ไทย(1) ***นาฏศิลป์ของชาติอาเซียน	1	
7	การแสดงนาฏศิลป์ ไทย(7ชั่วโมง)	ศ 3.1 ป.1/3 ศ 3.2 ป.1/2	1. การแสดงนาฏศิลป์ไทย : ระบำ	1	20
			2. การแสดงนาฏศิลป์ไทย : รำ	1	
			3. การแสดงนาฏศิลป์ไทย : ฟ้อน	1	
			4. การแสดงนาฏศิลป์ไทย : โขน	1	
			5. การแสดงนาฏศิลป์ไทย : ละคร	1	
			6. การเป็นผู้ชมที่ดี(1)	1	
			7. การเป็นผู้ชมที่ดี(2)	1	

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
8	การละเล่นของเด็กไทย(3ชั่วโมง)	ศ 3.2 ป. 1/1	1. การละเล่นของเด็กไทย : งู กินหาง	1	10
			2. การละเล่นของเด็กไทย : รีรี ข้าวสาร	1	
			3. การละเล่นของเด็กไทย : มอญซ่อนผ้า	1	
ภาคเรียนที่ 2				40	100
รวมตลอดปีการศึกษา				80	200
สรุปคะแนนปลายปี					100

หมายเหตุ : การเก็บคะแนน 70 : 30

สรุปได้ว่า หลักสูตรดนตรีในโรงเรียนวัดราชผาติการามในส่วนของวิชาดนตรีนั้น ประกอบทั้งสิ้น 20 แผน ในเทอม 1 แต่ผู้วิจัยได้นำมาใช้เพียง 10 แผน ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง แหล่งกำเนิดเสียง คุณลักษณะของเสียง จังหวะ และเพลงในชีวิตประจำวัน โดยมุ่งเน้นให้เด็กได้รับ ตัวกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักการสอนตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ มากที่สุดให้นักเรียนมีทักษะ พื้นฐานทางดนตรี มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนดนตรี

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี

2.1 ความหมายของกิจกรรมดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544) ได้กล่าวถึง ความหมายของกิจกรรมดนตรีว่า กิจกรรมดนตรี หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ทางดนตรีที่ผู้จัดกิจกรรมกำหนดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ดนตรี สำหรับผู้ร่วมกิจกรรมดนตรี ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะดนตรี องค์ประกอบของ กิจกรรมดนตรี ได้แก่ ผู้จัดกิจกรรม ผู้ดำเนินกิจกรรม ผู้ร่วมกิจกรรม และลักษณะหรือรูปแบบของ กิจกรรม กิจกรรมดนตรีมีหลากหลายเป็นไปตามจุดประสงค์ สภาพของการจัดกิจกรรม และ ประเภทของกิจกรรมดนตรีทำให้มีรายละเอียดขององค์ประกอบต่างกันไป ได้แก่

1. กิจกรรมในห้องเรียน ผู้จัดและผู้ดำเนินกิจกรรม คือ ครูผู้สอนดนตรี ผู้ร่วมกิจกรรม คือนักเรียน หรือผู้เรียนดนตรี และรูปแบบของกิจกรรม คือ กิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีในห้องเรียนซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ

2. กิจกรรมดนตรีนอกห้องเรียน ผู้จัด อาจจะเป็นครู หรือนักเรียน ผู้ดำเนินกิจกรรม อาจจะเป็นครูหรือวิทยากรรับเชิญ ผู้ร่วมกิจกรรม คือ นักเรียน

3. กิจกรรมดนตรีในสังคม ปกติแล้ว กิจกรรมดนตรีในสังคม มักจะเป็น กิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแสดงดนตรี ในลักษณะนี้ ผู้จัด คือหน่วยงานต่าง ๆ ทางดนตรี หรือ ทางการศึกษา ผู้ดำเนินกิจกรรม คือนักดนตรี ผู้ร่วมกิจกรรมคือ ผู้ฟังดนตรี นอกจากนี้กิจกรรมดนตรีในสังคมอาจจะเป็นรูปแบบอื่น ๆ ได้ นอกเหนือจากการแสดงดนตรี เช่น การให้ความรู้ทางดนตรีกับเด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไปในลักษณะนี้ ผู้จัดมักจะเป็นหน่วยงานทางการศึกษา ผู้ดำเนินกิจกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ทางดนตรีที่ผู้จัดคัดเลือก หรือเชิญมาเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม ผู้ร่วมกิจกรรม คือเด็ก เยาวชนและประชาชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของผู้จัดกิจกรรม

4. กิจกรรมตามสื่อต่าง ๆ มีหลายลักษณะ โดยมีรูปแบบเป็นไปตามประเภท ของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์ ผู้จัด คือ ผู้ผลิตรายการ ผู้ดำเนินรายการ คือ ผู้ที่มีความรู้ทางดนตรี หรือ วิทยากรที่ผู้จัดเชิญมา ผู้ร่วมกิจกรรม คือ ผู้ร่วมรายการในห้องส่ง หรือผู้ชมทางบ้าน สื่อวิทยุ ผู้จัด คือ ผู้ผลิตรายการ ซึ่งอาจจะเป็นคน ๆเดียวกับผู้ดำเนินรายการ ผู้ร่วมกิจกรรม คือ ผู้ฟังทางบ้าน เป็นต้น

นภาพร พักมี (2552) กล่าวว่า กิจกรรมดนตรี หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีควรให้ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เป็นการให้เด็กเกิดทักษะดนตรีหลาย ๆ ด้าน ทักษะดนตรีดังกล่าว ประกอบด้วย การฟัง การร้องเพลง การอ่าน เขียนโน้ต การเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นเครื่องดนตรี และการคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมต่าง ๆทางด้านดนตรีทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะดนตรี องค์ประกอบของกิจกรรมดนตรี ได้แก่ ผู้จัดกิจกรรม ผู้ดำเนินกิจกรรม ผู้ร่วมกิจกรรม และลักษณะหรือรูปแบบของกิจกรรม

นอกจากนี้ นันทยา ปานะ (2553) ได้กล่าวว่า กิจกรรมดนตรียังหมายถึง การนำดนตรีมาสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เร้าให้ผู้เรียนอยากจะทำ ผู้เรียนเกิดความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลินไม่เบื่อหน่ายง่าย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กิจกรรมดนตรี หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีที่ผู้จัดกิจกรรมกำหนดขึ้นให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยสอดแทรกความสุข สนุกสนาน เป็นการให้เด็กได้เกิดทักษะดนตรีหลาย ๆ ด้าน ทักษะดนตรีดังกล่าวประกอบด้วย การฟัง การร้องเพลง

การอ่าน เขียนโน้ต การเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นเครื่องดนตรี และความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมต่าง ๆ ทางดนตรีที่ผู้จัดกิจกรรมกำหนดขึ้นนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ดนตรีสำหรับผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมดนตรี ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมดนตรีมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะดนตรี องค์ประกอบของดนตรีเพิ่มขึ้น โดยการจัดกิจกรรมดนตรีสามารถจัดได้ในหลายรูปแบบซึ่งองค์ประกอบของกิจกรรมดนตรี ประกอบด้วย ผู้จัดกิจกรรม ผู้ดำเนินกิจกรรม ผู้ร่วมกิจกรรม และลักษณะหรือรูปแบบกิจกรรม

2.2 ความสำคัญและคุณค่าของดนตรี

เรณู โกศินานนท์ (2522) กล่าวว่า ดนตรีเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตเป็นสื่อภาษาที่ทั่วโลกเข้าใจกันได้โดยไม่มีการขัดแย้ง ไม่เลือกเชื้อชาติ วรรณะ อายุ และ พหุวัฒนธรรม (2539) ได้กล่าวว่า ไม่ยกเว้นแม้ในบุคคลที่มีความพิการหรือความบกพร่องในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษา การเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ ทักษะทางสังคมหรือระดับการศึกษา นอกจากนี้ พิชัย ปรัชญานุสรณ์ (2534) กล่าวว่า ดนตรีมีความผูกพันกับมนุษย์ มาตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา ไม่ว่าจะเป็นจังหวะการเต้นของหัวใจหรือลมหายใจของมนุษย์ล้วนแล้วแต่มีจังหวะที่เราสังเกตได้ทั้งสิ้น

กรรณิการ์ สัจกุล (2532) กล่าวไว้ว่า กรมขุนชัยนาทนเรนทร ได้ทรงเน้นถึงความสำคัญของดนตรีไว้ดังนี้ "...ดนตรี(Music) เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างหนึ่ง เพราะ เป็นเครื่องกลมเกลียวจิตใจนิสัยสันดาลของมนุษย์ และเป็นกระจกเงาไว้อายจิตต์ใจ ความรู้สึกและนิสัยสันดาลของชนทุกชาติให้ประจักษ์แก่โลกเช่นเดียวกับศิลปกรรมปราณีต ชนทุกชาติจึงได้บำรุงให้เจริญขึ้นตลอดมา ผู้ที่ประพันธ์ดนตรีดี ๆ ชื่อเสียงโด่งดัง นับถือกันเป็นศาสตร์ทั่วโลก ดนตรีที่ดีแท้แพร่หลายไปทั่วโลกเป็นสมบัติสากล เป็นเครื่องผูกพันนานาชาติให้ติดต่อเข้าใจและปรองดองกันได้เช่นเดียวกับศาสนา ดนตรีเป็นเครื่องเชิดหน้าชูตาของชนผู้มีดนตรี ประเทศรุ่งเรืองแทบทุกประเทศมีดนตรีสอนหลายชั้น เป็นกิจลักษณะตลอดจนเป็นวิทยาลัยชั้นสูง ส่งเสริมดนตรีให้สูง ยั่วให้มีผู้ประพันธ์ดนตรีมากขึ้นทุกทีหาได้หยุดนิ่งไม่ " จากข้อความ ดนตรีเป็นสิ่งที่กลมเกลียวจิตใจ หากต้องการพัฒนาสภาพจิตใจ ความรู้สึกของชนทุกชั้นให้ดีขึ้น ควรอย่างยิ่งที่จะต้องหันกลับมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องดนตรี

นอกจากนี้ รุจิรา สิงห์ทอง (2550) กล่าวไว้ว่า ภาษาของมนุษยชาติมีความแตกต่างกันไปตามเผ่าพันธุ์ และภูมิลำเนาของแต่ละชาติ ชาติใดเจริญรุ่งเรือง ภาษาของแต่ละชาตินั้นก็จะเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ในภาษาต่าง ๆ เหล่านี้มีภาษาหนึ่งที่ทุกชาติรู้ความหมายกันได้ ภาษานั้นคือ ภาษาดนตรี ดนตรีเป็นเครื่องเชิดหน้าชูตาของชนผู้มีดนตรี ประเทศรุ่งเรืองแทบทุกประเทศมี

ดนตรีสอนหลายชั้น หากต้องการจะพัฒนาสภาพจิตใจ ความรู้สึกของชนทุกชั้นให้ดีขึ้นควรอย่างยิ่งที่จะต้องหันกลับมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องดนตรี

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ดนตรีมีความสัมพันธ์กับมนุษย์ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา จนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นคนเชื้อชาติใด ศาสนาใด เป็นผู้บกพร่องหรือพิการ ดนตรีก็นำคุณค่าและความสำคัญช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาทักษะและจิตใจ ดังนั้น ควรอย่างยิ่งที่จะต้องหันกลับมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องดนตรี และนำดนตรีมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

2.3 ประโยชน์ของดนตรีต่อเด็ก

ณัฐ สุทธิจิตต์ (2541) ได้กล่าวว่า ดนตรีคือภาษาหนึ่งซึ่งใช้ถ่ายทอดความรู้สึก ที่ภาษาในลักษณะอื่นไม่สามารถ ถ่ายทอดได้ แทนที่จะเป็นคำพูดหรือท่าทาง ดนตรีใช้เสียงและจังหวะเป็นสื่อในการถ่ายทอด ความรู้สึกโดยนัยแห่งภาษาที่คนสื่อสารกัน ดนตรีจึงเป็นสิ่งที่เด็กควรเรียนรู้ เด็กแรกเกิดเริ่มใหม่ได้ยินเสียงต่าง ๆ ที่เขาไม่สามารถเข้าใจได้ เริ่มมีความเข้าใจภาษาที่ใช้สื่อสารและภาษาดนตรีบิดามารดาและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดจึงมีพัฒนาการทาง ดนตรีได้อย่างมาก บุคคลทั่ว ๆ ไปมักรู้สึกว่าดนตรีมีประโยชน์ต่อเด็ก อย่างไรก็ตามคงมีน้อยคนที่เข้าใจบทบาทของดนตรีกับเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง และแม้ว่าบุคคลบางคนทราบถึงการให้ การศึกษาด้านดนตรีกับเด็ก แต่ก็มีหนังสือไม่กี่เล่มที่กล่าวถึงดนตรีกับเด็ก เพื่อประโยชน์ในการจัดสภาพแวดล้อม ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาเมื่อหัวใจของทารกเริ่มเต้น การรับรู้เรื่องจังหวะเริ่มมีขึ้นโดยอัตโนมัติ ในราว 5 เดือน เมื่ออวัยวะเกี่ยวกับการได้ยินมีพัฒนาเต็มที่ ทารกเริ่มได้ยินเสียงต่าง ๆ ในช่วงนี้ถ้าพ่อแม่เปิดเพลงให้ทารกในครรภ์ฟังย่อมช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางดนตรีได้ พ่อแม่ควรให้ความสนใจในการส่งเสริมพัฒนาการด้านดนตรีของเด็ก โดยทั่วไปพ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กในวัยนี้มักใช้ดนตรีเพื่อสนองจุดมุ่งหมายแตกต่างกันออกไป ใช้ในการทำนุบำรุงร่างกาย การเรียนหนังสือสนุกสนาน ใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึกของเด็กผ่านการเคลื่อนไหว หรือเข้าจังหวะ ประกอบเพลง ใช้ในการพัฒนาระบบการทำงานของกล้ามเนื้อ ใช้พัฒนาทักษะทางด้านการเข้ากลุ่มหรือด้านสังคม และใช้ในการพัฒนาแนวคิดทางดนตรี เช่น ช้า เร็ว สูงต่ำ ดังค่อย เป็นต้น ถ้าจะกล่าวถึงคุณค่าของดนตรีที่มีต่อเด็ก พอจะสรุปได้ ดังนี้

1. ดนตรีช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็ก ดนตรีเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กทดลองและแสดงออกโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ
2. ดนตรีช่วยพัฒนาด้านการตอบสนองทางอารมณ์ของเด็ก เนื่องจากประสบการณ์ดนตรีเราให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์

3. ดนตรีช่วยพัฒนาด้านปัญญา โดยเหตุที่ดนตรีเป็นสื่อทำให้เด็กคิดและทำความเข้าใจกับเรื่องของเสียง และช่วยพัฒนาด้านการรับรู้ตลอดจนการเชื่อมโยงแนวคิดต่าง ๆ

4. ดนตรีช่วยพัฒนาด้านภาษา เมื่อเด็กชอบและต้องการร้องเพลง การเรียนรู้ทางด้านภาษาจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่เด็กต้องเรียนรู้ไปด้วย นอกจากนี้เด็กยังใช้ภาษาเป็นสื่อในการอธิบายความรู้สึกต่อดนตรี ซึ่งทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้ภาษามากขึ้นด้วย

5. ดนตรีช่วยพัฒนาการด้านร่างกาย เนื่องจากประสบการณ์ทางดนตรีเกี่ยวข้องกับการร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเข้าจังหวะ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อต่าง ๆ ดีขึ้น

6. ดนตรีช่วยพัฒนาความเป็นเอกัตบุคล เนื่องด้วยประสบการณ์ทางดนตรีช่วยให้เด็กรู้จักและเข้าใจความรู้สึก ความสามารถของตนเอง และยังช่วยให้เด็กเข้าใจเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของตนเองด้วย

7. ซึ่งเป็นข้อที่สำคัญที่สุด คือ ดนตรีซึ่งเป็นโสตศิลป์ ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสุนทรีย์ ซึ่งนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรีต่อไป ดนตรีช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์สุนทรีย์ โดยการตอบสนองต่อองค์ประกอบดนตรี เช่น ทำนอง จังหวะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กรู้ซึ่งถึงความสวยงามความเต็มอิ่มในอารมณ์และความงดงามทางการรับรู้ สิ่งเหล่านี้มักถูกกละเลยในการให้การศึกษาทั่วไปกับเด็ก การที่เด็กมีประสบการณ์ทางดนตรีช่วยเติมความรู้สึกและความต้องการของเด็กให้เต็ม ซึ่งทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ มีจิตใจเจริญงอกงามละเอียดอ่อนควบคู่ไปกับความคิดความอ่านทางวิชาการด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมทางดนตรีที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางดนตรีย่อมช่วยให้เด็กมีพื้นฐานทางดนตรีที่มั่นคง ซึ่งเป็นรากฐานในการเรียนดนตรีต่อไป นอกจากนี้การที่พ่อแม่ส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเองมีประสบการณ์ทางดนตรีช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีขึ้นด้วย เช่น ด้านความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการทางด้านอารมณ์ และพัฒนาการทางด้านร่างกาย ซึ่งทำให้เด็กพัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์ในทุกด้านต่อไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความซาบซึ้งในสุนทรียรสของดนตรี จึงเป็นการสมควรที่พ่อแม่ควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และพัฒนาการทางดนตรีของบุตรธิดา และช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางดนตรีตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน

สรุปได้ว่า ดนตรีมีประโยชน์ต่อเด็กมากมายช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จินตนาการของเด็ก ให้เด็กมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ พัฒนาด้านสติปัญญา พัฒนาด้านภาษา พัฒนาด้านร่างกาย และที่สำคัญคือพัฒนาด้านสุนทรีย์ ช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่

สมบูรณ์ มีจิตใจที่เต็มใจจะเลียดก่อน นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางดนตรีตามความสามารถ และความถนัดของตนเอง

2.4 แนวการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับประถมศึกษา

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541) กล่าวว่า เมื่อเด็กผ่านพ้นโรงเรียนอนุบาลมาสู่การเรียนในระดับประถมศึกษา เด็ก ๆ ควรจะมีความพร้อม และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่พอเพียงและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษา ดนตรีเป็นเนื้อหาวิชาแขนงหนึ่งที่มีอยู่ในหลักสูตรระดับนี้ โดยมุ่งพัฒนาให้เด็กมีความสนใจ รู้จักและรักดนตรี พัฒนาการด้านดนตรีจึงจัดเป็นปัจจัยหนึ่งในการเรียนระดับประถมศึกษา นี้ จะเป็นการดีถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการทางดนตรี เพื่อจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมตลอดจนแนะนำดูแลให้เด็กของตนมีพัฒนาการด้านนี้ให้มากที่สุดเท่าที่จะพัฒนาไปได้ตามความสามารถที่มีอยู่ในตัวเด็ก

ระดับประถม 4-6 (9-11 ขวบ)

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541) กล่าวว่า เด็กในวัย 9-11 ขวบ หรือระดับประถมศึกษา 4-6 จะมีพัฒนาการทางดนตรีแตกต่างไปบ้างจากเด็กในวัยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เด็กในวัยนี้จะมี ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดในด้านจังหวะ ทำนอง และรูปแบบของเพลงลึกซึ้งขึ้น กล่าวคือสามารถเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่ยากขึ้นสลับซับซ้อนขึ้นได้ ความละเอียดอ่อนเกี่ยวกับอารมณ์เพลงจะมีมากขึ้น แนวคิดที่เริ่มพัฒนาเพิ่มขึ้นคือเรื่องเสียงประสาน เด็กในวัยนี้ควรได้รับการพัฒนาเรื่องเสียงประสานเพราะเป็นวัยที่พร้อมจะรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดเรื่องนี้ ซึ่งเด็กในวัยที่ผ่านมาไม่มี

ด้านจังหวะเด็กจะรับรู้และมีความจำเป็นเกี่ยวกับรูปแบบของจังหวะดีขึ้น ด้านทำนองเด็กสามารถร้องเพลงที่มีช่วงเสียงกว้างมากขึ้น มีแนวคิดเรื่องระดับเสียงดีขึ้น การร้องเพลงเพี้ยนของเด็กจะมีน้อยลงตามลำดับ อย่างไรก็ตามการร้องเพี้ยนมิใช่เป็นเรื่องผิดปกติของเด็กวัยนี้ เพราะยังอยู่ในช่วงพัฒนาระดับเสียงเช่นกัน

ด้านลักษณะของเด็กสามารถแสดงออกทางการร้องเพลงได้มากขึ้น และชอบร้องเพลงที่หลากหลายแบบ ทั้งสนุกสนาน และหวาน ๆ ในบางครั้ง

ในวัยนี้เด็กจะเริ่มแสดงให้เห็นว่าตนชอบเพลงประเภทใด จึงเป็นการดีถ้าบิดามารดาสนับสนุนให้เด็กมีความเชื่อมั่น และเลือกประเภทของเพลงที่ตนชื่นชอบ พร้อมทั้งสนับสนุนให้เรียนดนตรีถ้าสามารถทำได้ตามที่เด็กชอบ

กิจกรรมที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะจัดหา และร่วมไปกับเด็กได้ควรจะเป็นการให้เด็กมีส่วนเลือกเพลงที่จะฟัง เลือกรายการดนตรีที่จะไปชมบ้าง ซึ่งจะทำให้เด็กสนใจดนตรี

มากขึ้น บิดามารดาไม่ควรกะเกณฑ์รายการ ที่จะไปดูเสียทุกครั้งไป ในยามว่างอาจจะร่วมร้องเพลงกับเด็ก โดยอาจจะเป็นเพลงวน (round) คือการร้องเพลงเดียวกัน แต่ขึ้นต้นไม่พร้อมกัน เด็กจะสนุกสนาน และเป็นกิจกรรมพัฒนาแนวคิดด้านเสียงประสานที่ดีอีกด้วย สำหรับบิดามารดาที่มีบุตรหลายคน หรือแถบบ้านใกล้เรือนเคียงที่มีเด็กเรียนดนตรี เช่นกันอาจจะจัดกิจกรรมดนตรีให้เด็กแสดงร่วมกันเป็นครั้งคราว เพื่อเด็กจะได้สนุกสนาน และมีพัฒนาการด้านการเล่นดนตรีเป็นวงไปด้วย

เนื่องจากเด็กวัยนี้มีความสามารถในการอ่านดีแล้ว เป็นการสมควรที่จัดการหนังสือต่าง ๆ ทางดนตรี เช่นประวัติดนตรี เพลงพื้นเมือง ประวัติดนตรี ให้เด็กได้อ่าน เพื่อสร้างความสนใจและพัฒนาความรู้ของเด็กเกี่ยวกับดนตรีให้กว้างขวางออกไป

การพาเด็กไปชมดนตรี เป็นกิจกรรมที่ควรกระทำเช่นเดียวกับเด็กในวัย 6-8 ขวบ แต่เด็กในวัยนี้จะสามารถนั่งฟังเพลงได้นานขึ้น เพราะมีสมาธิยาวนานขึ้น จึงอาจพาเด็กไปชมการแสดงที่เป็นเรื่องเป็นราวจริง ๆบ้าง เป็นบางครั้งบางคราว เพื่อให้เด็กเรียนรู้ถึงบรรยากาศที่แท้จริงในการฟังเพลง พร้อมทั้งเป็นการจูงใจให้เด็กสนใจดนตรีมากขึ้น

สำหรับเด็กที่สนใจดนตรีเป็นพิเศษ บิดามารดาควรจะพุดคุยถามความรู้สึกรักของเด็กต่อการเรียนการสอนให้มาก เพราะถ้าเด็กได้ครูไม่ดีหรือไม่ชอบวิธีการเรียนการสอน อาจทำให้เด็กมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อดนตรี และเลิกสนใจดนตรีได้

บิดามารดาควรเข้าใจว่าดนตรีเป็นเรื่องของความชอบ ความสนใจของเด็ก นอกเหนือไปจากความสามารถที่จะเรียนได้ ดังนั้นในช่วงวัยนี้ถ้าเด็กได้เรียนดนตรีมาเป็นระยะเวลา 3 - 4 ปีต่อกัน และเด็กแสดงให้เห็นว่าไม่ชอบดนตรี ชอบที่จะไปทำกิจกรรมทางอื่นมากกว่าน่าจะเป็นการดีที่จะปล่อยให้เด็กได้ไปศึกษาหาความชำนาญในสิ่งที่เขาสนใจมากกว่า โดยอาจจะเรียนดนตรีไปด้วย ถ้าเด็กคิดว่าสามารถทำได้ และอยากทำอยู่บ้าง หรืออาจจะหยุดเรียนหรือเลิกเรียนดนตรีไปเลย ทั้งนี้ควรที่บิดามารดาและเด็กจะปรึกษากัน และตัดสินใจร่วมกันเพื่อความเข้าใจอันดีของทั้งสองฝ่าย

สิ่งที่ผู้ปกครองสามารถกระทำได้เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและดูแลให้พัฒนาการทางดนตรีของเด็กดำเนินไปได้ด้วยดี คือการให้พบปะพุดคุยกับครูหรืออาจารย์สอนดนตรีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบการเรียนการสอนดนตรีว่าเป็นอย่างไร และถ้ามีสิ่งใดควรแก้ไขปรับปรุงน่าจะได้อะไรแนะทางโรงเรียนให้ช่วยเหลือการเรียนการสอนดนตรีให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กในวัยนี้มีความใกล้ชิดกับครูอาจารย์ในโรงเรียนมาก ถ้าครูสอนดี นักเรียนชอบครูจะช่วยให้การเรียนดนตรีของเด็กได้ทั้งเนื้อหาและเกิดทัศนคติที่ดีต่อดนตรีด้วย

โดยสรุปเด็กในวัยนี้เริ่มเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรจะมีการติดต่อกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบถึงการเรียนการสอนดนตรี นอกจากนี้สภาพแวดล้อมทางบ้านก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาความสามารถทางดนตรีของเด็ก บิดามารดาควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมทางดนตรี มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเลือกสรรเพลงที่จะฟังบ้างเป็นบางโอกาส กวาดเด็กไปชมการแสดงดนตรีในลักษณะต่าง ๆ เป็นครั้งคราวจัดเป็นกิจกรรมที่ควรกระทำ นอกเหนือไป จากการร่วมกิจกรรมการฟัง การร้องเพลงกับเด็กเมื่อโอกาส เพื่อช่วยพัฒนาแนวคิดด้านดนตรีต่าง ๆ กับเด็ก ถ้ามีโอกาสให้เด็กเรียนดนตรี ควรเริ่มเมื่อเด็กอายุระหว่าง 8 – 9 ขวบ จะเป็นการดีถ้าให้เด็กมีโอกาสเลือกเครื่องดนตรีที่จะเล่นด้วยตนเอง โดยมีบิดามารดาช่วยสนับสนุนแนะนำ ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองดูแลสนับสนุนเด็กของตนให้มีพัฒนาทางดนตรีไปในวิถีทางดังกล่าวนี้ คงจะช่วยให้เด็กเรียนรู้และมีทัศนคติที่ต่อดนตรี ได้ตั้งแต่เยาว์วัย

สื่อดนตรีระดับประถมศึกษา

ธนุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2544) ได้กล่าวว่า ระดับประถมศึกษาเป็นช่วงเวลาที่ผู้เรียนเริ่มเรียนรู้หนังสือและวิชาการต่าง ๆ จัดเป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกฝังและสร้างทัศนคติ รวมทั้งวิชาความรู้ที่เป็นพื้นฐานในการเรียนขั้นสูงต่อไป ดังนั้นในช่วงต้นของประถมศึกษาจึงมีความแตกต่างจากช่วงปลายกล่าวคือ ช่วงต้นเป็นช่วงของการเรียนหนังสือ การฝึกทักษะในการอ่านออก เขียนได้ ส่วนในระยะต่อมาเป็นการเรียนวิชาความรู้ หลักในการจัดทำสื่อการสอนดนตรีมีดังนี้

1. **บทเพลง** ในระดับประถมต้น (1-3) ผู้เรียนยังมีประสบการณ์ด้านดนตรีในวงจำกัด ไม่ว่าจะเป็นการร้องเพลง หรือการฟังเพลงยังคงต้องมีการเลือกสรรบทเพลงให้เหมาะสมอย่างมาก เพลงที่นำมาใช้ร้องควรเป็นเพลงที่มีโครงสร้างไม่สลับซับซ้อนนัก ช่วงเสียงของเพลงไม่ควรกว้างเกินไป (ปกติควรอยู่ในระหว่างคู่ 8 c-c') จังหวะของทำนองไม่ควรยาวเกินไป เพลงควรมีความยาวไม่มากนัก และควรเป็นเพลงต่างประเภท ทั้งเพลงประกอบการเคลื่อนไหว การละเล่น นอกเหนือไปจากเพลงร้องธรรมดา เพลงใช้ประกอบการฟังควรเป็นเพลงประเภทมีเรื่องราว หรือเป็นเพลงที่มีความเด่นชัดในโครงสร้างที่ต้องการสอนให้ผู้เรียนได้แนวคิด การใช้ภาพประกอบการฟังเพลงช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจดีขึ้น

ในระดับประถมปลาย (4 - 6) ผู้เรียนประสบการณ์ดนตรีมากพอสมควรแล้ว เพลงร้องสามารถเลือกเพลงที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นได้ทั้งจังหวะและ ทำนอง ความยาวของเพลงมากกว่าเพลงในระดับประถมต้นได้ ประเภทเพลงประสานเสียงลักษณะต่าง ๆ ควรนำมาใช้สอนร้องเพื่อพัฒนาแนวคิดในเรื่องการประสานเสียง ส่วนเพลงที่ใช้ประกอบการฟังควรเป็นเพลงที่

ยาวขึ้น มีเนื้อหามากขึ้นและควรเป็นเพลงหลายประเภททั้งเพลงไทยลักษณะต่าง ๆ และเพลงตะวันตกหลาย ๆ ประเภท ดนตรีบรรยายเรื่องราวยังคงเป็นสิ่งที่เหมาะสม และควรมีภาพประกอบเรื่องด้วย

สื่อดนตรีในลักษณะของเกมต่าง ๆ เป็นสิ่งที่สามารถจูงใจให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนดนตรี ผู้สอนสามารถนำเกมต่าง ๆ มาดัดแปลงเนื้อหาให้เป็นดนตรีและใช้ในการสอนได้ตามความเหมาะสม เช่น เกมโดมิโน เกมต่อภาพ เป็นต้น

2. แผนภาพและแผนภูมิ แผนภาพแสดงสัญลักษณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับจังหวะ และทำนองสามารถใช้ได้ดีในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ระยะต้น จากนั้นแผนภูมิลักษณะง่าย ๆ สามารถใช้แทนสัญลักษณ์ด้านดนตรีได้ เช่น แผนภูมิจังหวะที่โคดาใช้อยู่ เช่น

แผนรูปแบบ A B A (ternary form) เป็นต้น ในด้านระดับเสียงสัญลักษณ์มือเป็นสิ่งที่ช่วยให้นามธรรมของดนตรีเป็นรูปธรรมได้มากขึ้น การใช้ภาพต่าง ๆ ประกอบการอธิบายเพลงที่ฟังหรือร้องช่วยเสริมสร้างแนวคิดและความเข้าใจได้เป็นอย่างดี ในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นต้นมา สัญลักษณ์ต่าง ๆ ทางดนตรีสามารถสอดแทรกเข้ามา โดยยังมีแผนภูมิต่าง ๆ ช่วยความจำอยู่บ้าง จนในที่สุดเมื่อผู้เรียนคุ้นเคยกับสัญลักษณ์ทางดนตรีจริง ๆ แล้ว แผนภูมิต่าง ๆ ที่เคยใช้สามารถเลิกใช้ไปได้ในที่สุด สัญลักษณ์ต่าง ๆ ทางดนตรีควรเขียนให้ชัดเจน และอาจจะใช้สีสันทันเข้ามามีส่วนช่วยในการสร้างความแตกต่างในระยะแรกได้ เช่น การใช้สีต่าง ๆ แทนระดับเสียงของตัวโน้ต เป็นต้น การทำสัญลักษณ์ต่าง ๆ ด้านดนตรีเป็นสิ่งที่จับต้องได้สามารถช่วยให้ผู้เรียนคุ้นเคยและเรียนรู้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดี เช่น การทำตัวโน้ตเป็นตัว ๆ การทำกุญแจเสียงต่าง ๆ และเครื่องหมายต่าง ๆ ทางดนตรีเป็นตัว ๆ เช่น f (forte) , p (piano) และการให้ผู้เรียนจับต้องในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

ขนาดจัดเป็นสิ่งสำคัญในการทำสื่อบรรทัด 5 เส้น ที่ใช้ในการสอนควรใหญ่พอสมควร ในแบบฝึกหัดที่ใช้ก็เช่นกัน บรรทัด 5 เส้นควรใหญ่มากพอที่ผู้เรียนจะเขียนโน้ตได้อย่างสบาย

ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 สัญลักษณ์ดนตรีที่เป็นสากลควรนำมาใช้ในการสอนได้อย่างครบถ้วนแล้ว เพราะผู้เรียนอยู่ในวัยที่สามารถเรียนรู้สิ่งที่เป็นรูปแบบได้อย่างดี

แล้วรวมทั้งคำศัพท์ทางดนตรีซึ่งควรทำเป็นบัตรคำให้เรียบร้อยใช้สอนได้หลายครั้ง หรือติดไว้ให้ผู้เรียนได้ดูในห้องดนตรี

3. **สื่ออื่น ๆ** ในการเรียนการสอนเรื่องเครื่องดนตรี และเรื่องเสียง ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนทำเครื่องดนตรีจากวัสดุรอบ ๆ ตัว หรือวัสดุเหลือใช้ได้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ โดยผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการประกอบการเล่นได้ โดยเฉพาะเครื่องดนตรีประเภทตี

สำหรับสื่อมาตรฐานอื่น ๆ เช่น เครื่องเสียง แผ่นเสียง แถบเสียง แถบภาพ หรือภาพยนตร์ เป็นสิ่งที่ผู้สอนควรจัดหาหรืออาจจะจัดเพื่อใช้ประกอบการสอนซึ่งช่วยให้การเรียนดนตรีเป็นที่น่าสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

ในระดับประถมศึกษาสื่อในลักษณะของภาพยังคงมีความจำเป็นในระยะแรก ส่วนในระยะต่อมาเมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์ดนตรีเพิ่มขึ้นการนำแผนภูมิง่าย ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสัญลักษณ์ดนตรีมาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดทางดนตรีอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งการใช้สื่อสิ่งอื่นมาประกอบด้วย ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในระยะต่อมาเมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์ดนตรีมากขึ้นในการใช้สัญลักษณ์ดนตรีสากลจึงค่อยนำมาใช้ ส่วนเรื่องของเพลงในระยะแรกควรเป็นเพลงง่าย ๆ มีความยาวไม่มากนัก ในระยะต่อมาบทเพลงประเภทประสานเสียงสามารถนำมาใช้ได้ รวมทั้งเพลงที่มีความยาว และความสลับซับซ้อนมากขึ้น เมื่อผู้เรียนจบระดับประถมศึกษาควรมีความสามารถในการอ่านสัญลักษณ์ดนตรีได้ และมีความเข้าใจในดนตรีทุกประเภทพอสมควร

สื่อการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา ควรเริ่มต้นด้วยภาพ และแผนภูมิลักษณะง่าย ๆ ที่ใช้แทนสัญลักษณ์หรือแนวคิดด้านสื่อสิ่งอื่นเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี รวมทั้งระบบสัญลักษณ์มือที่ใช้แทนระดับเสียง บทเพลงที่นำมาใช้สอนควรเริ่มต้นด้วยเพลงง่าย ๆ ในระดับประถมศึกษาตอนต้นและยากขึ้นในระดับประถมศึกษาตอนปลาย เครื่องดนตรีที่ควรมีได้แก่ เครื่องประกอบจังหวะ คีย์บอร์ด และเครื่องดนตรีของออร์ฟ สื่อในลักษณะอื่น ๆ เช่น แถบเสียง แถบภาพ แถบนิ่ง และหนังสือเป็นสิ่งที่ควรนำมาใช้ให้ถูกกับโอกาส

สรุปได้ว่าแนวการจัดกิจกรรมดนตรีระดับประถมศึกษา เป็นการจัดกิจกรรมดนตรีที่ได้รับการพัฒนามาจากระดับปฐมวัย และได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ซึ่งดนตรีในระดับประถมศึกษาได้มาการนำเอาสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับดนตรีมาพัฒนาทักษะทางดนตรีให้กับเด็ก ประกอบด้วย สื่อบทเพลง สื่อแผนภาพและแผนภูมิ และสื่อประเภทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เครื่องดนตรี แผ่นเสียง เป็นต้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

3.1 ระบบการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

รัชนี นาควงศ์ (2542) ได้กล่าวถึงระบบการสอนของ คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff, ค.ศ. 1895 – 1982) ไว้ว่าเป็นการวางรากฐานในการสอนดนตรีของเขาว่าดนตรี (Music) การเคลื่อนไหว(Movement) และการพูด (Speech) เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ทั้งสามสิ่งรวมกันเป็นเอกภาพ(Unity) ซึ่งออร์ฟเรียกว่า “ดนตรีเบื้องต้น” (Elemental music) เขาสังเกตว่าเมื่อเด็กแสดงออกทางดนตรีในสภาพแวดล้อมที่เป็นปกติไม่มีกฎเกณฑ์อะไรบังคับแล้ว เด็กจะใช้ดนตรี การเคลื่อนไหว และภาษาพูดไปพร้อม ๆ กัน เด็กที่กำลังเต้นรำจะร้องเพลงไปด้วย เมื่อเด็กร้องเพลงเขามักจะเคลื่อนไหวไปตามจังหวะเสียงเพลง ออร์ฟใช้คำว่า “ดนตรีเบื้องต้น” โดยหมายถึงการแสดงออกทางดนตรีของบุคคลที่เป็นไปโดยธรรมชาติ ในการพัฒนาวิธีการสอนของออร์ฟ เขาย้อนกลับไปหาจุดต้นของการก่อเกิดวัฒนธรรม เมื่อดนตรีเป็นสิ่งที่คนทั่วไปใช้แสดงความรู้สึกของตนได้ โดยไม่ต้องได้รับการฝึก(Shamrock, 1997) ซึ่งมักจะอยู่ร่วมกันอย่างแยกไม่ออกกับการเคลื่อนไหวและการพูด และดนตรีมักพัวพันกับการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของแต่ละคน (เช่น การชุมนุมกันเต้นรำบูชาอัษฎของอินเดียนแดง เป็นต้น)

ออร์ฟ ยอมรับทฤษฎีที่ว่าประวัติศาสตร์ดนตรีย่อมแสดงตัวของมันอยู่ในพัฒนาการชีวิตของแต่ละคน เด็กเล็กเปรียบเสมือนคนป่าเถื่อนที่มีการแสดงออกทางดนตรีเหมือนอย่างที่เราศึกษาเกี่ยวกับการดนตรีของมนุษยชาติเผ่าต่าง ๆ (Ethnomusicologists) ได้พบในชนชาติด้อยพัฒนาทั้งหลาย ด้วยข้อสรุปนี้ ออร์ฟจึงลงมติว่า การศึกษาดนตรีควรจะเริ่มด้วยความรู้ที่ง่าย ๆ จากเพลงที่ง่าย ๆ และด้วยข้อสรุปนี้ออร์ฟได้วางแผนการศึกษาเป็นขั้น ๆ ต่อเนื่องกัน ทฤษฎีที่ว่าด้วยประวัติศาสตร์การดนตรีย่อมแสดงตัวของมันอยู่ในพัฒนาการชีวิตของเด็กได้รับการยอมรับไม่มากนักในหมู่นักการศึกษาทุกวันนี้ แต่แผนการสอนที่มีโครงสร้างเริ่มจากสิ่งที่ง่ายที่สุด แล้วมีการสอนทับถมเพิ่มเติมจนไปสู่สิ่งที่ซับซ้อนที่สุดนั้น ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง โดยอุดมการณ์สูงสุดของออร์ฟ แล้วแผนการสอนของเขาซึ่งเรียกว่า Schulwerk ควรเริ่มต้นใช้กับวัยเด็กต้น ๆ (Early childhood) และควรใช้ประสบการณ์ของตัวเองเป็นอุปกรณ์การสอนดนตรี เช่น ใช้ชื่อของเด็ก

คำง่าย ๆ ที่คุ้นเคย บทร้องเล่นต่าง ๆ เด็กเรียกชื่อของเขาเองหรือชื่อของเพื่อนเป็นจังหวะ เด็กร้องชื่อของเขาเองเป็นทำนองและต่อมาก็อ่านและเขียนจังหวะนั้นโดยสัญลักษณ์แทนจังหวะ เด็กจะเรียนช่วงทำนอง (Melodic intervals) และแบบแผนจังหวะ (Rhythm-mic patterns) ด้วยการร้อง ท่อง เคลื่อนไหว และบรรเลงเครื่องดนตรีตามช่วงทำนองและจังหวะเหล่านั้น เด็กจะใช้เครื่องดนตรีตั้งแต่คาบแรกของการเรียน ด้วยการใช้นาฬิกาเพลงสั้น ๆ (Simple

motive) ท่องมันซ้ำ ๆ และแต่งเพลงใหม่จากเพลงเก่านั้น เด็กจะสามารถก้าวหน้าได้ บทเรียนของเด็กที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เขารู้จักจะช่วยเกื้อหนุนให้เขาปฏิบัติมันได้และเขายังสามารถที่จะพัฒนามันให้เป็นทำนองหรือจังหวะอะไรอื่น ๆ ที่เขาพอใจได้ ออร์ฟมีความเห็นเหมือนดาลโครซ (Dalcroze, 1980) นักการศึกษาดนตรีชาวสวิส) หลายประการ ประการที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่องานของออร์ฟมาก ก็คือ ความคิดที่ว่าจังหวะเป็นส่วนประกอบที่เป็นหลักที่สุดของดนตรี (Rhythm is strongest of the element of music) การแสดงออกทางดนตรีของมนุษย์ที่เป็นธรรมชาติที่สุดและสามัญที่สุดคือ การใช้จังหวะ ดังนั้นจุดเริ่มต้นของการศึกษาดนตรีที่สมเหตุสมผลที่สุดควรจะเริ่มต้นด้วยจังหวะ ออร์ฟวางแผนที่จะสอนความคิดเรื่องจังหวะนี้ให้เป็นผลโดยสอนผ่านความรู้เรื่องดนตรีเบื้องต้น (Elemental music) ของเขา เนื่องจากจังหวะเป็นส่วนประกอบสำคัญอยู่ในคำพูด ในการเคลื่อนไหวและในดนตรี จังหวะจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่เหมาะสมของการสอนแบบออร์ฟ จากความเชื่อที่ว่าจังหวะเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นยิ่งของดนตรีนำไปสู่พัฒนาการของการสร้างเครื่องดนตรีชนิดพิเศษ (เครื่องตี – ระนาดออร์ฟ) ปรัชญาของออร์ฟ ก็เช่นเดียวกับดาลโครซ เขาเห็นว่าการเรียนเปียโน ไวโอลิน หรือเครื่องดนตรีระดับมาตรฐานอื่น ๆ ควรจะตามหลังพัฒนาการของทักษะพื้นฐานที่จำเป็นอันได้แก่ 1.การฟัง 2. การจดจำขั้นคู่ของทำนองเพลง (Melodic interval) และการร้องทำนองเพลง และ 3. การจดจำและการปฏิบัติแบบแผนของจังหวะ (Rhythmic patterns)

ในระบบการสอนของออร์ฟ การสร้างสรรค์ (Creativity) ถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด หลักสูตรของออร์ฟเปิดโอกาสให้มีการสร้างสรรค์แบบต่อเนื่องหลายแบบ เด็กจะสำรวจเสียงของคำพูด ทำนองเพลง และเสียงเครื่องดนตรี เขาเลือกแบบแผนของจังหวะและทำนองจากตัวอย่าง (หรือแต่งขึ้นเอง) และใช้มันประดิษฐ์ดนตรีประกอบ (Accompaniment figures) บทขึ้นต้น (Introduction) และบทจบ (Coda) หรือบางที่เขาอาจแต่งทั้งเพลงเลยก็ได้ กิจกรรมการสอนขั้นต้นก็เหมือนกับการเล่นเกมประกอบดนตรี ครูจะต้องคอยช่วยนักเรียนในการจดโน้ตที่เด็กคิดแต่งขึ้น วิจารณ์และช่วยปรับปรุงเพลงนั้น พยายามสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและสไตล์ของเพลง (Musical form and style) ให้กับเด็กในขณะที่เด็กกำลังมีความคิดสร้างสรรค์แผนการศึกษาของออร์ฟ กล่าวถึงลักษณะของครูดนตรีที่ดีว่าต้องเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์รู้จักผ่อนปรน และมีใจกว้างที่จะยอมรับความคิดใหม่ ๆ และครูต้องสามารถที่จะสนับสนุนลักษณะที่มีอยู่ในระบบและในตัวครูเหล่านี้ให้พอกพูนในตัวนักเรียน ออร์ฟ กล่าวว่า

“คนทั้งหลายที่ติดกับรูปแบบและความเชื่อจะสามารถหาความเพลิดเพลินได้น้อยนิด แต่ผู้ที่เป็นศิลปินและเป็นผู้สร้างสรรค์ (Improvisers) โดยธรรมชาติจะหาความเพลิดเพลินได้

มากกว่า ทุกกระยะของ Schlwerk เอื้ออำนวยสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาความเป็นอิสระเสมอ ดังนั้น Schlwerk โดยตัวมันเองจึงไม่มีวันจบหรือ หยุดนิ่ง แต่จะพัฒนา เติบโต และไหลอยู่เสมอ ...แต่การพัฒนาไปในทิศทางที่ผิดก็เป็นอันตรายอย่างที่สุด ดังนั้น การพัฒนาอย่างเป็นอิสระจะเป็นไปได้โดยที่เด็กจะต้อง ถูกฝึก จากผู้เชี่ยวชาญที่รู้จักคุ้นเคยกับสไตล์ และเป้าหมายของ Schlwerk และ รู้จักโอกาสเหมาะสมที่จะใช้มันด้วย”

ดนตรีเบื้องต้นตั้งอยู่บนรากฐานของการปฏิบัติการสื่อสารในเด็ก (Communicative performance) และเน้นความเป็นตัวของตัวเองอย่างมาก อุปกรณ์เพลงต่าง ๆ ได้มาจากความคิดของเด็กเองโดยมีบทเพลงของ Schlwerk ซึ่งมีรูปแบบของทำนองและจังหวะที่ถูกออกแบบอย่างดีเป็นตัวอย่างเพลงของเด็กจะเรียบง่าย ถูกกับจิตของเด็ก เป็นธรรมชาติ และมีการใช้ร่างกายประกอบ เหมือนกับการเล่นของเด็ก ดนตรีเบื้องต้นได้ถูกพัฒนามาจากข้อสรุปที่ว่าเด็กจะเป็นผู้แสดงถึงพัฒนาการทางดนตรีของมนุษยชาติจากประสบการณ์และพัฒนาการทางดนตรีของเด็กเอง ประสบการณ์ดนตรีเบื้องต้นของเด็กจะเรียบง่าย เช่น การกู่ร้อง การท่อง การกระต๊อบเท้า และการตบมือ ในดนตรีเบื้องต้นนั้น การพูด การร้องเพลง และการเคลื่อนไหว ไม่สามารถถูกแยกออกจากกัน แต่จะหลอมรวมกัน เหมือนกับการแสดงออกทางดนตรีโดยธรรมชาติอันแท้จริงนั่นเอง

เป้าหมายหลักของโปรแกรมการสอนแบบออร์ฟ คือ การที่เด็ก แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ด้วยการแต่งทำนองหรือ จังหวะขึ้นใหม่จากทำนองหรือจังหวะเดิมที่มีอยู่ซึ่งภาษาดนตรีเรียกว่า Improvisation เพลงที่ออร์ฟเขียนจะถูกใช้เพียงเพื่อเป็นแบบ (Models) เพื่อการ Improvisation ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ออร์ฟใช้ในการแต่งเพลงสำหรับเด็กของเขา คือ

1. Pentatonic mode (โน้ต 5 ตัวซึ่งมีความสัมพันธ์ของเสียงเป็น โด เร มี ซอล ลา)

2. Ostinato patterns และ Borduns (แบบแผนของตัวโน้ตซ้ำ ๆ ที่เดินอยู่ตลอดทั้งเพลง) ซึ่งออร์ฟตั้งใจให้เด็กคิดขึ้นเอง(โดยเลียนแบบจากตัวอย่างเพลงที่ออร์ฟเขียน) 3. เช่นเดียวกับโคได (Zoltan Kodaly, 1882-1967 นักการศึกษาดนตรีชาวฮังการี) ออร์ฟนิยมเพลงพื้นเมืองที่เด็กเคยชิน 4. ออร์ฟสกัดทำนองเพลงสั้น ๆ (Motives) ออกจากเพลงนำมาใช้เป็นบทขึ้นต้น (Introduction) และใช้ในการเล่นประกอบ (Accompaniment) 5. เครื่องดนตรีประเภทระนาดซึ่งออร์ฟคิดค้นขึ้น 6. ขึ้นสามคู่ไมเนอร์หรือ Descending minor third (s-m) ซึ่งมักอยู่ในบทร้องเล่น (Chant) ต่าง ๆ ของเด็ก (เช่น มอญซ่อนผ้า ตู - ก - ตา อยู่ข้างหลัง เป็นต้น, ผู้เขียน) และ 7. กระสวนคำพูด (speed patterns – คำพูดที่นำมาเรียงกันเป็นท่อนสั้น ๆ) เริ่มจากคำ ๆ เดียวแล้วก้าวไปสู่กิจกรรมที่ซับซ้อนกว่า เช่น speech canons

คำพูด (Speech)

การใช้คำพูดเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ดนตรีและเป็นจุดหนึ่งในการสอนของ Schlwerk ออร์ฟเน้นเรื่องการใช้คำพูด เพราะเขาเห็นว่าธรรมชาติของเด็กนั้นจะมีพัฒนาการจากการใช้คำพูดไปสู่การเคลื่อนไหวตามจังหวะแล้วจึงไปสู่เพลง ขั้นตอนของการสอนเพลง Schlwerk เริ่มจากการใช้คำพูด ตามด้วยการทำจังหวะด้วยร่างกาย (Body rhythms) เช่นการตบมือ หรือการตีฉิ่ง แล้วลงเอยด้วยการบรรเลงเครื่องดนตรี ออร์ฟจึงใช้เพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นเมือง คำพังเพย และบทร้องเล่นของเด็ก ๆ (ที่ไม่เชิงจะเป็นเพลงนักเช่น กุ้ย ๆ หน้าไม้อาย) เขามาพัฒนาเป็นเพลงสอนใน Schlwerk ครูดนตรีทุกคนในระบบนี้จะต้องใช้เพลงกล่อมเด็ก คำพังเพย และชื่อของเด็กเองเขาสอนดนตรีในชั้น เด็กจะช่วยกันแต่งเพลงขึ้นโดยใช้จังหวะที่มีแทรกอยู่ในคำเหล่านั้น เช่น บางครั้งครูเขียนชื่อของนักเรียน 2-3 คนบนกระดานดำแล้วให้นักทั้งชั้นช่วยกันจัดเรียงชื่อเหล่านั้นเพื่อให้เกิดจังหวะที่น่าสนใจขึ้น จากนั้นอาจคิดทำนองขึ้นใส่กับลำดับชื่อที่ถูกเรียงแล้วนั้น หรือสร้างวลีสั้น ๆ (Short phrases) จากจังหวะของชื่อบางชื่อ ครูจะนำความรู้เกี่ยวกับจังหวะเพลง (Meter) จังหวะเน้น (Accent) และจังหวะยก (Anacrusis) จากกระสวนคำพูด (Speech patterns – คำพูดที่เอามาเรียงเป็นท่อนสั้น ๆ) แล้วต่อยอดความรู้นั้น ๆ ในกิจกรรมอื่น (เช่นการเคลื่อนไหว, การทำจังหวะด้วยร่างกาย) และการทำกระสวนคำพูดนั้นเป็นบทเพลง ตัวอย่างเช่นการสอนความรู้เรื่อง canon (การร้องเพลงไล่กันเป็นจังหวะ) จะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพจากคำพูดโดยให้เด็กท่องวลีที่ประกอบด้วยจังหวะที่หลากหลายและน่าสนใจโดยการใช้วิธีของเพลง (Rounds) เด็กกลุ่มที่หนึ่งเริ่มต้น และเมื่อถึงจุดหนึ่งที่เป็นจุดนัดหมาย กลุ่มที่สองก็ขึ้นต้น เด็กที่เข้าใจและสนุกกับกระบวนการแบบนี้จะสามารถประดิษฐ์คำ จังหวะ และบทร้องเล่นได้อย่างมากมาย ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ในการเรียนการสอนดนตรีเมื่อเขาได้เรียนถึงชื่อสถานที่ สิ่งของ สี ดอกไม้ หรือชื่อวันต่าง ๆ ในสัปดาห์ เขาสามารถนำชื่อเหล่านี้มาเรียงกันได้หลาย ๆ แบบ ทำให้เกิดจังหวะแปลก ๆ ครูไม่ควรหลีกเลี่ยงการใช้จังหวะยาก ๆ และซับซ้อนถ้าจังหวะเหล่านั้นมีอยู่ตามปกติในคำพูดทั่ว ๆ ไปและเด็กเองก็ชินอยู่ (เช่น จังหวะขึ้น Syncopation เป็นต้น) เด็กสามารถปรับตัวได้กับการเปลี่ยนจังหวะ ครูจะต้องฝึกพินิจมากเมื่อจะแสดงการเขียนโน้ตจากคำพูดให้นักเรียนเห็นบนกระดานดำโดยจะต้องคำนึงถึงความถูกต้อง เทียบตรง และชัดเจน และต้องระวังไม่ให้เกิดการดัดแปลงจังหวะให้ผิดไปจากของจริงที่อยู่ในคำพูดประจำวัน ครูต้องคอยตรวจตราการปฏิบัติ กระสวนจังหวะ (Rhythm patterns – แบบแผนของจังหวะที่เป็นท่อนสั้น ๆ) ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและกระชับไม่ว่าในขณะที่นักเรียนกำลังท่องคำ ตบมือ ตีฉิ่ง เคาะเท้า หรือร้องเพลง

แต่ก็ควรเปิดโอกาสให้มีการทดลองหาวิธีพูดหรือร้องแบบแปลก ๆ ใหม่ ๆ โดยใช้จังหวะแปลก ๆ อันจะเป็นการสร้างสรรค์ได้

การใช้คำพูด (Speech) เป็นสื่อการสอนดนตรี นอกจากจะให้ความรู้เกี่ยวกับจังหวะแล้ว ยังหา ความรู้ทางดนตรีอื่น ๆ ที่สำคัญด้วย เช่น Phrasing, Dynamic, Qualities, Staccato, และ Legato เมื่อนักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของเพลง (Musical form) เขาก็พร้อมที่จะทำให้การเล่นคำพูดของเขามีรูปแบบต่าง ๆ เช่น Binary, Ternary, หรือ Rondo และรู้จักใช้ประโยชน์ของการซ้ำ (repetition) และการให้สีสรรคที่ก่อให้เกิดความแตกต่าง (Contrast) ความรู้บางอย่างที่เป็นเรื่องยากเมื่อนักเรียนได้พบเป็นครั้งแรก เช่น การที่ท่อนอง (Melody) ความหนักเบา (Dynamics) และสิ่งประกอบทางดนตรีอื่น ๆ เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันตรงจุดหนึ่งในบทเพลงอาจจะใช้วิธีอธิบายให้ง่ายขึ้นโดยใช้จังหวะในคำพูดซึ่งในที่สุดถูกพัฒนาไป เป็นบทเพลง นักเรียนจะเข้าใจความรู้เรื่องจังหวะมากขึ้นเมื่อเขาร้องพร้อมกับใช้ร่างกายทำจังหวะไปด้วย เช่น ตบมือ กระตืบเท้า ตีตื้น หรือตบต้นขา (Patschen or Thight-slapping)

การร้องเพลง(Singing)

คำพูด (Speech) บทร้องเล่น (Chant) และเพลง (Song) เป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การร้องเพลงจะมาทีหลังการพูด ดังนั้นท่อนองเพลงจึงมาทีหลังจังหวะ เด็กจะท่องคำโดด ๆ วลี หรือคำร้องเล่น ตบมือตามจังหวะของคำเหล่านี้แล้วเคาะจังหวะของคำเหล่านั้นลงบนระนาด เขาจะพบว่าเสียงของเขาเริ่มเปลี่ยนขึ้นลงในขณะที่เขาท่องพร้อมกับเคาะระนาด ตรงจุดนี้มีการถ่ายทอดจากการพูดไปสู่การร้องเพลง และจากจุดนี้เป็นต้นไปที่คำพูดและการร้องเพลงจะสนับสนุนซึ่งกันและกันในการเรียนการสอนดนตรี

ประสบการณ์ร้องเพลงแรกสุดจะเหมือนกับการเล่น เช่น เด็กร้องชื่อเพื่อนกลับไปกลับมาหรือการร้องโต้ตอบกัน (Call and Response) ครูสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กตรงจุดนี้ด้วยการใช้กิจกรรมร้องโต้ตอบในการสอนเพลง โดยครูร้องเพลงสั้น ๆ วรรคหนึ่ง แล้วให้นักเรียนร้องตาม ครูจะให้นักเรียนสนับสนุนโต้ตอบ ครูจะสนับสนุนให้นักเรียนร้องโต้ตอบกัน แล้วครูคอยสังเกตเสียงโน้ตที่เด็กใช้ร้องโน้ตตอบ จากนั้นให้เด็กถ่ายทอดเสียงโน้ตเหล่านั้นลงบนระนาด และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์บทเพลง การฝึกปฏิบัติในเรื่องการพูด การท่อง และการตบมือตามจังหวะของคำพูดจะเป็นเครื่องเตรียมตัวเด็กให้พร้อมที่จะผสมความรู้เรื่องจังหวะในการพูด (ซึ่งตอนนี้เด็กรู้ดีแล้ว) เข้ากับท่อนองเพลงบนระนาด บทเพลงบทแรก ๆ ในหนังสือ Music for Children ของออร์ฟแสดงความหมายของคำว่า “ดนตรีเบื้องต้น” (Elemental music) ไว้อย่างชัดเจน เพลงเหล่านั้นร้องง่ายและเป็นธรรมชาติตามแบบที่เด็กชอบร้อง ตัวอย่างข้างล่างนี้ได้จาก

บท Supplementary ใน Volume 1 แสดงให้เห็นถึงการที่จังหวะในคำพูดเป็นรากฐานของจังหวะในเพลง เสียงผันขึ้นลงเวลาพูด (Pitch inflections) พัฒนาไปสู่ทำนองเพลงซึ่งใช้น้ตที่เด็กชอบร้อง คือ “sol-mi” และคำที่ใช้ในเพลงสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของเด็กตั้งแต่น้ำแรกไป เพลงในหนังสือ Music for Children จะมี Accompaniment ด้วยเครื่องดนตรีหรือ Body rhythms หรือทั้งสองอย่าง และยังมีบทเพลงบรรเลงสำหรับเครื่องดนตรีโดยเฉพาะ (ไม่มีคำร้อง) ตัวโน้ตต่าง ๆ ถูกแนะนำตามลำดับที่ตายตัวเข้มงวด โดยเพลงร้องจะเริ่มต้นด้วยโน้ต sol-mi (5-3) จากนั้นจึงเพิ่ม la, do, re (6, 1, 2) ทีละตัวเพื่อให้ครบตัวโน้ตของ Pentatonic scale แล้วจึงเติม Fa กับ Ti (4,7) หลังสุดเป็น Diatonic scale

ออร์ฟใช้ Pentatonic mode เพราะเขาเชื่อมั่นมันเป็นกลุ่มเสียงที่เด็กใช้ร้องเพลงโดยธรรมชาติของเด็กเอง จากการที่ออร์ฟเชื่อทฤษฎีที่ว่าประวัติการดนตรีจะต้องแสดงตัวอยู่ในการพัฒนาของปัจเจกบุคคลเขาจึงมั่นใจว่า Pentatonic mode เหมาะสมสำหรับการพัฒนาจิตใจของเด็กเล็ก ด้วย mode นี้เด็กสามารถเล่นแนวทำนองทีละหลาย ๆ ทำนองพร้อมกันได้โดยไม่ก่อให้เกิดเสียงกระด้าง และไม่ถูกดึงให้เข้าหา Tonal center เหมือนกับในคีย์ไมเจอร์และไมเนอร์ การสอนดนตรีบางระบบใช้สเกลไมเจอร์ สำหรับเริ่มต้นแนวทำนองเพลง แต่ระบบของออร์ฟสอนสเกลไมเจอร์ และ ไมเนอร์ รายละเอียดภายหลังการใช้ Pentatonic scale นอกจาก Diatonic scale แล้วเด็กยังชอบที่จะได้ทดลองใช้เสียงแปลก ๆ เช่น Modes และ Scales ของประเทศอื่น ๆ ที่เป็น Non – Western ด้วย ดังนั้น Chord progressions ที่เด็กใช้จึงอาจเลยเกินขอบเขตของแบบแผนที่ใช้ในดนตรีตะวันตก เมื่อเด็กได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเสียงหลาย ๆ แบบ ในหลาย ๆ สเกล เขาก็จะมีความรู้สึกหลายแบบในการแต่งทำนองและการประสานเสียง ซึ่งเขาจะได้แสดงออกอย่างเต็มที่ภายหลังในการแต่งทำนองสด (Improvisation) เด็กนั้นในอนาคตจะชื่นชอบทั้งเพลงคลาสสิกของเก่า และเพลงร่วมสมัยของใหม่

เพลง “The Day Is Now Over” เป็นตัวอย่างเพลง ๆ หนึ่งของออร์ฟที่เป็น Pentatonic มันยังแสดงลักษณะอื่น ๆ ของเพลงแบบ “ออร์ฟ” อีกด้วย เช่นการใช้ Ostinata patterns อย่างกว้างขวาง ช่วยพัฒนาความรู้เรื่องแนวทำนอง (Linear thinking) และพัฒนาความเป็นอิสระของการบรรเลงแต่ละแนวในการประสมวง การใช้ Ostinatos หลาย ๆ ชุดบรรเลงพร้อมกันก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่นิยม ทำให้เพิ่มจำนวนผู้บรรเลงเครื่องดนตรีได้หลายคน และทำให้เกิดความอยากบรรเลงประสมวง ออร์ฟสัถ์หน่วยทำนอง (Motives) ที่ง่ายที่สุดออกจากตัวทำนองเพลงแล้วใช้หน่วยทำนองนั้นสร้างบทนำเพลง (Introduction) และดนตรีประกอบ (Accompaniment) เขาสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนทำเช่นเดียว กันนี้ เพลงนี้เป็นเพลงที่สมบูรณ์

และสมมาตร (Complete and symmetric) โดยมีบทนำและดนตรีประกอบ Bordun ถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะคุณสมบัติคู่ห้า (Open fifth) ของมันมีเสียงเหมือนเสียงหนึ่ง ๆ ของ bagpipe (เครื่องดนตรีจำพวกปี่สก๊อต ซึ่งเข้ากันได้ดีกับทำนองที่เป็น Pentatonic เสียงเบสหนึ่ง ๆ เป็นเสียงประกอบที่ดีสำหรับทำนองที่แต่งขึ้นใหม่สด ๆ (Improvised) ด้วย และตัว Bordun เองก็ช่วยให้รู้สึกถึง Tonal center (s-d) ในบทเพลงบางบทใน Orff-Schulwerk โน้ตทั้งสองตัวเคลื่อนขึ้น-ลงด้วยกัน เด็กจะสร้าง Ostinatos ขึ้นได้ด้วยวิธีการเติมโน้ตผ่าน (Neighbouring tones) ลงในขั้นคู่ของ Bordun

การเคลื่อนไหว (Movement)

การเคลื่อนไหวตามแบบของออร์ฟเริ่มจาก การเคลื่อนไหวเบื้องต้น (Elemental movements) การเคลื่อนไหวที่เด็กทำได้เองโดยไม่มีต้องมีการฝึกเป็นพิเศษ เป็นการเคลื่อนไหวที่พัฒนาไปได้เอง เด็กชอบที่จะวิ่ง กระโดด ไถล หมุนตัว หรือทำท่าต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องตั้งจุดประสงค์อะไรไว้ แต่ทำเพื่อสนุกเท่านั้น ดังนั้นเขาจึงสามารถคิดสร้างสรรค์วิธีเคลื่อนไหวของเขาเอง ซึ่งแสดงออก ถึงความมีชีวิตชีวาเด็กในระยะ 2-3 ขวบ จะไม่สามารถแสดงความคิดความรู้สึกด้วยการพูดได้ดี เท่ากับการออกท่าทางหรือการวาดรูป

“การเคลื่อนไหวเบื้องต้น” คือ การเคลื่อนไหวที่ถูกปรุงแต่งขึ้นจากการเคลื่อนไหวที่เป็นธรรมชาติของเด็ก เด็กจะรู้สึกสนุกสนานกับการเคลื่อนไหวนี้เหมือนกับว่าเขากำลังแต่งเพลงของเขาเองด้วยวิธีที่เขาถนัด การวิ่ง กระโดด (ทีละขาหรือสองขา) ไถล หมุนตัว จะอยู่ในแผนการสอนดนตรีของออร์ฟ ครูจะสนับสนุนการเคลื่อนไหวเหล่านี้โดยจัดให้สัมพันธ์กับดนตรีและการใช้การเคลื่อนไหวสอนความรู้ทางดนตรี กุนเธอร์ (Günther, 1963) กล่าวว่า เด็กโดยทั่วไปสนุกกับการใช้จินตนาการควบคู่ไปกับการเคลื่อนไหว เด็กบางคนเล่นคนเดียว โดยสมมุติว่าตัวเขากำลังกระโดดข้ามวัตถุที่ไม่มีอยู่จริง (เขาจินตนาการขึ้น) บางทีเขาก็วิ่งขึ้นไปสองสามก้าวแล้วหยุดกึก หรือบางทีก็ทำเป็นยองหรือหมุนตัวไปรอบ ๆ จนเวียนหัว บางคนนึกว่าตัวเองเป็นควายบอย ทำท่าคล้ายถือปิ่นหมุนตัวไปมาเพื่อหาผู้ร้ายที่อยู่รอบ ๆ การเคลื่อนไหวเหล่านี้กุนเธอร์กล่าวว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่สุดที่จะใช้แสดงความรู้สึกและใช้ในการสร้างสรรค์ แต่น่าเสียดายที่การเคลื่อนไหวเหล่านี้มักเป็นไปแบบแข็งกระด้างในเด็กเล็ก (Günther, 1963) อย่างไรก็ตามออร์ฟใช้กิจกรรมเหล่านี้ในการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน ในกระบวนการสอนนั้นควรรักษาไว้ซึ่งอิสระภาพและความสนุกสนานในการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวด้วยการคิดแต่งท่าทางออกมาทันทีทันใด (Improvisation) จะทำให้เด็กรู้จักตัวเองได้ดีขึ้น และช่วยให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความรู้สึกของตน

การพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวนี้นอกจากจะช่วยวางรากฐานในการเรียนดนตรีแล้วยังจะช่วยวางรากฐานในการศึกษาศิลปะว่าด้วยความ (Aesthetic education) อีกด้วย

การเคลื่อนไหวในบทเพลงพัฒนาขึ้นมาจากการ เคลื่อนไหวในการเล่นสนุก เด็กจะคิดแบบของการเคลื่อนไหว และปฏิบัติมันเป็นส่วนหนึ่งของเพลงที่เขากำลังร้องหรือเล่นเกม เด็กจะเคลื่อนไหวอย่างเป็นอิสระและมีความหมายโดยเด็กอาจเคลื่อนไหวอย่างเป็นอิสระและมีความหมายโดยเด็กอาจเคลื่อนไหวคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม ออร์ฟแต่งหลายเพลงในหนังสือ Music for Children ทั้ง 5 เล่ม (volumes) เพื่อการสนับสนุนการเคลื่อนไหวประกอบเพลงแบบสร้างสรรค์ และบางเพลงเป็นเพลงประกอบการเต้นรำซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวร่างกาย 4 แบบได้แก่ ตบมือ กระต๊อบเท้า ตีตื้นและตบต้นขา (patschen) การเคลื่อนไหวเหล่านี้ ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงเรื่องจังหวะนอกเหนือจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการได้ยินจังหวะ การทำจังหวะด้วยร่างกายนี้เด็กใช้อย่างกว้างขวางในการประกอบการร้องเพลงและการท่องคำ และเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติจังหวะซึ่งจะพัฒนาเป็นทักษะในการเล่นเครื่องดนตรีประเภท Percussion ต่อไป เรายังสามารถใช้ Body rhythms และการเคลื่อนไหวอื่น ๆ ในการสอนเรื่องความรู้พื้นฐานเรื่องแบบแผนของเพลง (Musical forms) อีกด้วย ตัวอย่างเช่นเราตั้งวรรคหนึ่งของการตบมือ และกระต๊อบเท้าเป็นทำนองหลัก (Theme) จากทำนองหลักนี้เราสามารถเล่นซ้ำ หรือแปรทำนอง เล่นมันกลับตั้งแต่ท้ายมาหาต้น เล่นมันเป็น Canon หรือใช้เป็นทำนองหลัก ในการเล่นแบบ rondo (รอนโด)

เด็กอาจใช้ Body rhythms เพื่อประกอบโคลงบทหนึ่ง หรือประกอบการท่องโคลงบทหนึ่ง หรือประกอบการเล่นเครื่องกระทบจังหวะที่ไม่มีทำนอง ท่านจะเห็นได้ว่าเด็กเริ่มต้นด้วยจังหวะที่เขาได้รับประสบการณ์จากการใช้คำพูด และเริ่มต้นด้วยทำนองที่เขาได้จากการร้องเล่น ออร์ฟหลอมดนตรีไว้กับการพูดและการเคลื่อนไหว และเขาสอนเด็กด้วยความรู้ธรรมชาติของเด็กโดยแท้จริงทีเดียว

นอกจากนี้ Lunz (1972) ได้กล่าวว่า การเคลื่อนไหวใน Orff - Schulwerk นั้นมีรากฐานมาจากแบบแผนการใช้ร่างกายฝึกจังหวะของดัลโครซที่เรียกว่า “ยูริทึมมิกส์” (Eurhythmics) แต่ไม่เหมือน ยูริทึมมิกส์ ตรงที่ว่า สคูเวอร์ (Schulwerk) การเคลื่อนไหวไม่ได้เป็นศูนย์กลางการศึกษาสำหรับทุกสิ่งทุกอย่างในดนตรีเหมือนที่ Eurhythmics เป็น เด็กใน Schulwerk ใช้การเคลื่อนไหวเป็นเครื่องแสดงออกถึงความรู้สึกทางดนตรีที่เขาได้ยิน เขาเรียนแบบฝึกหัดพิเศษซึ่งเขาใช้เชือก ลูกบอล หรือวัตถุอื่น ๆ ประกอบการเคลื่อนไหว จังหวะต่าง ๆ

ความเร็ว – ช้า และความหนัก – เบา เด็กเรียนรู้ผ่านการเคลื่อนไหว และเด็กมีโอกาที่จะ improvise ด้วยการเคลื่อนไหวที่ซับซ้อนเพื่อตอบสนองต่อดนตรีได้

การคิดแต่งทำนองหรือทำทางแบบทันทีทันใด (Improvisation)

Landis (1972) ได้กล่าวว่า จุดประสงค์เบื้องต้นของการศึกษาดนตรีตามทฤษฎีของออร์ฟ คือ การพัฒนาความคิดอย่างสร้างสรรค์ของเด็กซึ่งจะส่งผลประจักษ์ในความสามารถที่จะด้นสด (improvise) ได้ การนี้ไม่สามารถสำเร็จได้ด้วยเพียงการป้อนดนตรีคลาสสิกที่สำเร็จรูปและหลายหลากให้เด็ก (ซึ่งมักจะสูงเกินไป) แต่สำเร็จได้โดยช่วยให้เด็กแต่งเพลงของเขาเองด้วยความสามารถของเขาควบคู่ไปกับการทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กัน ในโลกของเด็ก ๆ นั้น การพูด และการร้องเพลง บทกวี และดนตรี ดนตรีและการเคลื่อนไหว การเล่นและการเต้นรำยังไม่สามารถแยกกันเด็ดขาด แต่เด็กจะปฏิบัติทุกสิ่งทุกอย่างรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและแยกกันไม่ได้ เด็กจะรวบรวมทุกสิ่งทุกอย่างเข้าไปในการเล่นซึ่งเป็นแรงผลักดันที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับศิลปะและประเพณี เราสังเกตว่า ในวัฒนธรรมโบราณทั่วไปและในระยะเริ่มต้นของไทยเราด้วย มีผู้ให้ข้อคิดว่าความเพลิดเพลินของเด็ก ๆ ที่มีต่อนิทานก่อนนอนนั้น เกิดมาจาก "ความคลั่งจองในจิตใจได้สำนึกของเด็กระหว่างตัวเด็กเองกับความรู้สึกนึกคิดของเด็กเกี่ยวกับอารยธรรม" นิทานก่อนนอนและเพลงกล่อมเด็กนั้นเป็นของที่เก่าแก่อย่างไม่น่าเชื่อถือว่ายุคก่อนประวัติศาสตร์ Prehistoric times) เสียอีก เราสามารถค้นพบความสามารถระหว่างรูปแบบของนิทานและเพลงกล่อมเด็กซึ่งใช้แบบแผนซ้ำ ๆ (Repetitive patterns) มากมาย เพลงกล่อมเด็กมักเป็น Pentatonic tones ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของเพลงพื้นเมือง (Folk songs) ที่มักเน้นความสำคัญของจังหวะและการเคลื่อนไหวร่างกายมากกว่าการทำ ทำนอง

ใน Orff – Schulwerk นั้นความคิดสร้างสรรค์มักอยู่ในรูปแบบของการ Improvisation การเป็นสมาชิกคนหนึ่งในวงบรรเลงหมู่ถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนดนตรีขั้นพื้นฐานของออร์ฟ นักเรียนทุกคนจะต้อง Improvise ได้ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ถูกเน้นและปฏิบัติเสมอในการเรียนการสอนแบบออร์ฟ ออร์ฟจัดกิจกรรมทั้งหลายใน Schulwerk ขึ้นเพื่อเป็นสื่อสำหรับการ Improvisation กิจกรรมเหล่านั้นได้แก่การเคลื่อนไหว คำพูด การใช้ร่างกายทำจังหวะ การร้องเพลง การบรรเลงเครื่องดนตรีทั้งที่ทำทำนองได้และไม่ได้ ซึ่งเด็กจะใช้เครื่องดนตรีนี้เพื่อการ Improvisation อย่างมาก นักเรียนจะสร้างบทเพลงขึ้นมาโดยมีแบบแผนของจังหวะและทำนอง (Rhythmic and melodic patterns) แบบแผนของดนตรีประกอบ (Accompaniment figures) บทขึ้นต้นและบทจบ (Introductions and codas) เครื่องดนตรีแบบออร์ฟช่วยให้การ Improvisation ในชั้นเรียนเป็นไปได้ดี ผู้สืบทอดอุดมการณ์ของออร์ฟก็มิได้มุ่งหวังว่าเด็กจะต้อง Improvisation ได้เหมือนนัก

ดนตรีอาชีพ แต่มีจุดประสงค์ที่จะใช้ Improvisation เพื่อการสร้างสรรค์ บทเพลงที่ออร์ฟแต่งขึ้นก็เพื่อให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง เมื่อเด็กใช้เพลงเหล่านี้เป็นแบบ

พวกเขามักจะเลือกแนวทำนองหรือจังหวะ (Melodic or rhythmic motives) จากเพลงอื่น ๆ ที่เขาค้นเคย และใช้มันในการสร้างดนตรีประกอบ บทขึ้นต้น บทจบ หรือใช้มันในการแปรทำนอง เพื่อจะเป็นการสนับสนุนการสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคน ครูจะจัดเตรียมเงื่อนไขและโอกาสสำหรับ Improvisation ให้ แทนที่ครูจะนำแนวทำนองหรือจังหวะ และวิธีใช้สำหรับ Improvisation ให้ ครูจะให้นักเรียนหารูปแบบของเพลง (Form) และเนื้อหาของบทเพลงที่นักเรียนกำลังจะแต่งขึ้น เด็กจะรู้สึกสนุกโดยแท้จริงที่จะได้มีโอกาสในการเลือกแนวทำนองและจังหวะด้วยตัวเอง ครูจะสอนเด็กไม่ให้พอใจเพียงผลงานการ Improvisation ครั้งแรกเท่านั้นแต่เขาจะต้องหาวิธีอื่น ๆ อีก ผู้นำในระบบออร์ฟสนับสนุนการประเมินผลงานตนเอง การทดลองการตั้งใจฟังอย่างใคร่ครวญในขณะที่เด็กกำลัง Improvise การฟังอย่างตั้งใจและระสนิยมในสุนทรียศาสตร์พัฒนาขึ้นมากกระบวนการนี้ที่สำคัญก็คือเด็กทุกคนจะต้องมีโอกาสที่จะ Improvise โดยใช้เครื่องดนตรี และต้องประเมินผลการแสดงของตนเอง

Improvisation เริ่มต้นจากประสบการณ์ง่าย ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกับการเล่นสนุกสนานและจะดำเนินติดต่อกันเป็นลำดับตลอดการสอน บทเรียนของออร์ฟ จะเป็นตัวอย่างให้กับเด็ก ขณะที่เด็กสร้าง Improvisation ตามแบบของบทเรียนนั้นเขาจะใช้สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ทางดนตรีตามที่ออร์ฟแนะนำ ตัวอย่างเช่น Borduns และ Ostinatos เป็นต้น รูปแบบของเพลงที่ใช้มากในการ Improvisation คือ Rondo เพราะโครงสร้างของมันเหมาะสมด้วยการที่มีทำนองหลักซึ่งต้องถูกเล่นซ้ำ ๆ พร้อมกันทุกคนสลับกับการ Improvisation เป็นทำนองทำนองแปลก ๆ โดยเด็กแต่ละคน ออร์ฟได้ออกแบบเครื่องดนตรีเพื่อให้เด็กใช้เพื่อการ Improvisation นี้

เครื่องดนตรี (Intruments)

เครื่องดนตรีซึ่งออร์ฟสร้างขึ้นเป็นพิเศษเป็นจุดเด่นจุดหนึ่งในการเรียนการสอนแบบออร์ฟ และทำให้การสอนระบบนี้แตกต่างจากระบบอื่น การเน้นหนักถึงจังหวะว่าเป็นส่วนประกอบทางดนตรีที่มีอำนาจที่สุดนำไปสู่การสร้างเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี (Percussion instruments) ด้วยความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ดนตรีและทางการสร้างเครื่องดนตรีออร์ฟได้พัฒนาเครื่องดนตรีของเขาให้เอื้ออำนวยการผสมวงที่มีเสียงกลมกลืนและนุ่มนวล เครื่องดนตรีเหล่านี้เล่นง่าย มีคุณภาพเยี่ยม และดูจะสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเครื่องดนตรีแบบง่าย ๆ หรือเครื่องดนตรีที่ไม่ใช่แบบของตะวันตก (Primitive models เช่น ระนาดของอินโดนีเซียหรือแอฟริกา มากกว่าจะสัมพันธ์กับเครื่องดนตรีใน Percussion instruments ของวงออร์เคสตรา

สมัยใหม่ เครื่องดนตรีของออร์ฟ ได้แก่ ฆ้องไม้ หรือ Zylophone (ไซฟราโน อัลโต และเบส) ฆ้องเหล็กขนาดเล็กหรือ Glockenspiel (ไซฟราโนและอัลโต) และฆ้องโลหะที่เรียกว่า Metallophone (ไซฟราโน อัลโต และเบส) ทุกเครื่องเล่นได้โดยใช้ไม้ตี ทุกเครื่องจะมีลักษณะเป็นกลองไม้ ให้เสียงดังกังวาน และลูกระนาดจะถอดออกได้เพื่อประโยชน์ในการสร้างสเกลต่าง ๆ เครื่องดนตรีที่ใช้มากในระดับประถมศึกษาจะเป็นแบบ Diatonic โดยมีลูกระนาดอะไหล่ F[#] และ B^b เพื่อให้สามารถสเกลเมเจอร์ได้ 3 สเกล (C,F,G) และสเกลไมเนอร์ได้ 3 สเกล (Am, Dm, Em) เครื่องดนตรีที่เป็น Chromatic ก็มีอยู่ด้วย ออร์ฟใช้ Viola da gamba และ Lute เล่นร่วมกับ Percussion set โดยอาจใช้ Cello และ Guitar แทนก็ได้ ขลุ่ยรีคอร์เดอร์ก็เข้ากันได้ดีกับเครื่องดนตรีของออร์ฟ เครื่องดนตรีอื่น ๆ เช่น กลอง ฉาบ กิ่ง ใช้ประกอบการบรรเลงหมู่ได้ วิธีของออร์ฟไม่ใช่เปียโนเป็นเครื่องประกอบการร้องเพลง แต่ถ้าใช้นิด ๆ หน่อย ๆ ก็จะทำให้เสียงของการบรรเลงมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การใช้เปียโนหรือออร์แกนอย่างเต็มที่หรือใช้เครื่องดนตรีอื่นที่มีเสียงผิดแปลกออกไปมากเข้าผสมจะทำให้ลายลักษณะเสียงของออร์ฟ ออร์ฟได้ตั้งใจออกแบบน้ำเสียงของเครื่องดนตรีไว้สำหรับเพลงตามแบบของเขาเองโดยเฉพาะ ผู้ดำเนินตามรอยออร์ฟเน้นชัดเจนว่าเครื่องดนตรีเหล่านี้ไม่ใช่ของเล่น จุดเด่นของเครื่องดนตรีนี้อยู่ที่น้ำเสียงซึ่งเหมาะสำหรับประกอบการร้องและสำหรับการบรรเลงหมู่ รูปแบบของเครื่องเหมาะกับพัฒนาการของเด็ก เด็กจะใช้เพียงกลัมน้อยหลัก ๆ ที่เป็นกลัมน้อยขนาดใหญ่ เช่น ตามแซน ซา แต่ผู้เล่นต้องเรียนรู้เทคนิคการเล่นด้วยวิธีของออร์ฟ ถือว่าเด็กจะต้องหัดเล่นเครื่องดนตรีให้ถูกวิธีเป็นสำคัญ

ปัจจุบันเครื่องดนตรีของออร์ฟเป็นที่รู้จักแพร่หลายในหลาย ๆ ประเทศและถือเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการสอนดนตรีแบบออร์ฟ ออร์ฟมุ่งหวังให้มีการใช้เครื่องดนตรีของเขาอย่างต่อเนื่องตลอดการศึกษาของการเรียน เทคนิคการสอนหลายประการในระบบนี้ขึ้นอยู่กับเครื่องดนตรีของออร์ฟ ความมุ่งหวังที่จะให้เด็กแต่งเพลงของตนเองจะเป็นไปได้เมื่อมีเครื่องดนตรีอยู่ด้วย เด็กจะรู้สึกขวยเขินน้อยลง ถ้าให้เขาแสดงออกถึงความคิดอ่านทางดนตรีของเขาด้วยการบรรเลงเครื่องดนตรีแทนการร้อง แผนการสอนจะรวมถึงการบรรเลงเดี่ยวและการประสมวง เด็กสามารถเล่นกับทำนองและจังหวะและดัดแปลงให้มันอยู่ในรูปต่าง ๆ ด้วยการบรรเลงเครื่องดนตรีเด็กสามารถมีส่วนร่วมในการบรรเลงรวมวงและเริ่มเข้าใจถึงหลักการบรรเลงพร้อมกันหลาย ๆ แนวได้

การบรรเลงเครื่องดนตรีของออร์ฟจากความจำเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับเด็กเล็กมากกว่าการเรียนเปียโนหรือเครื่องดนตรีอื่น ๆ ที่นอกจากจะต้องอาศัยการบรรเลงพร้อมกับการอ่านโน้ตแล้วยังต้องอาศัยความคุ้นเคยกับธรรมชาติของเครื่องดนตรีและความคุ้นเคยกับวิธีการอันซับซ้อนอีกด้วย แผนการของออร์ฟที่让孩子เริ่มต้นบรรเลงดนตรีจากความจำทำให้เด็กหลุดพ้นไปจาก

ภาระทั้งปวงในการที่จะต้องบรรเลง อ่านโน้ต และระวังในการบรรเลงให้พร้อมกับคนอื่น เด็กจะอ่านเครื่องหมายทางดนตรี(ตัวโน้ต) ตั้งแต่ชั้นแรก ๆ ของการเรียน แต่ครูจะแนะนำโน้ตเมื่อจำเป็นเพื่อใช้เป็นสื่อในการสะสมเพลงและการสื่อสารความรู้ดนตรี ในแบบแผนการเรียนดนตรีแบบเก่า การจำเพลงเป็นสิ่งสุดท้ายที่จะกระทำ แต่ในการสอนแบบออร์ฟการร้องและการบรรเลงไม่ขึ้นอยู่กับสอนเพลง และการจำเป็นทักษะเบื้องต้น เด็กใช้การล้อ การเต้น และการสร้างสรรค์แบบอื่น ๆ นอกเหนือไปจากการอ่านโน้ต และเมื่อเด็กได้สะสมความรู้ทางดนตรีและทักษะในการบรรเลงมากพอแล้วเขาจึงจะได้รับโอกาสให้เรียนเปียโนและเครื่องดนตรีในวงออร์เคสตราหรือโยธวาทิต

แผนการเรียนของออร์ฟเริ่มต้นด้วยเพลงและการเล่นแบบง่าย ๆ โดยใช้การบรรเลงเป็นฐานของการเรียน แล้วก้าวต่อไปถึงการบรรเลงเพลงที่มีความท้าทายและซับซ้อนมากขึ้น

สุริรัตน ศิริรัตนพร (2549) ได้สรุปไว้ว่า ดนตรีเบื้องต้นตั้งอยู่บนรากฐานของการปฏิบัติการสื่อสารในเด็ก ออร์ฟจึงมีมติว่าการศึกษาดนตรีด้วยเริ่มด้วยความรู้ง่าย ๆ จากเพลงที่ง่าย ๆ แล้วจึงพัฒนาไปสู่ความรู้และเพลงที่ซับซ้อนมากขึ้น ออร์ฟเห็นว่าเด็กควรได้เรียนดนตรีตั้งแต่วัยต้น ๆ โดยใช้ประสบการณ์ของตัวเด็กเองเป็นอุปกรณ์ในการสอนดนตรี ครูจึงใช้ชื่อของเด็ก คำง่าย ๆ ที่เด็กคุ้นเคย นิทานและบทร้องเล่นต่าง ๆ มาใช้ให้เด็กฝึกจังหวะและร้องเพลง เด็กจะเรียนรู้เรื่องทำนองและจังหวะจากการร้อง ท่อง เคลื่อนไหว และปฏิบัติเครื่องดนตรีตามช่วงทำนองและจังหวะนั้น เด็กใช้เครื่องดนตรีตั้งแต่คาบแรกของการสอน ครูจะสอนให้เด็กได้รู้จักกับจังหวะหรือทำนองคงที่ซ้ำ ๆ (ostinata) ซึ่งเด็กจะท่องจำก่อนบรรเลงและเมื่อเขาปฏิบัติมันได้แล้ว ต่อมาเขาก็อาจจะพัฒนามันให้กลายเป็นจังหวะหรือทำนองใหม่ที่เขาพอใจขึ้นมาได้

ออร์ฟคิดว่า จังหวะเป็นส่วนประกอบที่เป็นหลักที่สุดของดนตรี การตอบสนองทางดนตรีของมนุษย์ที่เป็นธรรมชาติที่สุดและสามัญที่สุด คือ การใช้จังหวะเนื่องจากจังหวะเป็นส่วนประกอบสำคัญที่อยู่ทั้งในคำพูด ในการเคลื่อนไหว และในดนตรี จากความเชื่อที่ว่าจังหวะเป็นจุดเริ่มต้นที่เหมาะสมของการเรียนดนตรี ทำให้ออร์ฟคิดสร้างเครื่องดนตรีจำพวกเครื่องตีที่เรียกกันในเวลาต่อมาว่า “ระนาดออร์ฟ” ขึ้น

สรุปได้ว่า ระบบการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของจังหวะ ซึ่งการสอนของจะเริ่มต้นตั้งแต่วัยต้น ๆ เป็นช่วงวัยที่สามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ระบบการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ เป็นการสอนที่เริ่มจากสิ่งที้ง่าย ๆ แวกค่อยพัฒนาต่อยอดไปเรื่อย ๆ โดยการสอนดนตรีจะประกอบไปด้วยเรื่องของจังหวะ ทำนอง การร้องเพลง การเคลื่อนไหว และการใช้เครื่องดนตรีเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะทางดนตรีให้กับเด็ก

3.2 หลักการสอนของคาร์ล ออร์ฟ

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2536) ได้กล่าวว่า เป็นที่รู้จักกันดีในหมู่นักดนตรีศึกษา ในฐานะของผู้คิดค้นวิธีการสอนดนตรี โดยใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องประกอบจังหวะเป็นพื้นฐานในการสอน ชื่อของออร์ฟจึงเกี่ยวพันโดยตรงกับเครื่องดนตรีออร์ฟ หรือ Orff instruments ซึ่งโรงเรียนดนตรีในหลายประเทศทั่วโลกมีประจำไว้ในห้องเรียนดนตรี

ออร์ฟเป็นชายเยอรมันโดยกำเนิด ในระยะแรกออร์ฟไม่ได้สนใจกับดนตรีศึกษามุ่งในการประพันธ์เพลงเพื่อละคร และการเต้นรำเป็นหลัก ระยะต่อมาเพื่อนคนหนึ่งของออร์ฟ คือ โดโรธี กุนเธอร์ ได้ชักชวนให้ออร์ฟแต่งเพลงเพื่อใช้ในการสอนดนตรีและการเคลื่อนไหวดนตรีสำหรับเด็ก ซึ่งต่อมาได้พัฒนามาเป็นแบบเรียนดนตรีที่รู้จักกันดีคือ “ออร์ฟซูลเวิร์ค” (Orff – schulwerk) ซึ่งหมายถึงหนังสือการเรียนดนตรีที่ใช้ในโรงเรียน

หลักการของซูลเวิร์ค คือ การสอนดนตรีและการเคลื่อนไหว โดยพยายามเริ่มต้นสอนในสิ่งที่ย่างที่สุดก่อน และให้โอกาสผู้เรียนได้ปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนใช้การเคลื่อนไหวทางกายภาพ ในการเรียนรู้ และแสดงออกถึงจังหวะตบ อัตราจังหวะ ความเร็วจังหวะ ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง อันเป็นพื้นฐานสร้างความเข้าใจในองค์ประกอบของดนตรีอย่างลึกซึ้ง

ออร์ฟสนใจและใช้ลีลาในการพูดเป็นส่วนหนึ่งเพื่อการเรียนรู้ในเรื่องของจังหวะซึ่งได้นำมาเป็นหลักการสำคัญอย่างหนึ่งในการสอนดนตรีของออร์ฟในระยะต่อมา ส่วนเรื่องเกี่ยวกับเครื่องดนตรีออร์ฟนั้น เกิดขึ้นหลังจากออร์ฟได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องดนตรีตะวันออก คือ ดนตรีของอัฟริกา และอินโดนีเซีย ซึ่งใช้เครื่องดนตรีหลักคือ ระนาด หรือ Xylophone นอกจากนี้ยังมีพวกกลอง ฉาบ และประเภทไม้ตีอีกออร์ฟยังศึกษาไปยังเห็นคุณค่าของเครื่องดนตรีเหล่านี้ เพราะสามารถใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้เกี่ยวกับดนตรี และการเคลื่อนไหวที่ออร์ฟและเพื่อนคือกุนเธอร์ ร่วมกันจัดทำอยู่ ออร์ฟจึงได้นำเครื่องดนตรีเหล่านี้มาศึกษาดัดแปลง ปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการสอนดนตรีตามวิธีการของออร์ฟ จนเป็นที่รู้จักในนามของเครื่องดนตรีของออร์ฟ (Orff instruments)

วิธีการสอนดนตรีของออร์ฟเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้กันอย่างกว้างขวาง เพราะสร้างเสริมความเข้าใจทางดนตรีโดยตรง และทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และซาบซึ้งในดนตรีได้เป็นอย่างดี

หลักการ

หลักการของออร์ฟเน้นที่กระบวนการ ผู้เรียนมีโอกาสในการทดลองสำรวจเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรีซึ่งสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหว และได้รับประสบการณ์ตรงจากการประกอบ

กิจกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาที่ผู้เรียนได้รับในชั้นแรก จึงง่าย ธรรมดาที่สุด และค่อย ๆ ลึกลงไปเรื่อย ๆ จนถึงขั้นที่ผู้เรียนสัมผัสกับสุนทรียรสของดนตรี กระบวนการที่ใช้เสมอ คือ การที่ผู้เรียนสัมผัสกับดนตรี และถ่ายทอดเป็นการเคลื่อนไหว ในขั้นที่ 3 การเคลื่อนไหวเป็นไปในรูปของการสร้างสรรค์ และมาจบลงที่การสร้างสรรค์ทางดนตรีซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ทางดนตรีที่ผู้เรียนแต่ละคนมีอยู่หรือได้รับไปจากกระบวนการเรียนการสอนในการเรียนสอนผู้เรียน จะสำรวจทดลองเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. การสำรวจเกี่ยวกับพื้นที่รอบตัว ผู้เรียนจะได้รับการแนะนำให้ลองเคลื่อนไหวในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้และเกิดประสบการณ์ในการแสดงออกซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับองค์ประกอบดนตรี เช่น การเคลื่อนไหวที่แสดงถึงความหนัก เบา สูง ต่ำ ใน นอก เป็นต้น หลักในการสำรวจทดลองเกี่ยวกับพื้นที่รอบ ๆ เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวใน 3 ลักษณะ คือ

- การเคลื่อนไหวภายนอก ได้แก่ การเดิน การวิ่ง การคลาน เป็นต้น
- การเคลื่อนไหวภายนอก ได้แก่ การเต้นของหัวใจ การหายใจ เป็นต้น
- ความสัมพันธ์ของการเคลื่อนไหวภายนอกและภายใน ได้แก่ การหายใจเข้าออกให้สัมพันธ์กับการวิ่ง การเดิน เป็นต้น

2. การสำรวจเกี่ยวกับเสียง ได้แก่การรับรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องของเสียงในสิ่งแวดล้อมใกล้ ๆ ตัวผู้เรียน เช่น เสียงคุยของคน เสียงลากเก้าอี้เสียงรถวิ่ง เสียงนกร้อง เป็นต้น และนำมาสู่คุณภาพของเสียง เช่น เสียงเบา เสียงดัง เสียงที่เกิดจากการตี เสียงที่เกิดจากการเป่า เป็นต้น ซึ่งในที่สุดผู้เรียนจะมีประสบการณ์กับเสียงของดนตรี เสียงของมนุษย์ เป็นเสียงอีกประเภทหนึ่งที่ผู้เรียนทดลองและใช้ในการทำเป็นเสียงดนตรี และในที่สุดจะนำไปสู่การร้องเพลง

3. การสำรวจเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ ได้แก่การใช้การเคลื่อนไหวเพื่อแสดงถึงรูปแบบของดนตรี ควบคู่ไปกับการสำรวจพื้นที่รอบตัว และการสำรวจเกี่ยวกับเสียง ผู้เรียนทดลองเคลื่อนไหวเพื่อแสดงถึงรูปลักษณะของดนตรี เช่น ประโยคของเพลง รูปแบบของเพลง ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์และเรียนรู้เกี่ยวกับ รูปแบบของดนตรีโดยใช้การเคลื่อนไหว ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับเรื่องเสียงด้วย

4. การเลียนแบบสู่การสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะใช้กระบวนการเริ่มต้นจากการสังเกต การเลียนแบบ การเริ่มทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และท้ายที่สุด คือ การสร้างสรรค์ ในระยะเริ่มต้น ผู้สอนเป็นตัวแบบเพื่อให้นักเรียนดู และลองปฏิบัติตาม จากนั้นให้นักเรียนลองคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาเองโดยใช้รูปแบบที่ได้เห็น และทดลองปฏิบัติเป็นพื้นฐาน

5. การปฏิบัติเดี่ยวสู่การผสมวง ผู้เรียนแต่ละคนเริ่มสำรวจทดลองเพื่อการเรียนรู้ และเกิดประสบการณ์กับตนเองในระยะแรก ต่อมาผู้เรียนรวมกันเป็นวงเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตลอดจนร่วมกันคิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทั้งการแสดงเดี่ยวและการแสดงรวมวง ซึ่งทั้งสองลักษณะมีความสำคัญเท่าเทียมกันในการดนตรี

6. การอ่านออกเขียนได้ เป็นหลักสำคัญประการหนึ่งของออร์ฟแต่ไม่ได้กำหนดแน่ชัดว่าเมื่อใดควรให้ผู้เรียนอ่านหรือเขียนได้ ขึ้นอยู่กับผู้สอนเห็นควรว่าเมื่อใดควรเริ่มแนะนำให้นักเรียนอ่านและเขียนโน้ตดนตรี หลังจากที่มีประสบการณ์ในเรื่องการเคลื่อนไหว การเล่นดนตรี และมีแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรีแล้ว กล่าวได้ว่าการที่ผู้เรียนสามารถร้องเพลง เล่นดนตรี และเคลื่อนไหวไปกับดนตรีได้ รวมทั้งการอ่านและเขียนได้ เป็นจุดมุ่งหมายของหลักการสอนของออร์ฟ

วิธีการ

ในการบวนการเรียนการสอนของออร์ฟมีวิธีการหลักที่ควรทราบดังนี้

1. การใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย วิธีการที่ออร์ฟใช้เป็นหลักคือ การประกอบจังหวะใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งสามารถทำจังหวะและใช้เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความสูงต่ำของเสียงดนตรีได้อีกด้วย ซึ่งมีหลักดังนี้

การตบที่ตัก หรือ ในภาษาเยอรมัน คือ Patschen เป็นลักษณะเด่นที่ออร์ฟนำมาใช้และใช้อยู่เสมอเพื่อแสดงออกถึงจังหวะ คุณภาพของเสียง การตบที่ตักสามารถตอบได้หลายวิธี เช่น เบา ๆ แรง ๆ ตบมือเดียว ตบสองมือพร้อมกันหรือตบสลับมือกัน

นอกจากการเคลื่อนไหวในลักษณะดังกล่าวแล้ว การเคลื่อนไหวในลักษณะของการเต้น การเข้าจังหวะเป็นวิธีการที่สำคัญดังกล่าวแล้ว

เสียงก็เป็นเรื่องที่ออร์ฟใช้เป็นอย่างมาก การใช้เสียงพูดในการเรียนรู้เกี่ยวกับจังหวะของดนตรี วรรณคดีทางดนตรี ตั้งแต่ลักษณะการออกเสียงง่าย ๆ เช่น ชื่อของผู้เรียน เป็นการเริ่มต้นและนำไปสู่การใช้เสียงในการร้องเพลง (Singing voice) ซึ่งมีความแตกต่างจาก

เสียงพูด ผู้สอนควรเน้นการใช้เสียงของผู้เรียนในการสอน เพราะเป็นเครื่องดนตรีธรรมชาติที่ทุกคนมีอยู่แล้ว

2. การใช้เครื่องดนตรี ดังกล่าวไว้แล้วว่า เครื่องดนตรีออร์ฟเป็นสิ่งที่แพร่หลายมากในการเรียนการสอนดนตรี เนื่องจากลักษณะของการใช้และการเล่นที่สามารถทำให้ง่ายเหมาะกับทุกคน เช่น กลอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนตีได้ ระยะเวลาซึ่งมีทั้งที่ทำด้วยไม้ และโลหะสามารถจะถอดเป็นชิ้น ๆ ได้ และใส่เฉพาะชิ้นที่ต้องการให้ผู้เรียนตี ซึ่งทำให้ผู้เรียนตีผิดได้ยากมาก จึงทำให้ผู้เรียนสนุกสนานอยากตี นอกจากนี้ยังมีทบรวเพลงด้วยเครื่องดนตรีเหล่านี้ ที่ออร์ฟประพันธ์ไว้มากมาย ซึ่งเป็นลักษณะของการผสมวง ทำให้ผู้เรียนสนุกสนานไปกับการเรียนรู้

3. การสร้างสรรค์ (Improvisation) วิธีการสำคัญของออร์ฟคือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ในทุกอย่าง หลังจากที่คุณสอนได้แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักหรือมีประสบการณ์ในเรื่องหนึ่ง ๆ แล้วการสร้างสรรค์จะได้รับการปรับปรุงให้ดีและเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับดนตรีอย่างลึกซึ้งต่อไป การสร้างสรรค์แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

- การสร้างสรรค์แบบเสรี ได้แก่ การให้ผู้เรียนคิดทำท่าทาง หรือการทำจังหวะขึ้นมา ซึ่งเป็นงานเล็ก ๆ และเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็นสำคัญ
- การสร้างสรรค์แบบทันที ได้แก่ การให้ผู้เรียนคิดหรือดัดแปลงสิ่งที่เพิ่งเรียนรู้ไปในทันที เพื่อให้ผู้เรียนช่วยกันคิดในขณะที่เรียนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมหรืองานเล็ก ๆ เช่นกัน
- การสร้างสรรค์แบบใช้เวลา ได้แก่ การให้เวลากับผู้เรียน ซึ่งอาจเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลไปคิดสร้างสรรค์สิ่งหนึ่งสิ่งใด และนำมาเสนอในชั้นเรียนในเวลาต่อมา ผู้เรียนจะมีเวลาคิดใคร่ครวญมากขึ้น งานที่ให้อาจมีลักษณะซับซ้อนขึ้น
- การสร้างสรรค์แบบสมบูรณ์ ได้แก่ การสร้างสรรค์ในลักษณะที่สาม แต่คำนึงถึงคุณภาพ เนื่องจากผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเรียนมากถึงระดับที่สามารถประเมินค่าได้แล้ว ช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ถึงส่วนละเอียดอ่อนทางดนตรีเมื่อนำมาเสนอในชั้นเรียน ทั้งผู้เรียนอื่น ๆ และผู้สอนช่วยติชม ทำให้ทุกคนเกิดการเรียนรู้ลึกซึ้งขึ้นเป็นสำคัญ

4. การใช้ Solfege และสัญลักษณ์มือ ออร์ฟใช้ระบบซอล-ฟา แบบโดยอยู่ที่ในการอ่านและเขียนโน้ต โดยใช้สัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงของตัวโน้ตเป็นวิธีที่ช่วยในการร้อง การอ่าน และการเล่นดนตรี นอกจากนี้ การใช้จังหวะซ้ำทวน (ostinato) เป็นสิ่งที่พบได้เสมอในการเรียนการสอนของออร์ฟ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักการสอนคาร์ล ออร์ฟนั้น เน้นกระบวนการที่ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติได้จริง เริ่มต้นจากสิ่งที่ย่อยไปยาก มีการเคลื่อนไหวร่างกายในรูปแบบที่

สร้างสรรค์ และจบลงด้วยการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีขึ้น โดยศึกษาทดลองจากสิ่งที่อยู่รอบตัว สิ่งต่างๆที่เกี่ยวกับเสียง รูปร่างลักษณะ การปฏิบัติเดี่ยวสู่การผสมวง สามารถอ่านออกเขียนได้ มีการใช้ส่วนต่างๆของร่างกายในการเคลื่อนไหว มีการใช้เครื่องดนตรี และจบลงที่การสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะต่างๆ

3.3 การเล่นดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2540) ได้กล่าวไว้ว่า คาร์ล ออร์ฟ คิดค้นวิธีสอนดนตรีโดยเน้นการเคลื่อนไหว และการเล่นดนตรีเป็นสื่อในการพัฒนาสาระดนตรี โดยเฉพาะการเล่นที่ใช้เครื่องดนตรีของออร์ฟ เป็นที่ใช้กันอย่างกว้างขวาง ซึ่งจัดเป็นเครื่องดนตรีมาตรฐานสำหรับการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาในหลายประเทศ ลักษณะเฉพาะเชิงสร้างสรรค์ในวิธีของออร์ฟ ได้แก่การเสนอแนะดนตรีให้ผู้เรียน โดยเริ่มจากจังหวะของการพูดและการเคลื่อนไหว ซึ่งนำมาสู่การร้อง และการเล่นเครื่องตี และเครื่องทำทำนอง วิธีการของออร์ฟ มิใช่เป็นวิธีการเบ็ดเสร็จที่ผู้สอนนำไปใช้ได้ทันที แต่จะมีการเสนอแนะขั้นตอนการสอนไว้เป็นลำดับ ซึ่งผู้สอนควรหารายละเอียด และปรับให้เข้ากับผู้เรียนเอง ขั้นตอนที่ใช้ในการสอนมีดังนี้

1. ผู้สอนเป็นผู้เริ่มเสนอแนะประสบการณ์ดนตรี
 2. ผู้เรียนรับประสบการณ์ดนตรี และปฏิบัติประสบการณ์ซ้ำ ๆ
 3. ผู้เรียนเริ่มคิดสร้างสรรค์ประสบการณ์ดนตรีจากหลักการที่ได้เรียนรู้
 4. ผู้เรียนนำประสบการณ์ทางดนตรีที่เป็นของตนเองไปใช้ในสถานการณ์ใหม่
- ตลอดกระบวนการผู้สอนจะคอยชี้แนะให้ผู้เรียนประเมิน เลือกสรรและเก็บสิ่งที่ดี ๆ เอาไว้เพื่อเสริมสร้างค่านิยมทางดนตรีที่ดีให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นวิถีทางนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจในเชิงคุณภาพของสุนทรีทางดนตรี และความซาบซึ้งในดนตรีอันแท้จริงต่อไป

ประสบการณ์เกี่ยวกับจังหวะของการพูดและการเคลื่อนไหว ประสบการณ์ดนตรีเริ่มต้นด้วยจังหวะของการพูดในลักษณะต่าง ๆ เช่น จังหวะการพูดชื่อคน สัตว์ สิ่งของ ตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ หรือโคลงกลอนสำหรับเด็ก ๆ ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจากการพูดเป็นจังหวะ เช่นนี้ ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกโดยไม่รู้ตัวเกี่ยวกับเรื่องของความสั้นยาวของจังหวะ จังหวะเน้น อัตราจังหวะ ความดัง-เบา และความเร็วของจังหวะ

หลังจากการพูดเป็นจังหวะเพื่อให้ได้ความรู้สึกต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว จึงเริ่มการเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งลักษณะการเคลื่อนไหวร่างกายที่ง่ายที่สุดได้แก่ การตบมือ โดยอาจจะให้

ตบมือพร้อมกับการพูดไปด้วย ดังเช่นตัวอย่างที่ยกมา หลังจากพูดแล้ว ผู้สอนอาจจะพูดและตบมือไปด้วยตามจังหวะและให้ผู้เรียนพูดและตบมือในขณะเดียวกัน

การตบมือแบบเสียงสะท้อน เป็นการตบมืออีกแบบหนึ่งที่ผู้เรียนควรได้กระทำ ในการตบมือแบบนี้ ผู้สอนจะตบมือในรูปแบบจังหวะหนึ่ง ซึ่งมักจะสั้น ๆ ไม่ยาวนานและให้ผู้เรียนตบตาม การตบมือแบบเสียงสะท้อนช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการฟัง การตอบสนองในทันที ความจำด้านจังหวะและความรู้สึกเกี่ยวกับรูปแบบ ต่อไปนี้คือตัวอย่างการตบมือแบบเสียงสะท้อน

การตบมือแบบเสียงสะท้อนนี้จะยากขึ้นเป็นลำดับ โดยจะใช้โน้ตตัวเบ็ดสองชั้น ตัวโน้ตประจุและจังหวะชัด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจด้านจังหวะดีขึ้น และเป็นการเรียนรู้เรื่องความรู้สึกเกี่ยวกับอัตราจังหวะ ความหนักเบาและความจำด้วย

นอกจากการตบมือแล้ว ยังมีการตีฉิ่ง ตบที่ตักและการย่ำเท้า ซึ่งเมื่อได้นำมารวมกันแล้วอาจจะรวมกับการร้องหรือพูดไปด้วย จะทำให้ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถบังคับประสาทต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้เรียนต้องมีความสนใจในการจดจำและปฏิบัติตามให้ถูกต้อง การให้ผู้เรียนปฏิบัติตามกิจกรรมเหล่านี้บ่อย ๆ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกในด้านจังหวะ ซึ่งทำให้การรับรู้ทางดนตรีเป็นไปแบบมีคุณค่าเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรี

สรุปได้ว่า การเล่นดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เริ่มจากจังหวะของการพูดและการเคลื่อนไหว ซึ่งนำไปสู่การร้องและการเล่นเครื่องดนตรี โดยการเคลื่อนไหวร่างกายที่ง่ายที่สุดคือ การตบมือ การตีฉิ่ง การตบตัก และการย่ำเท้า พร้อมกับร้องหรือพูดไปด้วย แล้วจึงนำไปสู่การเล่นดนตรีที่ประณีตยิ่งขึ้น

3.4 กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีแนวคิดของออร์ฟ ครูสามารถประยุกต์วิธีการได้ หลากหลายภายใต้แนวคิดหลักการที่คาร์ล ออร์ฟ ได้เสนอไว้ โดยคำนึงถึงเป้าหมายที่เด็กควรได้รับจากการเรียน ดังต่อไปนี้

1) การทำงานและการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ในการเล่นดนตรีมีทั้งการเล่นเดี่ยวและการเล่นกลุ่ม เด็กควรได้รับการฝึกฝนให้มีประสบการณ์และสำนึกของการทำงานเป็นหมู่คณะ รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักการฟังและการรอคอย กิจกรรมอาจจัดขึ้นในลักษณะของเกมหรือการละเล่น

2) ความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบของดนตรี เด็กควรได้รับความรู้และความเข้าใจเนื้อหาสาระของดนตรีซึ่งถูกสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ

3) เกิดความสุนทรีย์และซาบซึ้งกับดนตรีในเชิงศิลปะ เด็กควรเข้าใจและรับรู้ว่าดนตรีเป็นงานศิลปะที่งดงามและมีความไพเราะ สามารถสื่ออารมณ์และความรู้สึกด้วยเสียงที่ถูกสร้างขึ้นด้วยความประณีต เด็กควรเล่นดนตรีด้วยความรู้สึกที่เข้าใจถึงความหมายและอารมณ์ของเพลง

4) ความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ เด็กควรได้รับการฝึกฝนให้มีความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีอย่างอิสระ รู้จักคิดวิเคราะห์และถ่ายทอดความรู้สึกด้วยความเป็นตัวของตัวเอง

5) พัฒนาการทางทักษะดนตรี เด็กทุกคนควรมีพัฒนาการทางทักษะดนตรีเพิ่มขึ้น ทั้งทางด้านการร้อง การเล่นเครื่องดนตรี และการเคลื่อนไหวหรือนาฏศิลป์

6) ความสามารถทางการแสดงออก การแสดงนับเป็นจุดสำคัญอีกอย่างหนึ่งของกิจกรรม ดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ การแสดงออกไม่ใช่หมายถึง การแสดงให้ผู้อื่นได้ดูเท่านั้นแต่รวมไปถึง การที่เด็กได้พยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้เกิดผลงานที่สมบูรณ์แบบและเป็นที่พอใจของตน ถึงแม้จะเป็นการแสดงในห้องเรียนก็ตาม

7) ความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง เด็กควรมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน การที่เด็กทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและเกิดผลสัมฤทธิ์จากงานที่เด็กได้กระทำเอง จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าของตนเอง

เทพรัตน์ พานิชย์ (2553) กล่าวว่า เด็กควรได้รับการฝึกฝนการทำงานเป็นหมู่คณะ รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกิดผลสัมฤทธิ์จากงานที่เด็กได้ทำเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าของตนเอง เด็กควรได้รับการฝึกฝนให้มีความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีอย่างอิสระ รู้จักคิด และสามารถถ่ายทอดความรู้สึกด้วยความเป็นตัวของตัวเอง

นอกจากนี้เด็กควรมีความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบดนตรี สามารถรู้ได้ว่าดนตรีเป็นงานศิลปะที่งดงามและมีความไพเราะ สามารถสื่ออารมณ์และความรู้สึก เด็กทุกคนควรมีพัฒนาการทางทักษะดนตรีเพิ่มขึ้นทั้งทางด้านการร้อง การเล่นเครื่องดนตรี และการเคลื่อนไหวหรือนาฏศิลป์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ สามารถนำองค์ประกอบทางดนตรีต่าง ๆ มาผสมผสานโดยคำนึงถึงเป้าหมายที่เด็กควรได้เรียนรู้ ทั้งเรื่อง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหวและการใช้เครื่องดนตรีอย่างอิสระ ผ่านกิจกรรมเป็นหมู่คณะ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี ฝึกการคิดสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี การกล้า

แสดงออกของเด็ก โดยปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการเรียนดนตรีตั้งแต่วัยเยาว์เพื่อพัฒนาทักษะทางดนตรีให้เห็นคุณค่าและความสามารถในการตนเอง

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการสอน

4.1 ความหมายของแผนการสอน

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545) ได้ให้ความหมายแผนการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า การวางแผนการเรียนรู้เป็นการจัดโปรแกรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อดำเนินการให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ การวางแผนจัดการเรียนรู้จึงต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในชุมชน ประเทศและสังคมโลก

รุจิร ภูสาระ (2546) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือ แนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

วิโรจน์ สุวรรณรัตน์ (2546) กล่าวว่า แผนการสอนเป็นเอกสารที่ใช้ในการเรียนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งได้เตรียมการมาอย่างเป็นระบบ โดยการกำหนดเนื้อหาสาระ เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการวัดและการประเมินผล สื่อการเรียนการสอน โดยแบ่งออกเป็นหน่วย ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนตามรายวิชานั้น

สุทธิษา รัตนมงคล (2551) กล่าวว่า แผนการสอนหมายถึง การเขียนบันทึกสิ่งที่ต้องการสอนไว้ล่วงหน้าและต้องเขียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร และสภาพของผู้เรียนโดยเขียนวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ การวัดผล ประเมินผลตามลำดับ

นอกจากนี้ จุรีรัตน์ นิจาปา (2555) ได้กล่าวว่า แผนการสอนยังหมายถึง การวางแผนในการสอนล่วงหน้าเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งโดยทั่วไปจะประกอบด้วย การกำหนดจุดหมาย การคัดเลือกเนื้อหา การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกตำรา เอกสาร อุปกรณ์ การประเมินผล และการประมวลผลการสอนรายวิชา

จากการให้ความหมายของนักการศึกษาหลายท่านสรุปได้ว่า แผนการสอน หมายถึง เอกสารที่ได้เขียนบันทึกสิ่งที่ต้องการสอนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เพื่อบรรลุจุดหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อในการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.2 ความสำคัญของการเขียนแผนการสอน

การจัดทำแผนการสอนมีความสำคัญดังนี้ วัฒนาพร ระจับทุกข์ (2542) กล่าวว่า

1. เป็นการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิคและวิธีการเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีตลอดจนจิตวิทยาการสอนมาผสมผสาน ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดและการประเมินผล ตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จำเป็น

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูและครูที่สอนแทนไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ

4. เป็นหลักฐานแสดงด้านข้อมูลการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550) กล่าวว่า ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนและผู้เรียนดังนี้

1. ทำให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอนยิ่งขึ้น
2. ทำให้การสอนของครูต่อเนื่อง
3. ทำให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธาในตัวครู
4. ทำให้บทเรียนมีประโยชน์และมีความหมายต่อชีวิตจริงของผู้เรียน
5. เป็นแนวทางการสอนสำหรับผู้อื่นที่จำเป็นต้องสอนแทน
6. เป็นหลักฐานในการวัดผลนักเรียน
7. เป็นหลักฐานในการพิจารณาผลงานของครู
8. เป็นผลงานแสดงให้เห็นว่างานการสอนเป็นวิชาชีพที่จะต้องได้รับการฝึกฝน มีลักษณะเฉพาะของวิชาชีพครู มิใช่ใคร ๆ ก็ทำได้

นอกจากนี้ความสำคัญของแผนการสอน คือ การก่อให้เกิดการวางแผนในการสอนล่วงหน้า ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าเกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดและการประเมินผล เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นคู่มือการสอนสำหรับครูผู้สอนและครูที่สอนแทนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติการสอนได้อย่างมั่นใจ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าความสำคัญของแผนการสอนนั้นเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้สอนเองและผู้เรียนด้วย โดยการที่ได้จัดการเรียนการสอนล่วงหน้ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งเป็น

คู่มือการสอนสำหรับครูหรือครูผู้สอนแทนให้สามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมั่นใจ และยังเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้งยังเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในตัวผู้สอนในการเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ

4.3 หลักการเขียนแผนการสอน

บุรุษย์ ศิริมหาสาคร (2545) ให้หลักการเขียนแผนการสอนไว้ดังนี้ แผนการสอนที่ดีต้องมีส่วนประกอบอย่างน้อย 3 ส่วนคือ

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (Objective) (สอยเพื่ออะไร) ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะ และเจตคติอย่างไรซึ่งจุดประสงค์การเรียนรู้จะได้มาจากจุดประสงค์ในหลักสูตร และจุดประสงค์ของแต่ละวิชา การเขียนจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่สมบูรณ์นั้น จะต้องเขียนให้ครอบคลุมทั้ง 3 พิสัยและเขียนในเชิงพฤติกรรม ดังนี้

- ด้านพุทธิพิสัย คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นความสามารถทางสมอง (Head) หรือความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาหรือในทฤษฎี

- ด้านทักษะพิสัย คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติที่ต้องมีมือทำ (Hand)

- ด้านจิตพิสัย คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมหรือเจตคติหรือความรู้สึกในจิตใจ (Heart)

2. การเรียนการสอนที่จะทำให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ (Learning) (สอนอย่างไร) เมื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ กำหนดสาระสำคัญเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ซึ่งทั้งหมดนี้รวมเรียกว่า “การจัดการเรียนการสอน” (Learning) โดยจะต้องคิดว่าการเรียนการสอนในแผนนั้นมีจุดเน้นหรือสาระสำคัญอะไร จะสอนเนื้อหาอะไร จะใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบใด จึงจะทำให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ ซึ่งวิธีการสอนนั้นมีหลายแบบ (เช่น การอภิปรายกลุ่ม การสาธิต และการทดลองปฏิบัติจริง) จะใช้สื่อการเรียนการสอนอะไรบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่คิดขึ้น

3. การวัดและการประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่ (Evaluation) (สอนแล้วได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่) ในขั้นตอนนี้แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

- การวัดผล (Measurement) คือ การตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยใช้เครื่องมือต่างๆ มาตรวจสอบ การจะเลือกใช้เครื่องมือวัดผลแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการ

สอน ผลที่ได้จากการวัดผลจะเป็นเชิงปริมาณ เช่น เป็นคะแนน หรือค่าร้อยละ ซึ่งยังไม่สามารถตัดสินได้ว่านักเรียนมีคุณภาพเป็นอย่างไรจนกว่าจะมีการประเมินผล

- การประเมินผล (Evaluation) คือ การตัดสินว่าผู้เรียนมีคุณภาพเป็นอย่างไร เมื่อนำคะแนนที่ได้จากการวัดผลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เช่น นักเรียนทำแบบทดสอบได้ 70 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยตั้งเกณฑ์ว่าได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไปถือว่าผ่านการทดสอบ เพราะฉะนั้นนักเรียนคนนั้นจึงผ่านการทดสอบ การประเมินผลจะออกมาในเชิงคุณภาพ เช่น สอบผ่าน ไม่ผ่าน หรือแบ่งเป็นเกรด เช่น 4,3,2,1,0 คือดีมาก ดี ดีพอใช้ พอใช้และต้องแก้ไข

รุจิร ภูสาระ (2546) กล่าวว่า หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Setting Objective) จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้
 - วิธีการที่จะทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
 - พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนั้นจะต้องเป็นไปตามทิศทางที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้
 - การเขียนจุดประสงค์มีขั้นตอนตามที่กล่าวว่าในบทที่2 คือ มีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและจุดประสงค์เชิงปฏิบัติ
2. การจัดรายละเอียดของเนื้อหา (Organizing Materials) ครูจะต้องพิจารณาลำดับของเนื้อหาที่จะนำมาใช้ บางครั้งธรรมชาติของวิชาจะกำหนดให้เห็นว่าจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดเนื้อหาใดบ้าง ครูจึงควรตรวจสอบแนวความคิดสำคัญอีกครั้งหนึ่งว่าจะเลือกเนื้อหาอย่างไรจึงจะเป็นไปตามลักษณะธรรมชาติของวิชา
3. การเลือกประสบการณ์ (Selecting Experiences) โดยปกติแล้วการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ มักจะเน้นในการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนมากกว่าจะให้เห็นในด้านเนื้อหา ทั้งนี้เนื่องจากนักการศึกษาเห็นว่าการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับการเรียนรู้ จากเหตุผลนี้เองการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จึงต้องอธิบายถึงประสบการณ์ที่ครูคาดหวังว่าจะใช้ในการสอนเนื้อหา นอกจากนั้นนักเรียนยังเรียนรู้ได้มากกว่าถ้าเขามีโอกาสเข้าร่วมในบทเรียนด้วย การเขียนแผนการเรียนรู้แต่ละแผนจึงควรจัดประสบการณ์ให้มีความหมายสำหรับผู้เรียน

องอาจ นัยพัฒน์และคณะ (2551) ได้ให้รายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ มีวิธีการดังนี้

1. คำอธิบายเนื้อหาแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นหัวข้อที่อธิบายให้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ

2. มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เป็นการเขียนเพื่อให้ทราบว่าหลังเสร็จสิ้นการสอนในแต่ละเนื้อหา ผู้เรียนควรมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง หรือเกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมีกำหนดไว้แล้วในหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระ

3. สาระสำคัญ คือ บทสรุปของเนื้อหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่คุณสอนต้องการให้ผู้เรียนจดจำและนำไปใช้หลังจบบทเรียนแล้ว การเขียนสาระสำคัญจึงเป็นการเขียนเนื้อหาโดยย่อใจความสำคัญ ประเด็นสำคัญ แก่นของเรื่อง

4. สาระการเรียนรู้ คือ สิ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในแต่ละช่วงเวลา การเขียนเนื้อหาสาระสามารถเขียนได้ 2 แบบคือ เขียนเฉพาะหัวข้อหรือชื่อของเนื้อหา แต่วิธีนี้ข้อด้อยคือ ไม่ละเอียดพอที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติหน้าที่แทนได้ ดังนั้นจึงนิยมเขียนเนื้อหาโดยละเอียด

5. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวในชั้นเรียนขณะทำการสอนว่าครูทำอะไร นักเรียนทำอะไรบ้าง ดังนั้นการเขียนกิจกรรมจึงนิยมเขียนอย่างละเอียดเป็นขั้นตอนตามวิธีการสอนที่เลือกใช้ในแผนนั้น ๆ โดยทั่วไปกิจกรรมการเรียนรู้จะประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป เมื่อผู้สอนเลือกวิธีการสอนใดมาใช้ก็ให้แทรกขั้นตอนการสอนไว้ในขั้นสอน

6. สื่อและแหล่งเรียนรู้ในส่วนนี้จะแยกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกจะเป็นการระบุว่าใช้อะไรเป็นสื่อในการสอนครั้งนั้น เช่น อาจจะเป็นแถบเสียง วิดีทัศน์ ภาพ ของจริง เหล่านี้เป็นต้น ส่วนหลังจะเป็นการระบุว่าในการเรียนรู้เนื้อหา ผู้เรียนสามารถค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ได้บ้าง เช่น เอกสาร ตำรา สถานที่ บุคคล เว็บไซต์ เป็นต้น

นอกจากนี้ จูรีรัตน์ นิจำปา (2555) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนแผนการสอนไว้ว่า ควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ คือ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์ การกำหนดการเรียนการสอนคือ การเลือกเนื้อหาที่ใช้สอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เลือกสื่อประกอบการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา การกำหนดวิธีวัดและประเมินผลคือ การตัดสินใจว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่ มีคุณภาพเป็นอย่างไรเมื่อนำคะแนนที่ได้จากการวัดผลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

จากที่นักการศึกษาได้กล่าวมาข้างต้นนี้สรุปได้ว่า หลักการเขียนแผนการสอน ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ๆ ที่สำคัญคือ ส่วนของจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่ต้องครอบคลุมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ส่วนของการเรียนการสอนในส่วนนี้สามารถแยก ออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป โดยจะต้องเขียนให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และส่วนสุดท้ายคือ การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นส่วนที่กำหนดว่า นักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี

งานวิจัยต่างประเทศ

Frankenberger (1979) ได้ศึกษาผลของการใช้ดนตรีร่วมกับการฝึกอบรมผ่อน คลายกับเด็กวัย 9-10 ปี ที่มีการเรียนรู้และมีความก้าวร้าว ผลการศึกษาปรากฏว่า การใช้ดนตรี ร่วมกับการฝึกอบรมผ่อนคลาย ช่วยทำให้เด็กมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและความก้าวร้าวลดลง จาก การศึกษาการใช้กิจกรรมดนตรีบำบัดกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศ เนเธอร์แลนด์ โดยศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับทั้งเด็กและผู้ใหญ่ที่มีความบกพร่อง กลุ่ม ตัวอย่าง คือ นักดนตรีบำบัดจำนวน 112 คน จากการศึกษาพบว่า

1. การจัดกิจกรรมบำบัดเป็นรายบุคคลเหมาะสมที่สุดสำหรับเด็กที่มีปัญหา ด้านอารมณ์อย่างรุนแรง
2. การจัดกิจกรรมดนตรีบำบัดเป็นวิธีหนึ่งในการเสริมสร้างสัมพันธภาพของ เด็กที่มีปัญหาด้านอารมณ์
3. การจัดกิจกรรมดนตรีบำบัดแบ่งตามจุดประสงค์ได้ 3 วิธี ได้แก่
 - 3.1 กิจกรรมดนตรีบำบัดเพื่อรักษาผู้ป่วยโรคจิต
 - 3.2 กิจกรรมบำบัดเพื่อแก้ไขทักษะด้านการเคลื่อนไหวและทักษะด้าน ภาษา
 - 3.3 กิจกรรมดนตรีบำบัดเพื่อมุ่งให้เกิดประสบการณ์ในการยอมรับตนเอง ซึ่งวิธีที่2และวิธีที่3ได้รับความนิยมมากกว่าวิธีที่1

งานวิจัยในประเทศ

เรวดี ตัณฑโอภาส (2545) ได้ศึกษาความสามารถทางดนตรีของเด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ในการฝึกเมโลเดียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับสติปัญญา 50-70 ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 8 คน แบบแผนการทดลองของวิจัยครั้งนี้เป็นแบบ One Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนการปฏิบัติเมโลเดียนและแบบประเมินความสามารถทางดนตรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางดนตรีของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนการฝึกเมโลเดียนอยู่ในระดับควรปรับปรุง (มัธยฐานเท่ากับ 5.5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน) แต่หลังจากทำการฝึกเมโลเดียนความสามารถทางดนตรีอยู่ในระดับดีมาก (มัธยฐานเท่ากับ 32.5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน) และสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รุจิรา สิงห์ทอง (2550) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอเซฟ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 16 คน ซึ่งมาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยรูปภาพเป็นสื่อ ฟอรัม เอ ของทอแรนซ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่า t

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นภาพร พักมี (2552) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะน้อย จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี เครื่องมือที่ใช้ คือ โปรแกรมกิจกรรมดนตรี และแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่า t (t-test) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้

กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01,นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะเพิ่มขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีมีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

งานวิจัยต่างประเทศ

McNeill (1992) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะดนตรี และการเคลื่อนไหวที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัย 4 – 5 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหวนั้น มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นหลังจากการใช้วิธีการหรือกระบวนการทางดนตรีเป็นเครื่องมือ

Wells (1991) ได้ศึกษาเกี่ยวกับดนตรีนิยม (Popular Music) ที่มีต่ออารมณ์ของเด็กวัยรุ่น จากการติดตามผลหลังการศึกษาในเรื่องของสื่อทางดนตรีพบว่า ดนตรีนั้นจัดเป็นสื่อมวลชนที่มีพลังอย่างมาก ที่กระทบโดยตรงต่ออารมณ์ (ความตื่นเต้น ความสุข ความรัก) ในเด็กมัธยมปลาย และพบว่าผู้หญิงค่อนข้างมากจะมีการเชื่อมโยงอารมณ์กับดนตรี และใช้ดนตรีเพื่อการจัดการอารมณ์

งานวิจัยในประเทศ

สุวรรีตนา ศรีรัตนชมร (2549) ได้ศึกษาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จากการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามหลักการคาร์ล ออร์ฟ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่มีความสามารถทางสติปัญญาระดับเรียนได้ มีระดับสติปัญญาระหว่าง 50-70 อายุ 7-12 ปี และไม่มีคามพิการซ้ำซ้อนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนบางบัว (เพ่งตั้งตรงจิตรวิทยาคาร) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต2 จำนวน 8 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Simpling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามหลักการของคาร์ล ออร์ฟ และแบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านการจัดการอารมณ์ของตนเอง ด้านการจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ +0.66 ถึง +1.00 ผลการวิจัยพบว่า ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ หลังการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามหลักการของคาร์ล ออร์ฟ อยู่ในเกณฑ์ดี และความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ หลังการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามหลักการของคาร์ล ออร์ฟ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เทพรัตน์ พานิชยิ่ง (2553) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของ ออร์ฟ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อยจำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของ ออร์ฟ และแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้กิจกรรมตามแนวคิดของออร์ฟอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมตามแนวคิดของออร์ฟ มีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 3

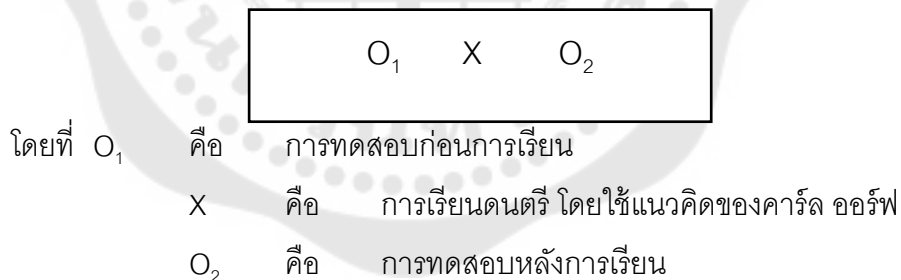
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) และใช้แบบแผนการวิจัย One Group Pretest-Posttest Design

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้อง จำนวนเด็ก 23 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้อง จำนวนเด็ก 18 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบวิธีเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือทดลอง คือ แผนการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ และ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือทั้ง 3 เครื่องมือ คือ แผนการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี , แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี และ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพิกา รอดสการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประถมศึกษา อาจารย์ เรวดี เพชรมณี และ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล อาจารย์ ดร.นพวิมล ตาก้อนทอง

1. แผนการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี

การสร้างแผนการเรียนการสอนวิชาดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ที่มาประยุกต์ใช้กับดนตรีสำหรับเด็กประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเนื้อหาการเรียนการสอนเป็นไปตามเนื้อหาในหลักสูตรที่นักเรียนควรได้เรียนรู้ ประกอบด้วย ผ่านการปฏิบัติลงมือทำอย่างมีชีวิตชีวา มีการนำชื่อของตนเองหรือชื่อของเพื่อน มาใช้ในการเรียนดนตรีในเรื่องของจังหวะเบื้องต้น จังหวะซ้ำเร็ว กระสวนของชื่อแต่ละคนที่มีกระสวนจังหวะซ้ำ-เร็ว แตกต่างกัน การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์เนื้อร้องของบทเพลงหรือทำนองเพลงสั้น ๆ ที่ได้คิดขึ้นเอง เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ และเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการสอน
2. ผู้วิจัยจัดทำแผนการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและนิยามศัพท์เฉพาะ โดยให้ครอบคลุมในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนดนตรีระดับประถมศึกษาปีที่ 1 โดยแผนการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ใช้กับกลุ่มทดลอง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวัน

จันทร์และวันอังคาร ระหว่างเวลา 14.30 – 15.30 น. ตั้งแต่วันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 – 4 ธันวาคม พ.ศ. 2561

ตาราง 5 แผนการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

สัปดาห์ที่ วัน	เวลา	เนื้อหา
สัปดาห์ที่ 1		
จันทร์	14.30 – 15.30น.	แผนที่ 1 เสียงอะไรเอ่ย
อังคาร	14.30 – 15.30น.	แผนที่ 2 คุณลักษณะของเสียง (สูง – ต่ำ)
สัปดาห์ที่ 2		
จันทร์	14.30 – 15.30น.	แผนที่ 3 คุณลักษณะของเสียง (ยาว – สั้น)
อังคาร	14.30 – 15.30น.	แผนที่ 4 คุณลักษณะของเสียง (ดัง – เบา)
สัปดาห์ที่ 3		
จันทร์	14.30 – 15.30น.	แผนที่ 5 ชื่อทุกคนมีจังหวะ
อังคาร	14.30 – 15.30น.	แผนที่ 6 จังหวะในบทเพลง
สัปดาห์ที่ 4		
จันทร์	14.30 – 15.30น.	แผนที่ 7 ทอยเบี้ย
อังคาร	14.30 – 15.30น.	แผนที่ 8 สร้างสรรค์จังหวะ
สัปดาห์ที่ 5		
จันทร์	14.30 – 15.30น.	แผนที่ 9 ทำตามบัตร
อังคาร	14.30 – 15.30น.	แผนที่ 10 บทเพลงของฉัน

3. ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์ เฉพาะกับความมุ่งหมาย กิจกรรม วิธีดำเนินการ และการประเมินผล

4. ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. ผู้วิจัยทำแผนการจัดการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ไปทดลอง (try-out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนการสอนดนตรี

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี

วิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ ได้แก่ แบบทดสอบอัตนัย 14 ข้อ 14 คะแนน และแบบปฏิบัติ 3 ข้อ 10 คะแนน รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ 24 คะแนน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 2 ดนตรีช่วงชั้นที่ 1 ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดขอบเขต เนื้อหาสาระทางการเรียนและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2. ผู้วิจัยศึกษาการวัดและการประเมินผลดนตรีของ ญรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2544) มาปรับให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดประสงค์การเรียนรู้

3. ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีทั้งหมด 24 ข้อ ได้แก่

3.1 แบบทดสอบอัตนัย 14 ข้อ 14 คะแนน

3.2 แบบปฏิบัติ 3 ข้อ 10 คะแนน

4. เกณฑ์การตัดสินแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี จาก คะแนนประเมิน คะแนนเต็ม 24 คะแนน ดังนี้

การแปลผลคะแนนจากคะแนนเต็ม 24 ข้อ เป็น 4 ระดับ ดังนี้

19 – 24 คะแนน หมายถึง มีความสามารถอยู่ในระดับดีมาก

13 – 18 คะแนน หมายถึง มีความสามารถอยู่ในระดับดี

7 – 12 คะแนน หมายถึง มีความสามารถอยู่ในระดับพอใช้

0 – 6 คะแนน หมายถึง มีความสามารถอยู่ในระดับปรับปรุง

*เกณฑ์การให้คะแนน ผ่านเกณฑ์ คือ อยู่ในระดับพอใช้ หรือ คะแนน 12

คะแนนขึ้นไป

5. ผู้วิจัยนำแบบที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แบบประเมินความสามารถด้านดนตรีในแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดหรือไม่

6. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไป ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อใช้เป็นแนวทางและสร้างกรอบแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี เพื่อใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรีของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2. สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรีเพื่อใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรีในแต่ละแผนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3. ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรีที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรม ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีศึกษาจำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการประถมศึกษา 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมเพื่อปรับปรุงแก้ไข

4. ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรีที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรม ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. ผู้วิจัยได้นำแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี ที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรม ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกไว้ จำนวน 18 คน เพื่อศึกษาผลการใช้แผนการเรียนการสอนดนตรี ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

พฤติกรรมการเรียนรู้คนตรี หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำในห้องเรียนขณะที่ครูปฏิบัติการสอน ได้แก่ การเข้าเรียนตรงเวลา ไม่ละเลยงานที่ได้รับมอบหมาย มีความตั้งใจเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีการร่วมมือในการทำกิจกรรมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียน

พฤติกรรมการเรียนรู้คนตรีพิจารณาจาก พฤติกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 5 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมการเรียนรู้คนตรี	จำนวน 5 ข้อ	คะแนนเต็ม	15 คะแนน
		รวมคะแนนทั้งหมด	15 คะแนน

การแปลคะแนน

การแปลคะแนนจากคะแนนเต็ม 15 คะแนน เป็น 3 ระดับดังนี้

คะแนน 11 – 15 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมในการเรียนรู้คนตรีอยู่ในเกณฑ์ดี
คะแนน 6 – 10 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมในการเรียนรู้คนตรีอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
คะแนน 0 – 5 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมในการเรียนรู้คนตรีอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

การแปลผลคะแนน

3 คะแนน	หมายถึง	นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมคนตรีได้ทุกประเด็นที่ครูกำหนดในขณะที่ทำกิจกรรมในชั้นเรียน
2 คะแนน	หมายถึง	นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมคนตรีได้บางกิจกรรมในขณะที่ทำกิจกรรมในชั้นเรียน
1 คะแนน	หมายถึง	นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมคนตรีที่ครูกำหนดในขณะที่ทำกิจกรรมในชั้นเรียน

ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี ด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร

แผนการเรียนการสอนดนตรี เรื่อง.....

ชื่อผู้สังเกต : นางสาวชุติมา สมบูรณ์ สถานที่ : ในห้องเรียน

พฤติกรรมที่สังเกต : พฤติกรรมการเรียนดนตรี เวลาที่ใช้ในการสังเกต : 14.30 - 15.30 น.

นักเรียน คนที่	วัน/เดือน/ปี	รายการพฤติกรรม	ความถี่			รวม
			3	2	1	
1		1. เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย				
		2. มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี				
		3. ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ				
		4. มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง				
		5. ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น				
18		1. เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย				
		2. มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี				
		3. ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ				
		4. มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง				
		5. ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น				

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชาธิการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาว่าแบบสังเกตพฤติกรรมต่อไปนี้สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการพิจารณาของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสังเกตพฤติกรรมนั้น **วัดได้ไม่ตรง** ตามหน่วยการเรียนรู้
- 0 หมายถึง **ไม่แน่ใจ** ว่าแบบสังเกตพฤติกรรมนั้นวัดได้ตรงตามหน่วยการเรียนรู้
- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสังเกตพฤติกรรมนั้น **วัดได้ตรง** ตามหน่วยการเรียนรู้

ประเด็นแบบสังเกต	+1	0	-1	หมายเหตุ
1. เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย				
2. มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี				
3. ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ				
4. มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง				
5. ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น				

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลองติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่ใช้ในการทดลอง
2. ติดต่อประสานงานกับอาจารย์ประจำชั้นของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบทดสอบ และนำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนน แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)
4. ผู้วิจัยทำการทดลองตามแผนการจัดการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 60 นาที ในช่วงเวลา 14.30 – 15.30 น. ของวัน

จันทร์ วันอังคาร จนถึงสิ้นสุดการทดลอง โดยผู้วิจัยได้จัดตารางการดำเนินการทดลอง โรงเรียนวัดราชผาติการาม ปีการศึกษา 2561 เพื่อตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. เมื่อดำเนินการทดลองไปจนครบ 10 กิจกรรม ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการจัดกิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีชุดเดียวกับการทดสอบก่อนทดลอง

6. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean)

ค่ามัธยฐาน (Mdn) ค่าพิสัยควอไทล์ (IQR) ค่า IOC ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น เป็นต้น และสำหรับสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ผู้วิจัยใช้โดยสูตร t – test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2539)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในศึกษาผลการจัดแผนการเรียนการสอนดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง ดังนี้

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี

ตาราง 6 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี

คนที่	คะแนน		ผลต่างของคะแนน $D = Y - X$	ลำดับที่ตาม ความ แตกต่าง	ลำดับที่ตาม เครื่องหมาย		ค่า sign test (T)
	ก่อน (X)	หลัง(Y)			บวก	ลบ	
1.	9	15	+6	1	+1	-	T = 0*
2.	8	14	+6	1	+1	-	
3.	10	18	+8	3	+3	-	
4.	12	19	+7	2	+2	-	
5.	12	19	+7	2	+2	-	
6.	10	17	+7	2	+2	-	
7.	8	16	+8	3	+3	-	
8.	7	18	+11	5	+5	-	
9.	9	18	+9	4	+4	-	
10.	11	20	+9	4	+4	-	
11.	12	20	+8	3	+3	-	
12.	10	19	+9	4	+4	-	
13.	9	17	+8	3	+3	-	
14.	11	18	+7	2	+2	-	

คนที่	คะแนน		ผลต่างของคะแนน $D = Y - X$	ลำดับที่ตาม ความ แตกต่าง	ลำดับตาม เครื่องหมาย		ค่า sign test (T)
	ก่อน (X)	หลัง(Y)			บวก	ลบ	
15.	10	18	+8	3	+3	-	
16.	11	19	+8	3	+3	-	
17.	9	16	+7	2	+2	-	
18.	12	20	+8	3	+3	-	
Mdn	10	18					
IQR	2.25	2.25					
$\bar{X}$	10	17.83			+50	0	
ระดับ	พอใช้	ดีมาก					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ หลังการใช้กิจกรรมดนตรีสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมดนตรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งคะแนนก่อนเรียนมีคะแนนอยู่ระหว่าง 7 – 12 คะแนน ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 10 ค่ามัธยฐาน เท่ากับ 10 และ ค่าพิสัยควอไทล์ เท่ากับ 2.25 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ หลังการใช้กิจกรรมดนตรีตาม แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ คะแนนหลังเรียนมีคะแนนอยู่ระหว่าง 14 – 20 คะแนน ค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 17.83 ค่ามัธยฐาน เท่ากับ 18 และ ค่าพิสัยควอไทล์ เท่ากับ 2.25 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ผลการศึกษา การจัดการแผนการเรียนการสอนดนตรีสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้ แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ผู้วิจัยได้ใช้แผนการจัดการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ มาประยุกต์ใช้กับการเรียนดนตรีผ่านการปฏิบัติลงมือทำ มีการบอกแหล่งกำเนิดของเสียงที่ เกิดจากธรรมชาติ และ มนุษย์สร้างขึ้น มีการทำกิจกรรมดนตรีแยกคุณลักษณะของเสียงทั้งเสียง ดัง – เบา เสียงสั้น – ยาว และเสียงสูง – ต่ำ เรียนรู้เรื่องเสียงกับจังหวะ จังหวะพื้นฐาน มีการนำชื่อ ตนเองชื่อสัตว์มาปรบมือเป็นจังหวะ และมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์คำให้เป็นจังหวะ ง่าย ๆ ที่คิดขึ้นเอง มีความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ หลังการใช้กิจกรรมดนตรีสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่เสนอไว้ว่า หลังจากการเรียนรู้ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

พฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรี ด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร

รายการพฤติกรรม

1. เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
2. มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี
3. ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ
4. มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วย

ตนเอง

5. ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น

ตาราง 7 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ
คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 1 เสียงอะไรเอ่ย

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1	✓					✓		✓				✓		✓		9
2	✓					✓		✓				✓		✓		9
3	✓					✓		✓				✓		✓		9
4	✓				✓			✓				✓		✓		10
5	✓				✓			✓				✓		✓		10
6	✓				✓			✓				✓		✓		10
7	✓					✓			✓		✓			✓		9
8	✓					✓			✓		✓				✓	8
9	✓					✓		✓			✓				✓	9
10	✓					✓		✓			✓				✓	9
11	✓					✓		✓			✓				✓	9
12	✓					✓		✓			✓				✓	9
13	✓				✓			✓				✓			✓	8
14	✓				✓			✓				✓		✓		9
15	✓				✓			✓			✓			✓		10
16	✓				✓			✓			✓			✓		10
17	✓					✓			✓		✓			✓		9
18	✓					✓			✓			✓		✓		8
รวม คะแนน	54			25			28			27			30			
ค่าเฉลี่ย	3.00			1.39			1.56			1.50			1.67			

จากตาราง 7 ค่าคะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ พฤติกรรมข้อที่ 1 เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 54 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3 พฤติกรรมข้อที่ 2 มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 25 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.39 พฤติกรรมข้อที่ 3 ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 28 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.56 พฤติกรรมข้อที่ 4 มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 27 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.50 พฤติกรรมข้อที่ 5 ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 30 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.67 และจากนักเรียน 18 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 6 – 10 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ตาราง 8 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 2 คุณลักษณะของเสียง (สูง หรือ ต่ำ)

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1	✓					✓		✓				✓		✓		9
2	✓					✓		✓				✓		✓		9
3	✓					✓		✓				✓		✓		9
4	✓				✓			✓				✓		✓		10
5	✓				✓			✓				✓		✓		10
6	✓				✓			✓				✓		✓		10
7	✓					✓			✓		✓			✓		9
8	✓					✓			✓		✓				✓	8
9	✓					✓		✓			✓				✓	9
10	✓					✓		✓			✓				✓	9
11	✓				✓			✓			✓				✓	10

ตาราง 8 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
12	✓					✓		✓			✓				✓	9
13	✓				✓				✓			✓		✓		9
14	✓				✓				✓			✓		✓		9
15	✓				✓				✓		✓			✓		10
16	✓				✓				✓		✓			✓		10
17	✓					✓		✓			✓			✓		10
18	✓					✓			✓		✓			✓		9
รวม คะแนน	54			26			29			28			31			
ค่าเฉลี่ย	3.00			1.44			1.61			1.56			1.72			

จากตาราง 8 ค่าคะแนนของพฤติกรรมนักเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ พฤติกรรมข้อที่ 1 เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 54 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3 พฤติกรรมข้อที่ 2 มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 26 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.44 พฤติกรรมข้อที่ 3 ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 29 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.61 พฤติกรรมข้อที่ 4 มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 28 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.56 พฤติกรรมข้อที่ 5 ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 31 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.72 และจากนักเรียน 18 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 6 – 10 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ตาราง 9 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ
คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 3 คุณลักษณะของเสียง (ยาว หรือ สั้น)

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1	✓					✓		✓				✓		✓		9
2	✓					✓		✓				✓		✓		9
3	✓					✓		✓				✓		✓		9
4	✓				✓			✓				✓		✓		10
5	✓				✓			✓				✓		✓		10
6	✓				✓			✓			✓			✓		11
7	✓					✓			✓		✓			✓		9
8	✓				✓				✓		✓				✓	9
9	✓					✓		✓			✓			✓		10
10	✓					✓		✓			✓				✓	9
11	✓				✓			✓			✓				✓	10
12	✓					✓		✓			✓				✓	9
13	✓				✓			✓				✓		✓		10
14	✓				✓				✓			✓		✓		9
15	✓				✓			✓			✓			✓		11
16	✓				✓				✓		✓			✓		10
17	✓				✓			✓			✓			✓		11
18	✓					✓			✓		✓			✓		9
รวม คะแนน	54			28			31			29			32			
ค่าเฉลี่ย	3.00			1.56			1.72			1.61			1.78			

จากตาราง 9 ค่าคะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ พฤติกรรมข้อที่ 1 เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 54 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3 พฤติกรรมข้อที่ 2 มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 28 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.56 พฤติกรรมข้อที่ 3 ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 31 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.72 พฤติกรรมข้อที่ 4 มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 29 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.61 พฤติกรรมข้อที่ 5 ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 32 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.78 จากนักเรียน 15 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 6 – 10 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และนักเรียน 3 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 11 – 15 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ดี

ตาราง 10 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 4 คุณลักษณะของเสียง (ดัง หรือ เบา)

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1	✓				✓			✓				✓		✓		10
2	✓				✓			✓			✓			✓		11
3	✓					✓		✓				✓		✓		9
4	✓				✓			✓				✓		✓		10
5	✓				✓			✓				✓		✓		10
6	✓				✓			✓			✓			✓		11
7	✓					✓			✓		✓			✓		9
8	✓				✓				✓		✓				✓	9
9	✓					✓		✓			✓			✓		10
10	✓				✓			✓			✓				✓	10
11	✓				✓			✓			✓			✓		11

ตาราง 10 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
12	✓					✓		✓			✓				✓	9
13	✓				✓			✓				✓		✓		10
14	✓				✓				✓		✓			✓		10
15	✓				✓			✓			✓			✓		11
16	✓				✓			✓			✓			✓		11
17	✓				✓			✓			✓			✓		11
18	✓					✓			✓		✓			✓		9
รวม คะแนน	54			31			32			31			33			
ค่าเฉลี่ย	3.00			1.72			1.78			1.72			1.83			

จากตาราง 10 ค่าคะแนนของพฤติกรรมนักเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ พฤติกรรมข้อที่ 1 เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 54 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3 พฤติกรรมข้อที่ 2 มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 31 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.72 พฤติกรรมข้อที่ 3 ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 32 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.78 พฤติกรรมข้อที่ 4 มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 31 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.72 พฤติกรรมข้อที่ 5 ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 33 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.83 จากนักเรียน 12 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 6 – 10 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และนักเรียน 6 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 11 – 15 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ดี

ตาราง 11 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ
คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 5 ชื่อทุกคนมีจังหวะ

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1	✓				✓			✓				✓		✓		10
2	✓				✓			✓			✓			✓		11
3	✓				✓			✓			✓			✓		11
4	✓				✓			✓				✓		✓		10
5	✓				✓			✓				✓		✓		10
6	✓				✓			✓			✓			✓		11
7	✓					✓			✓		✓			✓		9
8	✓				✓				✓		✓			✓		10
9	✓					✓		✓			✓			✓		10
10	✓				✓			✓			✓				✓	10
11	✓				✓			✓			✓			✓		11
12	✓					✓		✓			✓			✓		10
13	✓				✓			✓				✓		✓		10
14	✓				✓				✓		✓			✓		10
15	✓				✓			✓			✓			✓		11
16	✓				✓			✓			✓			✓		11
17	✓				✓			✓			✓			✓		11
18	✓				✓			✓			✓			✓		11
รวม คะแนน	54			33			33			32			35			
ค่าเฉลี่ย	3.00			1.83			1.83			1.78			1.94			

จากตาราง 11 ค่าคะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ พฤติกรรมข้อที่ 1 เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 54 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3 พฤติกรรมข้อที่ 2 มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 33 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.83 พฤติกรรมข้อที่ 3 ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 33 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.83 พฤติกรรมข้อที่ 4 มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 32 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.78 พฤติกรรมข้อที่ 5 ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 35 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.94 จากนักเรียน 10 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 6 – 10 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และนักเรียน 8 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 11 – 15 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ดี

ตาราง 12 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 6 จังหวะในบทเพลง

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1	✓				✓			✓			✓			✓		11
2	✓				✓			✓			✓			✓		11
3	✓				✓			✓			✓			✓		11
4	✓				✓			✓			✓			✓		11
5	✓				✓			✓			✓			✓		11
6	✓				✓			✓			✓			✓		11
7	✓				✓			✓			✓			✓		11
8	✓				✓				✓		✓			✓		10
9	✓				✓			✓			✓			✓		11
10	✓				✓			✓			✓			✓		11

ตาราง 12 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
11	✓				✓			✓			✓			✓		11
12	✓					✓		✓			✓			✓		10
13	✓				✓			✓				✓		✓		10
14	✓				✓				✓		✓			✓		10
15	✓				✓			✓			✓			✓		11
16	✓				✓			✓			✓			✓		11
17	✓				✓			✓			✓			✓		11
18	✓				✓			✓			✓			✓		11
รวม คะแนน	54			35			34			35			36			
ค่าเฉลี่ย	3.00			1.94			1.89			1.94			2.00			

จากตาราง 12 ค่าคะแนนของพฤติกรรมนักเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ พฤติกรรมข้อที่ 1 เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากนักเรียน 18 คน คิดได้ 54 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3 พฤติกรรมข้อที่ 2 มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 35 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.94 พฤติกรรมข้อที่ 3 ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 34 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.89 พฤติกรรมข้อที่ 4 มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 35 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.94 พฤติกรรมข้อที่ 5 ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 36 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2 จากนักเรียน 4 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 6 – 10 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และนักเรียน 14 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 11 – 15 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ดี

ตาราง 13 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ
คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 7 ทอยเบียร์

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1	✓			✓				✓			✓			✓		12
2	✓			✓				✓			✓			✓		12
3	✓			✓				✓			✓			✓		12
4	✓			✓				✓			✓			✓		12
5	✓			✓				✓			✓			✓		12
6	✓				✓			✓			✓			✓		11
7	✓				✓			✓			✓			✓		11
8	✓				✓				✓		✓			✓		10
9	✓				✓			✓			✓			✓		11
10	✓				✓			✓			✓			✓		11
11	✓				✓			✓			✓			✓		11
12	✓				✓		✓				✓			✓		12
13	✓				✓			✓			✓		✓			12
14	✓				✓				✓		✓			✓		10
15	✓				✓			✓		✓				✓		12
16	✓				✓			✓		✓				✓		12
17	✓				✓			✓			✓		✓			12
18	✓				✓			✓			✓		✓			12
รวม คะแนน	54			41			35			38			39			
ค่าเฉลี่ย	3.00			2.28			1.94			2.11			2.17			

จากตาราง 13 ค่าคะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ พฤติกรรมข้อที่ 1 เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 54 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3 พฤติกรรมข้อที่ 2 มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 41 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.28 พฤติกรรมข้อที่ 3 ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 35 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.94 พฤติกรรมข้อที่ 4 มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 38 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.11 พฤติกรรมข้อที่ 5 ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 39 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.17 จากนักเรียน 2 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 6 – 10 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และนักเรียน 16 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 11 – 15 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ดี

ตาราง 14 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 8 สว่างสรรค์จังหวะ

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1	✓			✓			✓			✓			✓			13
2	✓			✓			✓			✓			✓			13
3	✓			✓				✓		✓			✓			12
4	✓			✓				✓		✓			✓			13
5	✓			✓				✓		✓			✓			13
6	✓				✓			✓		✓			✓			13
7	✓				✓			✓		✓			✓			13
8	✓				✓			✓		✓			✓			13
9	✓				✓		✓			✓			✓			12
10	✓				✓		✓			✓			✓			12

ตาราง 14 (ต่อ)

นักเรียน คนที่		คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
		ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
11		✓				✓		✓				✓			✓		12
12		✓				✓		✓				✓			✓		12
13		✓				✓			✓			✓		✓			12
14		✓				✓				✓		✓			✓		10
15		✓				✓			✓		✓				✓		12
16		✓				✓			✓		✓				✓		12
17		✓			✓				✓			✓		✓			12
18		✓			✓				✓			✓		✓			12
รวม คะแนน		54			43			41			41			44			
ค่าเฉลี่ย		3.00			2.39			2.28			2.28			2.44			

จากตาราง 14 ค่าคะแนนของพฤติกรรมนักเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ พฤติกรรมข้อที่ 1 เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 54 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3 พฤติกรรมข้อที่ 2 มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 43 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.39 พฤติกรรมข้อที่ 3 ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 41 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.28 พฤติกรรมข้อที่ 4 มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 41 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.28 พฤติกรรมข้อที่ 5 ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 44 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.44 จากนักเรียน 1 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 6 – 10 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และนักเรียน 17 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 11 – 15 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ดี

ตาราง 15 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ
คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 9 ทำตามบัตร

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1	✓			✓			✓			✓				✓		14
2	✓			✓			✓			✓				✓		14
3	✓			✓			✓				✓			✓		13
4	✓			✓				✓			✓		✓			13
5	✓			✓				✓			✓		✓			13
6	✓				✓			✓		✓			✓			13
7	✓				✓			✓		✓			✓			13
8	✓				✓			✓		✓			✓			13
9	✓			✓			✓				✓			✓		13
10	✓			✓			✓				✓			✓		13
11	✓			✓			✓				✓			✓		13
12	✓			✓			✓				✓			✓		13
13	✓				✓			✓		✓			✓			13
14	✓				✓			✓		✓				✓		12
15	✓				✓		✓			✓				✓		13
16	✓				✓		✓			✓			✓			14
17	✓			✓			✓				✓		✓			14
18	✓			✓			✓				✓		✓			14
รวม คะแนน	54			47			47			45			45			
ค่าเฉลี่ย	3.00			2.61			2.61			2.50			2.50			

จากตาราง 15 ค่าคะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ พฤติกรรมข้อที่ 1 เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 54 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3 พฤติกรรมข้อที่ 2 มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 47 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.61 พฤติกรรมข้อที่ 3 ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 47 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.61 พฤติกรรมข้อที่ 4 มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 45 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.5 พฤติกรรมข้อที่ 5 ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 45 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.5 และจากนักเรียน 18 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 11 – 15 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ดี

ตาราง 16 คะแนนของพฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ แผนที่ 10 บทเพลงของฉันทน์

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1	✓			✓			✓			✓			✓			15
2	✓			✓			✓			✓			✓			15
3	✓			✓			✓				✓			✓		13
4	✓			✓			✓			✓			✓			15
5	✓			✓			✓				✓		✓			14
6	✓				✓		✓			✓			✓			14
7	✓			✓			✓			✓			✓			15
8	✓				✓			✓		✓			✓			13
9	✓			✓			✓				✓			✓		13
10	✓			✓			✓			✓				✓		14
11	✓			✓			✓				✓			✓		13

ตาราง 16 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนของพฤติกรรมนักเรียน															รวม
	ข้อที่ 1			ข้อที่ 2			ข้อที่ 3			ข้อที่ 4			ข้อที่ 5			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
12	✓			✓			✓				✓			✓		13
13	✓			✓				✓		✓			✓			14
14	✓			✓				✓		✓				✓		13
15	✓			✓			✓			✓			✓			15
16	✓				✓		✓			✓			✓			14
17	✓			✓			✓			✓			✓			15
18	✓			✓			✓			✓			✓			15
รวม คะแนน	54			51			51			49			48			
ค่าเฉลี่ย	3.00			2.83			2.83			2.72			2.67			

จากตาราง 16 ค่าคะแนนของพฤติกรรมนักเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ พฤติกรรมข้อที่ 1 เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 54 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3 พฤติกรรมข้อที่ 2 มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 51 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.83 พฤติกรรมข้อที่ 3 ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 51 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.83 พฤติกรรมข้อที่ 4 มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 49 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.72 พฤติกรรมข้อที่ 5 ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่น จากนักเรียน 18 คน คิดได้ 48 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.67 และจากนักเรียน 18 คน มีคะแนนรายบุคคลอยู่ระหว่าง 11 – 15 คะแนน คิดเป็นพฤติกรรมในการดนตรีอยู่ในเกณฑ์ดี

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ ทั้ง 5 ข้อ

แผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ	ค่าเฉลี่ย				
	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5
1. เสียงอะไรเอ่ย	3	1.39	1.56	1.5	1.67
2. คุณลักษณะของเสียง (สูง หรือ ต่ำ)	3	1.44	1.61	1.56	1.72
3. คุณลักษณะของเสียง (ยาว หรือ สั้น)	3	1.56	1.72	1.61	1.78
4. คุณลักษณะของเสียง (ดัง หรือ เบา)	3	1.72	1.78	1.72	1.83
5. ชื่อทุกคนมีจังหวะ	3	1.83	1.83	1.78	1.89
6. จังหวะในบทเพลง	3	1.94	1.89	1.94	2
7. ทอยเบี้ย	3	2.28	1.94	2.11	2.17
8. สร้างสรรค์จังหวะ	3	2.39	2.28	2.28	2.44
9. ทำตามบัตร	3	2.61	2.61	2.5	2.5
10. บทเพลงของฉัน	3	2.83	2.83	2.72	2.67

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น โดยพฤติกรรมข้อที่ 1 เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายไม่มีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมข้อที่ 2 มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 48.00 พฤติกรรมข้อที่ 3 ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.33 พฤติกรรมข้อที่ 4 มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.67 พฤติกรรมข้อที่ 5 ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ กับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.33 โดยพฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ จากการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 41.08 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่เสนอไว้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ระหว่างการใช้กิจกรรมดนตรีมีอัตราเพิ่มขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาผลการจัดแผนการเรียนการสอนดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี ด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร อันจะทำให้เกิดการพัฒนากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
2. ได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี ด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร อันจะทำให้เกิดการทราบพฤติกรรมการเรียนดนตรีที่พึงประสงค์

สมมติฐานการวิจัย

1. หลังจากการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสูงกว่าก่อนเรียน
2. พฤติกรรมการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ระหว่างการใช้กิจกรรมดนตรี มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้อง จำนวนเด็ก 23 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้อง จำนวนเด็ก 18 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบวิธีเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือทดลอง คือ แผนการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ และ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลองติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่ใช้ในการทดลอง
2. ติดต่อประสานงานกับอาจารย์ประจำชั้นของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบทดสอบ และนำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนแล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)
4. ผู้วิจัยทำการทดลองตามแผนการจัดการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 60 นาที ในช่วงเวลา 14.30 – 15.30 น. ของวันจันทร์ วันอังคาร จนถึงสิ้นสุดการทดลอง โดยผู้วิจัยได้จัดทำตารางการดำเนินการทดลองโรงเรียนวัดราชผาติการาม ปีการศึกษา 2561 เพื่อตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. เมื่อดำเนินการทดลองไปจนครบ 10 กิจกรรม ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการจัดกิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีชุดเดียวกับการทดสอบก่อนทดลอง
6. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่ามัธยฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ IOC
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการเรียนดนตรีตามแนวคิดของ

คาร์ล ออร์ฟ ก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี โดยใช้ $t - \text{test for Dependent Samples}$

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ หลังการใช้กิจกรรมดนตรีสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมดนตรี และมีความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ หลังการใช้กิจกรรมดนตรีสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. พฤติกรรมการเรียนดนตรีด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ หลังการใช้กิจกรรมดนตรีสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ หลังจากการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ นักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ พบว่า หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.83 คะแนน สูงกว่าก่อนเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10 คะแนน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพรัตน์ พานิชย์ (2553) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปทุมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้กิจกรรมตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมตามแนวคิดของออร์ฟ มีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เป็นกิจกรรมสอนอย่างหนึ่งที่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งไม่เคยผ่านการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ มาก่อนจึงส่งผลให้คะแนนในช่วงของก่อนเรียนมีคะแนนน้อยกว่าหลังเรียน และด้วยแผนกิจกรรมดนตรีที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นไปในลักษณะการเรียนจากง่ายไปยาก เริ่มจากพื้นฐานดนตรีแหล่งกำเนิดของเสียงไปจนถึงการลงมือปฏิบัติ การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง ผ่านการสอนอย่างสนุกสนาน มีการใช้สื่อที่หลากหลาย การที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความสนใจในการเรียน และมีประสิทธิภาพในการเรียนวิชาดนตรีมากขึ้น ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรินทร์ สิริเตชะ (2550) ได้ศึกษาการส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์ทางดนตรีตามแนวคิดออร์ฟซุคเวิร์ค ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางดนตรีตามแนวคิดออร์ฟซุคเวิร์คมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ได้แก่ ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการรู้ค่าจำนวน ด้านการเปรียบเทียบ ด้านอนุกรม สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 นอกจากนี้การใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ที่เน้นกระบวนการที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เน้นกิจกรรมทั้งเดี่ยวและกลุ่ม ซึ่งลำดับขั้นตอนการทำกิจกรรมครูจะเป็นผู้สอน ผู้เสนอแนะ อธิบายกิจกรรมดนตรี เพื่อให้นักเรียนรับรู้ และ เข้าใจตัวกิจกรรม จากนั้นนักเรียนจะเริ่มเลียนแบบ และ รู้จักการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนทั้งกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ จึงกล่าวได้ว่า นักเรียนมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมตั้งแต่เริ่มเรียนจนสรุปกิจกรรม อีกทั้งแผนการจัดการเรียนการสอนดนตรี เน้นให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เน้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีด้วยตนเองตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เช่นเดียวกับ สุวรรตนา ศรีรัตนพร (2549) ได้ศึกษาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จากการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามหลักการคาร์ล ออร์ฟ ผลการวิจัยพบว่า ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ หลังการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามหลักการของ

คาร์ล ออร์ฟ อยู่ในเกณฑ์ดี และ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ หลังการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามหลักการของคาร์ล ออร์ฟ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. พฤติกรรมการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ระหว่างการใช้กิจกรรมดนตรีมีอัตราเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ พฤติกรรมการเรียนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ระหว่างการใช้กิจกรรมดนตรีทั้งหมด 10 แผนกิจกรรม มีอัตราที่เพิ่มขึ้น โดยเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนดนตรีทั้งหมด 5 ข้อ มีอัตราที่เพิ่มขึ้นตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมดนตรีปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนดนตรีได้ สามารถใช้ในการแก้ไขปัญญาได้จริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้กิจกรรมดนตรีทำให้ได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย และ สนุกสนาน ทำให้ร่างกายตอบสนองต่อกิจกรรมเมื่อมีความเครียด ความกลัว รวมทั้งสามารถกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางด้านอารมณ์ พฤติกรรมของเด็กได้อย่างดี ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ดนตรีจะนำมาซึ่งความสนุกสนาน และความผ่อนคลายเป็นสื่อภาษาสากล สามารถกระตุ้นตอบสนองในตัวบุคคลได้โดยไม่มีขีดจำกัด สามารถเข้าถึงจิตใจคนในทุกระดับไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีความพิการ หรือ บกพร่องด้านต่าง ๆก็ตาม ซึ่งก็เป็นไปตามประโยชน์ของดนตรี ที่พบว่า ดนตรีช่วยพัฒนาด้านการตอบสนองของอารมณ์ของเด็ก ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และ วิวัฒนาการของเด็กโดยดนตรีเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กทดลอง และ แสดงออกโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ ช่วยพัฒนาด้านปัญญา พัฒนาด้านภาษา พัฒนาด้านร่างกาย และ ช่วยพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์บุคคล เนื่องด้วยประสบการณ์ทางดนตรีช่วยให้เด็กรู้จัก และ เข้าถึงความรู้สึก ความสามารถของตนเอง และ ยังช่วยให้เด็กเข้าใจเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของตนเองด้วย สอดคล้องกับข้อค้นพบของ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541) ที่พบว่า การที่พ่อแม่ส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเองมีประสบการณ์ทางดนตรีช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆดีขึ้นด้วย เช่น ด้านความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการทางด้านอารมณ์ และ พัฒนาการทางด้านร่างกาย ซึ่งทำให้เด็กพัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์ในทุกด้านต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความซาบซึ้งในสุนทรียรสของดนตรี จึงเป็นการสมควรที่พ่อแม่ควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และ พัฒนาการทางดนตรีของบุตรธิดา และ ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางดนตรีตามความสามารถ และ ความถนัดของแต่ละคน และ สอดคล้องกับ แคลาส แบง (Clause Bang) ที่อ้างอิงเกี่ยวกับดนตรีไว้อย่างน่าสนใจว่า ดนตรีเป็นสื่อหนึ่งที่ช่วยดึงดูดความสนใจ โดยดนตรีเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ทักษะในด้านต่าง ๆเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะมนุษย์เราทุกคนไม่ว่าจะพิการหรือไม่ก็จะมีดนตรีอยู่ในตนเองในรูปแบบ หรือ ลักษณะต่างกันไป เมื่อได้ยินเสียงดนตรีมักจะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะต่างกันไป

ดังนั้น การใช้กิจกรรมดนตรีจะทำให้เด็กมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้เช่นกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของต๋องจิตต์ จิตดี (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการรู้จักเวลา ด้านความอดทน อดกลั้น ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และ ด้านความเป็นผู้นำ ผู้ตามสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงของการจัดกิจกรรม จากผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่ได้ใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ และ การรับรู้ของแต่ละบุคคล ครั้งแรกที่เริ่มใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเชื่องช้า ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ขาดความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรม และ ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงหาวิธีการปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยจะให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง ผู้วิจัยจะคอยให้คำแนะนำในการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ให้กำลังใจเสริมแรงให้กับนักเรียน หรือ ให้รางวัลกับผู้ที่สามารถปฏิบัติได้ กระตุ้นความสนใจให้เกิดการเรียนรู้ด้วยเกม ปฏิบัติลงมือทำสร้างให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นผลงานของตนเอง มีแบบฝึกหัดให้ความรู้ และ ใช้สื่อที่มีความหลากหลาย ทำให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเรียนดนตรีไปในทางที่ดีขึ้น และ มีพฤติกรรมไปในทิศทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงของการทำกิจกรรมทั้งหมด 10 แผนกิจกรรมตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำกิจกรรมดนตรีสอดแทรก หรือ จัดให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนของเด็กในวิชาดนตรี
2. ควรส่งเสริมให้นักเรียนที่ยังไม่ได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ได้เข้าร่วมกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหลักการสอนของนักดนตรีสากลท่านอื่น เช่น ชูชุกิ , ดาลโครซ , โคได มาปรับใช้กับวิชาดนตรี
2. ควรมีการทำการศึกษาดลองโดยใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านอื่น ๆ เช่น ด้านบุคลิกภาพ ด้านกล้ามเนื้อ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- Dalcroze, J. (1980). Rhythm, music & education. *Hazell, Watson & Viney*.
- Frankenberger, W. (1979). *Relaxation Training with Aggressive Mentally Retarded Adults: A Failure to Observe Carry-Over Effects*. (Dissertations), Ohio State University, United States of America.
- Günther, D. (1963). *Die Bewegungserziehung innerhalb des Orff-Schulwerks*. *Orff-Institut an der Akademie Mozarteum Salzburg (Hg.)*. German: Jahrbuch.
- Landis, B., & Carder, P., (1972). The eclectic curriculum in American music education: Contributions of Dalcroze, Kodaly, and Orff. *Music Educators National Conference*.
- Lunz, M. (1972). *The City as a Classroom for Enriching the Aesthetic Experience of the Junior High School Music Class*. (Doctoral dissertation), Northwestern University.
- McNeill, S. H. (1992). *The measurement of creativity and an interim related arts experience with young children*. Texas: The Texas women University.
- Shamrock, M. (1997). Orff-Schulwerk: An Integrated Foundation: This article on the methodologies and practices of Orff-Schulwerk was first published in the Music Educators Journal in February 1986. *Music Educators Journal*, 83(6), 41-44.
- Wells, A., & Hakanen, E. A., (1991). The emotional use of popular music by adolescents. *Journalism Quarterly*, 68(3), 445-454.
- กรมวิชาการ. (2533). *แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรรณิการ์ สัจกุล. (2532). “ดนตรีศึกษา : จากบ้าน วัดและวัง สู่สถาบันอุดมศึกษา”. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิทย์ ชันธศิริ. (2520). *กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย: ดนตรีและการเคลื่อนไหว หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สารมวลชน.
- จเร สำอางค์. (2553). ดนตรีเล่นสมองแล่น = *Music can change*. สมุทรปราการ: จ. สำอางค์.
- จรัสรัตน์ นิจจำปา. (2555). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาไทย โดยใช้แผนการสอนสำหรับผู้เรียนชาวพม่าระดับ 2 โรงเรียนสอนภาษาของมูลนิธิร่วมมิตรไทย-พม่า เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร. (สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะ*

- ภาษาต่างประเทศ), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2532). ดนตรีกับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ: มิตรครู.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2540). กิจกรรมดนตรีสำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2544). พฤติกรรมการสอนดนตรี (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ต้องจิตต์ จิตดี. (2547). ศึกษาการพัฒนาควมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เทพรัตน์ พานิชย์. (2553). ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. (สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ธวัชชัย นาควงษ์. (2542). การสอนดนตรีสำหรับเด็ก ตามแนวของ คาร์ล ออร์ฟ (Orff - Schulwerk). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นภาพร พักมี. (2552). ผลของกิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. (สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นันทยา ปานะ. (2553). การศึกษาความสามารถในการเข้าใจความหมายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันของเด็กกลุ่มอาการวิลเลียมส์ จากการจัดกิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหว. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2545). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: บริษัท บุ๊คพอยท์ จำกัด.
- พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. (2539). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พิชัย ปรัชญานุสรณ์. (2534). ดนตรีบำบัด เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รุจิร ภูสาระ. (2546). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- รุจิรา สิงห์ทอง. (2550). ผลการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลที่ 2 โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. (สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ).
- เรณู โกศินานนท์. (2522). ดนตรีคือภาษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เวดี ตัณฑโอภาส. (2545). การศึกษาความสามารถทางด้านดนตรีของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ในการฝึกเมโลเดียน. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ).
- โรงเรียนวัดราชผาติการาม. (2560). หลักสูตรวิชาศิลปะโรงเรียนวัดราชผาติการามชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6. กรุงเทพฯ: โรงเรียนวัดราชผาติการาม.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรินทร์ สิริเตชะ. (2550). การส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยการจัดการประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวออร์ฟ-ชูล์เวิร์ค. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร).
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.
- วิโรจน์ สุวรรณรัตน์. (2546). คู่มือการเขียนแผนการสอนรายวิชา โดยเน้นการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม สำหรับครูวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. (สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ).
- สุทธิดา รัตนมงคล. (2551). การพัฒนาแผนการสอนวิชาภาษาจีนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่).
- สุเทพ บันลือศิลป์. (2537). พื้นฐานการดนตรีสำหรับครูประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). การเขียนแผนการสอน การสอนแนวปฏิบัติการศึกษาตามพ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.
- สุวิรัตนา ศรีรัตนพร. (2549). การศึกษาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ จากการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามหลักการของคาร์ล ออร์ฟ. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ).

รวีโรดม, กรุงเทพฯ.

องอาจ นัยพัฒน์และคณะ. (2551). คู่มือวิชาการปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์(ศษ 561) เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน แผนการจัดการเรียนรู้และแนะนำเว็บไซต์รายวิชา ศษ 561. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อริยะ สุวรรณเกษัช. (2543). พัฒนา E.Q. ด้วยเสียงเพลงแนวทางใหม่ของการพัฒนาศักยภาพสมอง. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

อวรรณ บรรจงศิลป์. (2538). การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา : แนวคิดสู่ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพิกา รอดสการ

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชีย
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการประถมศึกษา

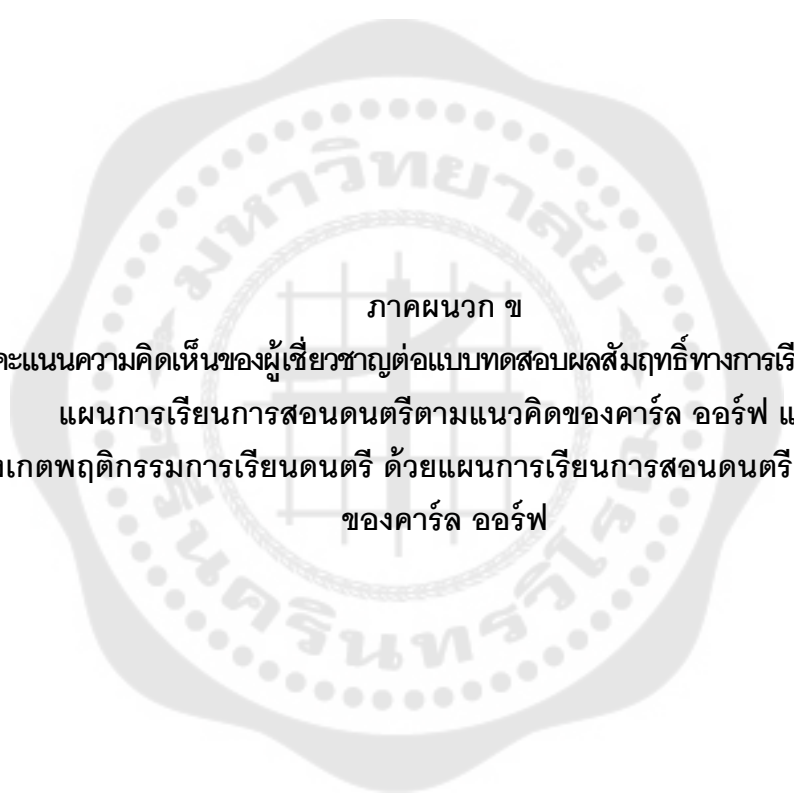
อาจารย์ เรวดี เพชรมณี

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร(ฝ่ายประถม)

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล

อาจารย์ ดร. นวรินทร์ ตาก้อนทอง

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี
แผนการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ และ
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี ด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิด
ของคาร์ล ออร์ฟ

สรุปคะแนนความสอดคล้องของเครื่องมือ ชุดที่ 1
แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

	ข้อที่	คะแนนความสอดคล้อง			ค่า IOC
		ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	
ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนดนตรี ตาม แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ	1	+1	+1	+1	1.00
	2	+1	+1	+1	1.00
	3	+1	+1	+1	1.00
	4	+1	+1	+1	1.00
	5	+1	+1	+1	1.00
	6	+1	+1	+1	1.00
	7	+1	+1	+1	1.00
	8	+1	+1	+1	1.00
	9	+1	+1	+1	1.00
	10	+1	+1	+1	1.00
	11	+1	+1	+1	1.00
	12	+1	+1	+1	1.00
	13	+1	+1	+1	1.00
	14	+1	+1	+1	1.00
	15	+1	+1	+1	1.00
	16	+1	+1	+1	1.00
	17	+1	+1	+1	1.00
	18	+1	+1	+1	1.00
	19	+1	+1	+1	1.00
	20	+1	+1	+1	1.00
	21	+1	+1	+1	1.00
	22	+1	+1	+1	1.00
	23	+1	+1	+1	1.00
	24	+1	+1	+1	1.00

สรุปคะแนนความสอดคล้องของเครื่องมือ ชุดที่ 2
แผนการเรียนการสอนดนตรี ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

จุดประสงค์ (แผนการเรียนดนตรีตาม แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ)	คะแนนความสอดคล้อง			ค่า IOC
	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	
แผนที่ 1 เสียงอะไรเอ่ย	+1	+1	+1	1.00
แผนที่ 2 คุณลักษณะของ เสียง (สูง – ต่ำ)	+1	+1	+1	1.00
แผนที่ 3 คุณลักษณะของ เสียง (ยาว – สั้น)	+1	+1	+1	1.00
แผนที่ 4 คุณลักษณะของ เสียง (ดัง – เบา)	+1	+1	+1	1.00
แผนที่ 5 ชื่อทุกคนมีจังหวะ	+1	+1	+1	1.00
แผนที่ 6 จังหวะในบทเพลง	+1	+1	+1	1.00
แผนที่ 7 ทอยเบียร์	+1	+1	+1	1.00
แผนที่ 8 สร้างสรรค์จังหวะ	+1	+1	+1	1.00
แผนที่ 9 ทำตามบัตร	+1	+1	+1	1.00
แผนที่ 10 บทเพลงของฉัน	+1	+1	+1	1.00

สรุปคะแนนความสอดคล้องของเครื่องมือ ชุดที่ 3
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี ด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี
โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

จุดประสงค์ (พฤติกรรมการ เรียนดนตรี)	ข้อที่	คะแนนความสอดคล้อง			ค่า IOC
		ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	
พฤติกรรมการเรียน ดนตรี ด้วยแผนการ เรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ	1	+1	+1	+1	1.00
	2	+1	+1	+1	1.00
	3	+1	+1	+1	1.00
	4	+1	+1	+1	1.00
	5	+1	+1	+1	1.00

ภาคผนวก ค
แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

**แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตดุสิต
สังกัดกรุงเทพมหานคร**

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยประกอบด้วย แบบทดสอบ
อัตนัย 14 ข้อ 14 คะแนน และแบบปฏิบัติ 3 ข้อ 10 คะแนน รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ 24 คะแนน
ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีทั้งหมด 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1: การกำเนิดของเสียง (เสียงที่เกิดจากธรรมชาติและเสียงที่มนุษย์สร้างขึ้น)

ให้นักเรียนบอกแหล่งกำเนิดของเสียงว่าเสียงใดเกิดจากธรรมชาติ หรือ เกิดจากมนุษย์
สร้างขึ้นจากภาพที่ครูกำหนดให้ (7 ข้อ 7 คะแนน)

เกณฑ์การให้คะแนน (ตอนที่ 1: การกำเนิดของเสียง)

ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิดให้ข้อละ 0 คะแนน

ตอนที่ 2: คุณลักษณะของเสียง (เสียงดัง-เบา เสียงสั้น-ยาว และเสียงสูง-ต่ำ)

ให้นักเรียนบอกคุณลักษณะของเสียงจากการฟังเสียงที่ครูกำหนดให้โดยการเปรียบเทียบกับ
เสียงแรกที่ฟัง (7 ข้อ 7 คะแนน)

เกณฑ์การให้คะแนน (ตอนที่ 2 : คุณลักษณะของเสียง)

ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิดให้ข้อละ 0 คะแนน

ตอนที่ 3: เสียงและจังหวะ

ให้นักเรียนออกเสียงคำตามพยางค์ที่ครูกำหนดให้พร้อมปรบมือเป็นจังหวะ ทั้งหมด 6 คำ
(6 คะแนน) ดังนี้

มะม่วง สิงโต ขนมหวาน ส้มตำไทย ปลากระพงขาว โรงพยาบาล

เกณฑ์การให้คะแนน (ตอนที่ 3 : เสียงและจังหวะ)

ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน

ตอบผิดให้ข้อละ 0 คะแนน

แบบบันทึกคะแนน (ตอนที่ 3 : เสียงและจังหวะ)

คำชี้แจง : นักเรียนสามารถออกเสียงคำตามพยางค์ที่ครูกำหนดให้พร้อมปรบมือเป็นจังหวะ

ทั้งหมด 6 คำ ให้ทำเครื่องหมาย □ เมื่อนักเรียนปฏิบัติถูก ให้ทำเครื่องหมาย × เมื่อนักเรียน

ปฏิบัติผิด

ลำดับ ที่	นักเรียนสามารถออกเสียงคำตามพยางค์ที่ครูกำหนดให้พร้อมปรบมือเป็น จังหวะ						รวม
	มะม่วง	สิงโต	ขนม หวาน	ส้มตำ ไทย	ปลา กะพงขาว	โรงพยาบาล	
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							

ตอนที่ 4: จังหวะพาเพลิน

ให้นักเรียนปรบมือเป็นจังหวะให้ตรงกับการออกเสียงชื่อของตนเอง (1 ข้อ 1 คะแนน)

เกณฑ์การให้คะแนน (ตอนที่ 4 : จังหวะพาเพลิน)

ปฏิบัติถูกต้องให้ข้อละ 1 คะแนน

ปฏิบัติผิดให้ข้อละ 0 คะแนน

ตอนที่ 5: สร้างสรรค์ตามจินตนาการ

ให้นักเรียนคิดคำตามพยางค์ที่ครูกำหนดให้แล้วปรบมือเป็นจังหวะพร้อมออกเสียง

(3 ข้อ 3 คะแนน) ดังนี้

คำที่มี 2 พยางค์ = 1 คำ

คำที่มี 3 พยางค์ = 1 คำ

คำที่มี 4 พยางค์ = 1 คำ

เกณฑ์การให้คะแนน (ตอนที่ 5 : สร้างสรรค์ตามจินตนาการ)

ปฏิบัติถูกต้องทั้งหมด 3 คะแนน

ปฏิบัติถูกต้อง 2 คำ 2 คะแนน

ปฏิบัติถูกต้อง 1 คำ 1 คะแนน

ปฏิบัติผิดทั้งหมด 0 คะแนน

แบบบันทึกคะแนน(ตอนที่ 5 : สร้างสรรค์ตามจินตนาการ)

คำชี้แจง : นักเรียนคิดค่าตามพยางค์ที่ครูกำหนดให้แล้วปรบมือเป็นจังหวะพร้อมออกเสียงให้ทำ

เครื่องหมาย ☐ เมื่อนักเรียนปฏิบัติถูก ให้ทำเครื่องหมาย × เมื่อนักเรียนปฏิบัติผิด

ลำดับที่	คำที่มี 2 พยางค์	คำที่มี 3 พยางค์	คำที่มี 4 พยางค์	รวม
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				

การแปลผลคะแนน (จากทั้งหมด 5 ตอน 24 คะแนน)

การแปลผลคะแนนจากคะแนนเต็ม 24 ข้อ เป็น 4 ระดับ ดังนี้

19 – 24	คะแนน หมายถึง	มีความสามารถอยู่ในระดับดีมาก
13 – 18	คะแนน หมายถึง	มีความสามารถอยู่ในระดับดี
7 – 12	คะแนน หมายถึง	มีความสามารถอยู่ในระดับพอใช้
0 – 6	คะแนน หมายถึง	มีความสามารถอยู่ในระดับปรับปรุง

*เกณฑ์การให้คะแนน ผ่านเกณฑ์ คือ อยู่ในระดับพอใช้ หรือ คะแนน 12 คะแนนขึ้นไป

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิชาดนตรี

ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาว่าแบบทดสอบต่อไปนี้สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการพิจารณาของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบนั้น วัดได้ไม่ตรง ตามหน่วยการเรียนรู้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ ว่าแบบทดสอบนั้นวัดได้ตรงตามหน่วยการเรียนรู้
- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบนั้น วัดได้ตรงตามหน่วยการเรียนรู้

แบบทดสอบ	แบบทดสอบ	ระดับการพิจารณา			หมายเหตุ
		-1	0	+1	
ตอนที่ 1 : การกำเนิดของเสียง (เสียงที่เกิดจากธรรมชาติ และเสียงที่มนุษย์สร้างขึ้น)	คำชี้แจง: ให้นักเรียนบอกแหล่งกำเนิดของเสียงว่าเสียงใดเกิดจากธรรมชาติหรือเกิดจากมนุษย์สร้างขึ้นจากภาพที่ครูกำหนดให้ 1. 2. 3. 4. 				

แบบทดสอบ	แบบทดสอบ	ระดับการพิจารณา			หมายเหตุ
		-1	0	+1	
	5. 6. 7. 				
ตอนที่ 2 : คุณลักษณะของเสียง (เสียงดัง-เบา เสียงสั้น-ยาว และ เสียงสูง-ต่ำ)	<u>คำชี้แจง :</u> ให้นักเรียนเปรียบเทียบเสียงที่ได้ยินว่าเสียงที่ 2 มีคุณลักษณะต่างจากเสียงแรกอย่างไร <u>แบบเสียงที่1: เสียงดัง - เบา</u> 8. เสียงกระซิบ กับ เสียงตะโกน 9. เสียงฟ้าร้อง กับ เสียงฝนตก 10. เสียงเป่าขลุ่ย กับ เสียงตีกลอง <u>แบบเสียงที่2 : เสียงสั้น – ยาว</u> 11. เสียงโทรศัพท์ กับ เสียงเคาะประตู 12. เสียงเคาะโต๊ะ กับ เสียงเคาะระฆัง <u>แบบเสียงที่3 : เสียงสูง – เสียงต่ำ</u> 13. เสียงเด็กผู้หญิง กับ เสียงผู้ชายวัยกลางคน 14. เสียงซอฮู้ กับ เสียง เสียงปี่				

แบบทดสอบ	แบบทดสอบ	ระดับการพิจารณา			หมายเหตุ
		-1	0	+1	
ตอนที่ 3: เสียงและ จังหวะ	คำชี้แจง: ให้นักเรียนออกเสียงคำตามพยางค์ที่ ครูกำหนดให้พร้อมปรบมือเป็นจังหวะ ทั้งหมด 6 คำ ดังนี้ มะม่วง สิงโต ขนมหวาน ส้มตำไทย ปลา กะพงขาว โรงพยาบาล				
ตอนที่ 4: จังหวะพา ເລີນ	คำชี้แจง: ให้นักเรียนปรบมือเป็นจังหวะให้ตรง กับการออกเสียงชื่อของตนเอง				
ตอนที่ 5: สร้างสรรค์ ตามจินตนาการ	คำชี้แจง: ให้นักเรียนคิดคำตามพยางค์ที่ครู กำหนดให้แล้วปรบมือเป็นจังหวะพร้อมออก เสียงตามพยางค์นั้น รวมทั้งสิ้น 3 คำ ดังนี้ คำที่มี 2 พยางค์ คำที่มี 3 พยางค์ คำที่มี 4 พยางค์				

ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างแผนการเรียนการสอนดนตรี ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
หน่วยการเรียนรู้เรื่อง คุณลักษณะของเสียง (สูง หรือ ต่ำ)

เวลา : 60 นาที

จุดประสงค์

- จำแนกเสียงสูง และ เสียงต่ำได้

เนื้อหา : เสียงที่เราได้ยินมีลักษณะแตกต่างกันออกไป มีทั้งเสียงดัง เสียงเบา เสียงสั้น เสียงยาว เสียงสูงและเสียงต่ำ ซึ่งลักษณะของเสียงที่ได้ยินแต่ละเสียงนั้นจะทำให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป โดยเป็นคุณลักษณะของเสียงประเภท เสียงสูง-เสียงต่ำ ตัวอย่างเช่น
 เสียงสูง = เสียงเป่านกหวีด เสียงกรีด เสียงเด็กผู้หญิง โน้ตดนตรีที่มีเสียงสูง (โดสูง)
 เสียงต่ำ = เสียงเคาะลูกบอล เสียงตีกอง เสียงผู้ชายวัยกลางคน โน้ตดนตรีที่มีเสียงต่ำ (โดต่ำ)

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนตอบคำถามแหล่งกำเนิดเสียงจากบัตรภาพที่กำหนดให้ เพื่อทบทวนสิ่งที่เรียนมาในแผนที่ 1
2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเสียงที่นักเรียนได้ยินตั้งแต่ตอนตื่นจนถึงมาโรงเรียนว่า นักเรียนได้ยินเสียงอะไรบ้าง แล้วเสียงนั้นมีคุณลักษณะของเสียงแบบใด จากนั้นครูยกตัวอย่างเสียงที่มีคุณลักษณะเป็น เสียงสูง เช่น เสียงเป่านกหวีด เสียงกรีด เสียงเด็กผู้หญิง โน้ตดนตรีที่มีเสียงสูง (โดสูง) เป็นต้น เสียงต่ำ เช่น เสียงเคาะลูกบอล เสียงตีกอง เสียงผู้ชายวัยกลางคน โน้ตดนตรีที่มีเสียงต่ำ(โดต่ำ) เป็นต้น
3. ครูสนทนากับนักเรียนว่ารู้จักคีย์บอร์ดหรือไม่ และเคยได้ยินเสียงคีย์บอร์ดหรือไม่ โดยให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม ครูได้อธิบายถึงคีย์บอร์ดว่า คีย์บอร์ดมีโน้ตต่างๆมากมาย ซึ่งแต่ละเสียงก็แตกต่างกัน แม้เป็นโน้ตตัวเดียวกันแต่ระดับเสียงที่ออกมาไม่นั้นไม่เหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่น โดสูง และ โดต่ำ เป็นโน้ตเดียวกันแต่เสียงที่ออกมาแตกต่างกันเป็นเสียงสูงหนึ่งตัว เสียงต่ำหนึ่งตัว

ขั้นสอน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเสียงสูง เสียงต่ำในชีวิตประจำวันที่นักเรียนเคยได้ยิน มีอะไรบ้าง และแต่ละเสียงนั้นมีลักษณะของเสียงอย่างไร โดยให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม
2. ครูให้นักเรียนฟังเสียงบุคคลในวัยต่างๆ ดังนี้ เสียงเด็กผู้หญิง เสียงเด็กผู้ชาย เสียงผู้ชายวัยกลางคน เสียงคนแก่ เป็นต้น แล้วให้นักเรียนเปรียบเทียบเสียงที่ได้ยินว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร แล้วเสียงที่ได้ยินนั้นเสียงใดเป็นเสียงสูง เสียงใดเป็นเสียงต่ำ
3. ครูอธิบายเกี่ยวกับเสียงสูง เสียงต่ำ ว่าจากเสียงที่ได้ยินในชีวิตประจำวันผ่านสิ่งของ และเครื่องดนตรีมีคุณลักษณะเสียงที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้เสียงมนุษย์ของเราก็ยังมีเสียงที่แตกต่างกันตามวัย เพศ เป็นต้น ยกตัวอย่าง เสียงสูง เช่น การเป่านกหวีด เป่าขลุ่ยไนต์เสียงสูง เสียงกรีด ส่วนเสียงต่ำ เช่น เสียงผู้ชายวัยกลางคน เสียงคนแก่ เป่าขลุ่ยไนต์เสียงต่ำ เป็นต้น
4. ครูนำคีย์บอร์ดมาดให้นักเรียนฟัง โดยครูกดไล่โน้ตทั้ง 5 ตัวโน้ต คือ โด เร มี ฟา ซอล กดตัวโน้ตไล่เสียงจาก (ด ---, ร ---, ม ---, ฟ ---, ซ ---) เพื่อให้นักเรียนแยกฟังเสียงโน้ตที่แตกต่างกันได้
5. เมื่อนักเรียนรู้จักแยกเสียงโน้ตทั้ง 5 ตัวโน้ตได้ ครูให้นักเรียนเปรียบเทียบเสียงของตัวโน้ตที่ได้ยิน 2 เสียง ว่าเสียงโน้ตตัวที่ 2 มีคุณลักษณะต่างจากเสียงโน้ตตัวแรกอย่างไร โดยเลือกตัวโน้ตมา 3 แบบ คือ โน้ตตัวโด กับ โน้ตตัวมี , โน้ตตัวซอล กับ โน้ตตัวเร , โน้ตตัวฟา กับ โน้ตตัวโด
6. เมื่อนักเรียนเข้าใจและสามารถเปรียบเทียบโน้ตเสียงสูง เสียงต่ำได้ ครูได้ให้นักเรียนเล่นเกม สูง หรือ ต่ำ โดยครูชี้แจงการเล่นเกม ดังนี้ ให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหาวงกลมคิดว่านักเรียนเป็นนก ครูใช้โน้ตทั้งหมด 5 ตัวโน้ตในการทดสอบและให้นักเรียนเปรียบเทียบเสียงของตัวโน้ตที่ได้ยิน 2 เสียง ว่าเสียงโน้ตตัวที่ 2 มีคุณลักษณะต่างจากเสียงโน้ตตัวแรกอย่างไร ถ้าได้ยินเป็นเสียงสูงให้นักเรียนทำท่าบินโดยยืดตัวให้สูงที่สุด แต่ ถ้าได้ยินเป็นเสียงต่ำให้นักเรียนทำท่าบินโดยย่อตัวให้ต่ำที่สุด เล่นไปเรื่อยๆจนได้ผู้ชนะแล้วรับรางวัล (ด --- กับ ซ --- , ฟ --- กับ ร --- , ม --- กับ ด --- , ร --- กับ ซ --- , ซ --- กับ ม ---) เป็นต้น

ขั้นสรุป

1. ครูทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยให้นักเรียนเปรียบเทียบโน้ตเสียงสูง เสียงต่ำ จากการกดคีย์บอร์ด
2. ครูสรุปเรื่อง คุณลักษณะของเสียง (สูง หรือ ต่ำ) ว่าเป็นคุณลักษณะของเสียงประเภทหนึ่ง ที่เกิดจากสิ่งต่างๆ ทั้งสิ่งของรอบตัวเรา เครื่องดนตรี ตัวโน้ต และเสียงมนุษย์ ซึ่งลักษณะของเสียงที่ได้ยินแต่ละเสียงนี้ จะทำให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป

สื่อการสอน

1. คีย์บอร์ด
2. คลิปเสียงเด็กผู้หญิง เด็กผู้ชาย เสียงผู้ชายวัยกลางคน และเสียงคนแก่

การวัดผลและการประเมินผล

- นักเรียนเปรียบเทียบเสียงของตัวโน้ตที่ได้ยิน 2 เสียง ว่าเสียงโน้ตตัวที่ 2 มีคุณลักษณะต่างจากเสียงโน้ตตัวแรกอย่างไร ดังนี้
 1. โน้ตเสียงโด กับ โน้ตเสียงมี
 2. โน้ตเสียงซอล กับ โน้ตเสียงฟา
 3. โน้ตเสียงโด กับ โน้ตเสียงซอล

แบบบันทึก

คำชี้แจง : นักเรียนเปรียบเทียบเสียงของตัวโน้ตจากการกดคีย์บอร์ดที่ได้ยิน 2 เสียง ว่าเสียงโน้ตตัวที่ 2 มี
คุณลักษณะต่างจากเสียงโน้ตตัวแรกอย่างไร โดยครูทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่นักเรียนตอบถูก
และทำเครื่องหมาย × ในช่องที่นักเรียนตอบผิด

ลำดับที่	การกดคีย์บอร์ด			รวม
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				

เกณฑ์การให้คะแนน

3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
นักเรียนสามารถ เปรียบเทียบโน้ตเสียง สูง เสียงต่ำจากการ กดคีย์บอร์ดได้ถูกต้อง ครบ 3 แบบ	นักเรียนสามารถ เปรียบเทียบโน้ตเสียง สูง เสียงต่ำจากการ กดคีย์บอร์ดได้ถูกต้อง 2 แบบ	นักเรียนสามารถ เปรียบเทียบโน้ตเสียง สูง เสียงต่ำจากการ กดคีย์บอร์ดได้ถูกต้อง 1 แบบ	นักเรียนไม่สามารถ เปรียบเทียบโน้ตเสียง สูง เสียงต่ำจากการ กดคีย์บอร์ดได้ถูกต้อง

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
หน่วยการเรียนรู้เรื่อง คุณลักษณะของเสียง (ดัง หรือ เบา)

เวลา : 60 นาที

จุดประสงค์

- จำแนกเสียงดัง และ เสียงเบาได้

เนื้อหา : เสียงที่เราได้ยินมีลักษณะแตกต่างกันออกไป มีทั้งเสียงดัง เสียงเบา เสียงสั้น เสียงยาว เสียงสูง และเสียงต่ำ ซึ่งมีลักษณะของเสียงที่ได้อินแต่ละเสียงนั้นจะทำให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป โดยเป็นคุณลักษณะของเสียงประเภท เสียงดัง – เสียงเบา
 ตัวอย่างเช่น เสียงดัง = เสียงตะโกน เสียงฟ้าผ่า เป็นต้น เสียงเบา = เสียงกระซิบ เสียงลมพัด เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูนำคลิปเสียงประเภทเสียงยาว เสียงสั้น มาให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามเพื่อเป็นการทบทวนสิ่งที่เรียนมาในแผนที่ 3
2. ครูสนทนากับนักเรียนว่าตั้งแต่เข้ามาวันนี้ได้ยินเสียงรอบตัวอะไรบ้าง และครูได้ยกตัวอย่างเสียงที่มีความดัง กับ ความเบา จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามว่าเสียงที่ครูยกตัวอย่างนั้นมีความแตกต่างกันอย่างไร

ขั้นสอน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเสียงดัง เสียงเบาในชีวิตประจำวันที่นักเรียนเคยได้ยินมีอะไรบ้าง แล้วแต่ละเสียงนั้นมีคุณลักษณะของเสียงอย่างไร โดยให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม
2. ครูให้นักเรียนฟังเสียง 2 เสียง คือ เสียงฟ้าผ่า กับ เสียงลมพัด แล้วให้นักเรียนเปรียบเทียบเสียงที่ได้ยินว่ามีความเหมือนหรือความแตกต่างกันอย่างไร แล้วเสียงที่ได้ยินนั้นเป็นเสียงดัง หรือ เสียงเบา โดยให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม
3. ครูอธิบายเกี่ยวกับเสียงดัง – เสียงเบาว่าเสียงที่เราได้ยินมีลักษณะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับเสียงที่ออกมา ยกตัวอย่างเสียงที่อยู่รอบตัวเรา เช่น เสียงตะโกน เสียงกระซิบ เสียงฟ้าผ่า

เสียงลมพัด นอกจากนี้เสียงดัง - เสียงเบาที่เกิดจากการปรบมือสามารถแยกได้ทั้งเสียงดัง - เสียงเบาตามแรงที่เราปรบมือโดยครูปรบมือให้ดูเป็นตัวอย่าง

4. ครูได้ให้นักเรียนเปรียบเทียบเสียงที่ได้ยิน ว่าเสียงที่ 2 มีคุณลักษณะต่างจากเสียงแรกอย่างไร ดังนี้

4.1 ปรบมือตามเสียงดัง - เบา

4.2 หัวเราะตามเสียงดัง - เบา

4.3 ปรบตักตามเสียงดัง - เบา

4.4 เคาะโต๊ะตามเสียงดัง - เบา

5. ครูให้นักเรียนให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการแยกประเภทเสียงดัง เสียงเบา ดังนี้

5.1 ปรบมือตามเสียงดัง - เบา

5.2 หัวเราะตามเสียงดัง - เบา

5.3 ปรบตักตามเสียงดัง - เบา

5.4 เคาะโต๊ะตามเสียงดัง - เบา

6. เมื่อนักเรียนแยกประเภทเสียงดัง เสียงเบาตามคำสั่งได้แล้ว ครูได้ให้นักเรียนเล่นเกมดัง หรือ เบา โดยครูชี้แจงขั้นตอนการเล่นเกม ดังนี้

- ครูให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหาวงและให้นักเรียนเคลื่อนไหวตามเสียงดัง เสียงเบา ดังนี้ (ถ้าได้ยินเสียงดังให้กระโดดไปข้างหน้า, ถ้าได้ยินเสียงเบาให้เดินถอยหลังตามจำนวนที่ได้ยิน) โดยการทดสอบมี 6 แบบ ดังนี้

6.1 ตีกลองเสียงดัง เบา ดัง

6.2 ตีฉิ่งเสียงเบา ดัง เบา ดัง

6.3 ปรบมือเสียงดัง เบา ดัง เบา ดัง

6.4 เขย่าแทมบูรีนเสียงเบา ดัง เบา ดัง เบา ดัง

6.5 ตีกลองเสียงดัง ดัง เบา ดัง เบา เบา ดัง เบา

6.6 ปรบมือเสียงเบา ดัง สลับกัน 5 ครั้ง

ขั้นสรุป

1. ครูทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยให้นักเรียนเปรียบเทียบเสียงดัง กับเสียงเบา จากการฟังเสียงตามที่กำหนดให้ (ให้เปรียบเทียบเสียงที่2 ว่าเสียงดัง หรือ เสียงเบากว่าเสียงแรก) ดังนี้

- เสียงเป่านกหวีด กับ เสียงนาฬิกา (ตอบ เสียงเบา)
- เสียงนกร้อง กับ เสียงสุนัขเห่า (ตอบ เสียงดัง)
- เสียงฝนตก กับ เสียงฟ้าร้อง (ตอบ เสียงดัง)
- เสียงตีกลอง กับ เสียงเป่าขลุ่ย (ตอบ เสียงเบา)

2. ครูสรุปเรื่อง ดัง หรือ เบา ว่าเสียงที่เราได้ยินมีลักษณะแตกต่างกัน มีทั้งเสียงดัง เสียงเบา เสียงสั้น เสียงยาว เสียงแหลมสูง และเสียงทุ้มต่ำ ซึ่งลักษณะของเสียงที่เป็นเสียงดัง เสียงเบานั้น เกิดขึ้นจากสิ่งที่อยู่รอบๆตัวเรา ทั้งเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและเกิดขึ้นตามธรรมชาติโดยแต่ละเสียงที่ได้ยินจะทำให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป

สื่อการสอน

- คลิปเสียง (เสียงดัง – เสียงเบา) ได้แก่ เสียงตะโกน เสียงกระชิบ เสียงฟ้าผ่า เสียงลมพัด เสียงผึ้ง เสียงเครื่องบิน
- กลอง
- ขลุ่ย
- แทมบูรีน

การวัดผลและการประเมินผล

- นักเรียนเปรียบเทียบเสียงดัง กับ เสียงเบา จากการฟังเสียงตามที่ครูกำหนดให้ 4 แบบ (ให้เปรียบเทียบเสียงที่2 ว่าเสียงดัง หรือ เสียงเบากว่าเสียงแรก) ดังนี้

- เสียงเป่านกหวีด กับ เสียงนาฬิกา (ตอบ เสียงเบา)
- เสียงนกร้อง กับ เสียงสุนัขเห่า (ตอบ เสียงดัง)
- เสียงฝนตก กับ เสียงฟ้าร้อง (ตอบ เสียงดัง)
- เสียงตีกลอง กับ เสียงเป่าขลุ่ย (ตอบ เสียงเบา)

แบบบันทึก

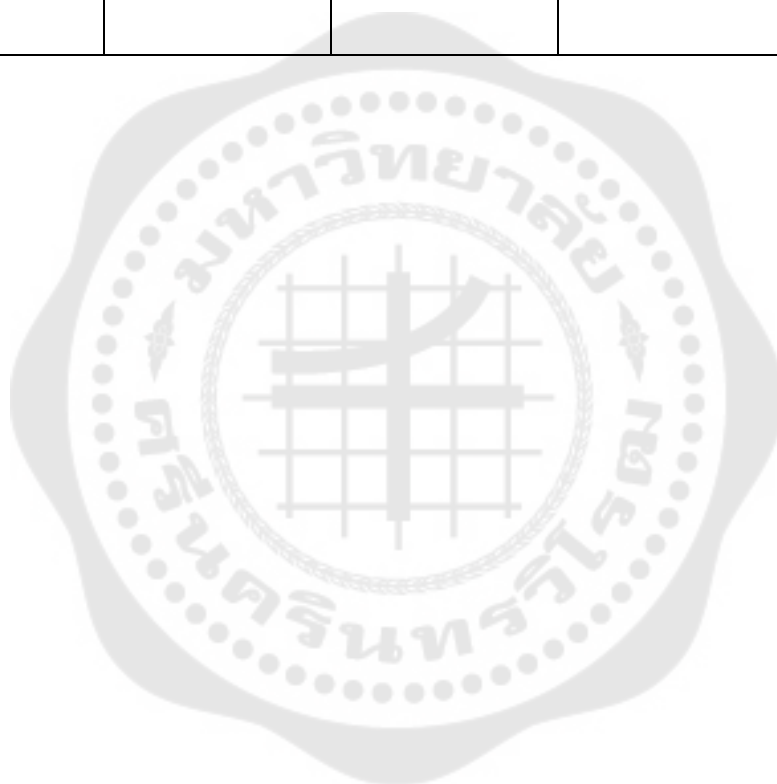
คำชี้แจง : นักเรียนจำแนกเสียงดัง และ เสียงเบาได้จากการเปรียบเทียบเสียงที่ฟังตามที่ครู

กำหนดให้โดยครูทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่นักเรียนปฏิบัติถูก และทำเครื่องหมาย × ในช่องที่นักเรียนปฏิบัติผิด

ลำดับที่	เสียงเป่านกหวีด กับ เสียงนาฬิกา	เสียงนกร้อง กับ เสียงสุนัขเห่า	เสียงฝนตก กับ เสียงฟ้าร้อง	เสียงตีกอล์ฟ กับ เสียงเป่า ขลุ่ย	รวม
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					

เกณฑ์การให้คะแนน

4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
นักเรียนสามารถ จำแนกเสียงดัง กับเสียงเบาจาก การเปรียบเทียบ ได้ถูกต้องทั้งหมด 4 เสียง	นักเรียนสามารถ จำแนกเสียงดัง กับเสียงเบาจาก การเปรียบเทียบ ได้ถูกต้อง 3 เสียง	นักเรียนสามารถ จำแนกเสียงดัง กับเสียงเบาจาก การเปรียบเทียบ ได้ถูกต้อง 2 เสียง	นักเรียนสามารถ จำแนกเสียงดัง กับเสียงเบาจาก การเปรียบเทียบ ได้ถูกต้อง 1 เสียง	นักเรียนไม่ สามารถจำแนก เสียงดังกับเสียง เบาจากการ เปรียบเทียบได้

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ชื่อทุกคนมีจังหวะ

เวลา : 60 นาที

จุดประสงค์

- สามารถปรบมือชื่อตนเอง และ ปรบมือตามคำที่ครูกำหนดได้

เนื้อหา : จังหวะ (Rhythm) หมายถึง การเคลื่อนไหวที่สม่ำเสมอ อาจกำหนดไว้เป็นความช้า – เร็ว ต่างกัน โดยการใช้คำพูดให้เป็นจังหวะช้า – จังหวะเร็ว

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปรบจังหวะตามเสียงดัง – เบา โดยครูเป็นผู้กำหนด
2. ครูสนทนากับนักเรียนว่าเคยฟังเพลง “สวัสดี” หรือไม่ แล้วเพลง “สวัสดี” ร้องอย่างไร ครูร้องเพลงให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนปรบมือตามจังหวะเป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

ขั้นสอน

1. ครูสอนเกี่ยวกับจังหวะให้นักเรียนฟังถึงการเคลื่อนไหวที่สม่ำเสมอ โดยครูสอนจังหวะช้า – เร็ว จากการปรบมือ เริ่มจากการปรบมือตามพยางค์ชื่อตนเอง ซึ่งครูปรบมือเป็นตัวอย่างให้นักเรียนดู คือ ชู – ตี – มา ปรบมือได้เป็นสามจังหวะตามพยางค์ของชื่อ แล้วอธิบายถึงการปรบมือพยางค์ชื่อตนเองเป็นจังหวะ ถ้าชื่อ ชู – ตี – มา จะมีพยางค์ที่แบ่งได้ทั้งหมด 3 พยางค์ แล้วจึงปรบมือเป็นจังหวะทั้ง ช้า – เร็ว ให้นักเรียนเห็นความแตกต่าง
2. ครูยกตัวอย่างการปรบมือเป็นพยางค์ชื่อคนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจ (โดยแต่ละชื่อจะมีพยางค์และจังหวะที่แตกต่างกัน) เช่น

2.1 สาลี่

- - - ส่า	- - - ลี
-----------	----------

2.2 อรุณศรี

- - - อะ	- รุณ - ศรี
----------	-------------

2.3 น้ำเพชร

- - - น้ำ	- - - เพชร
-----------	------------

2.4 อุมภาพร

- - - ฤ	- มา - พร
---------	-----------

2.5 สุวรรณมาลา

- สุ - วรรณ	- มา - ลา
-------------	-----------

3. ครูให้นักเรียนแนะนำตนเอง โดยบอกชื่อตนเองพร้อมปรบมือตามพยางค์ที่พูด และให้เพื่อนในห้องทำตาม โดยเริ่มจากด้านซ้ายมือแถวแรกไปจนครบทุกคนตามจังหวะ

4. ครูให้นักเรียนฝึกอ่านบัตรภาพสัตว์ จำนวน 15 ภาพ แล้วให้นักเรียนปรบมือตามพยางค์ชื่อของสัตว์นั้นๆ เช่น

กระต่าย กวาง กิ้งก่า กุ้งมังกร จิ้งจอก จระเข้ ชะนี
เต่าตนุ ผีเสื้อ เพนกวิน มดตะนอย แมงกระปอน ยีราฟ โลมาปากขาว
สิงโต

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนดูบัตรภาพสัตว์ แล้วถามนักเรียนว่าชื่อสัตว์ที่เห็นคืออะไร จากนั้นครูปรบมือพร้อมพูดชื่อสัตว์ให้นักเรียนฟังและให้นักเรียนฝึกตาม

2. ครูทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยให้นักเรียนปรบมือพร้อมพูดชื่อตนเอง และปรบมือตามบัตรภาพสัตว์พร้อมพูดชื่อสัตว์ที่กำหนดให้โดยไม่ซ้ำกับตัวกิจกรรม จำนวนบัตรภาพทั้งสิ้น 5 ภาพ ได้แก่ แมงมุม แมวน้ำ หมีขั้วโลก หอยนางรม และปลาฉลามขาว

3. ครูสรุปเรื่อง ชื่อทุกคนมีจังหวะ ว่าจังหวะ (Rhythm) การเคลื่อนไหวที่สม่ำเสมอ

อาจกำหนดไว้เป็นความช้า – เร็วต่างกัน โดยการใช้คำพูดให้เป็นจังหวะช้า – จังหวะเร็ว ซึ่งแต่ละชื่อนั้นจะมีพยางค์และจังหวะที่แตกต่างกันออกไป

สื่อการสอน

บัตรภาพชื่อสัตว์ ได้แก่ กระต่าย กวาง กิ้งก่า กุ้งมังกร จิงโจ้ จระเข้ ชะนี เต่าตนุ ฝูเสื่อ เพนกวิน มดตะนอย แมงกระพรุน ยีราฟ โลมาปากขวด สิงโต เป็นต้น

การวัดผลและการประเมินผล

- นักเรียนสามารถปรบมือตามพยางค์พร้อมพูดชื่อตนเอง และปรบมือตามบัตรภาพสัตว์พร้อมพูดชื่อสัตว์ที่กำหนดให้ถูกต้อง (บัตรภาพใช้ในการทดสอบ ได้แก่ แมงมุม แมว น้ำ หมู ข้าว โลก หอยนางรม และปลาฉลามขาว)

แบบบันทึก

คำชี้แจง : นักเรียนสามารถปรบมือตามพยางค์พร้อมพูดชื่อตนเอง โดยครูทำเครื่องหมาย ✓ ใน
ช่องที่นักเรียนปฏิบัติถูกและทำเครื่องหมาย × ในช่องที่นักเรียนปฏิบัติผิด

ลำดับที่	ปรบมือตามพยางค์พร้อมพูดชื่อตนเอง		รวม
	ปฏิบัติถูก	ปฏิบัติผิด	
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			

เกณฑ์การให้คะแนน

1 คะแนน	0 คะแนน
นักเรียนสามารถปรบมือตามพยางค์พร้อมพูดชื่อตนเองได้ถูกต้อง	นักเรียนไม่สามารถปรบมือตามพยางค์พร้อมพูดชื่อตนเองได้ถูกต้อง

แบบบันทึก

คำชี้แจง : นักเรียนสามารถปรบมือตามบัตรภาพสัตว์พร้อมพูดชื่อสัตว์ที่กำหนดให้ถูกต้อง โดยครูทำเครื่องหมาย

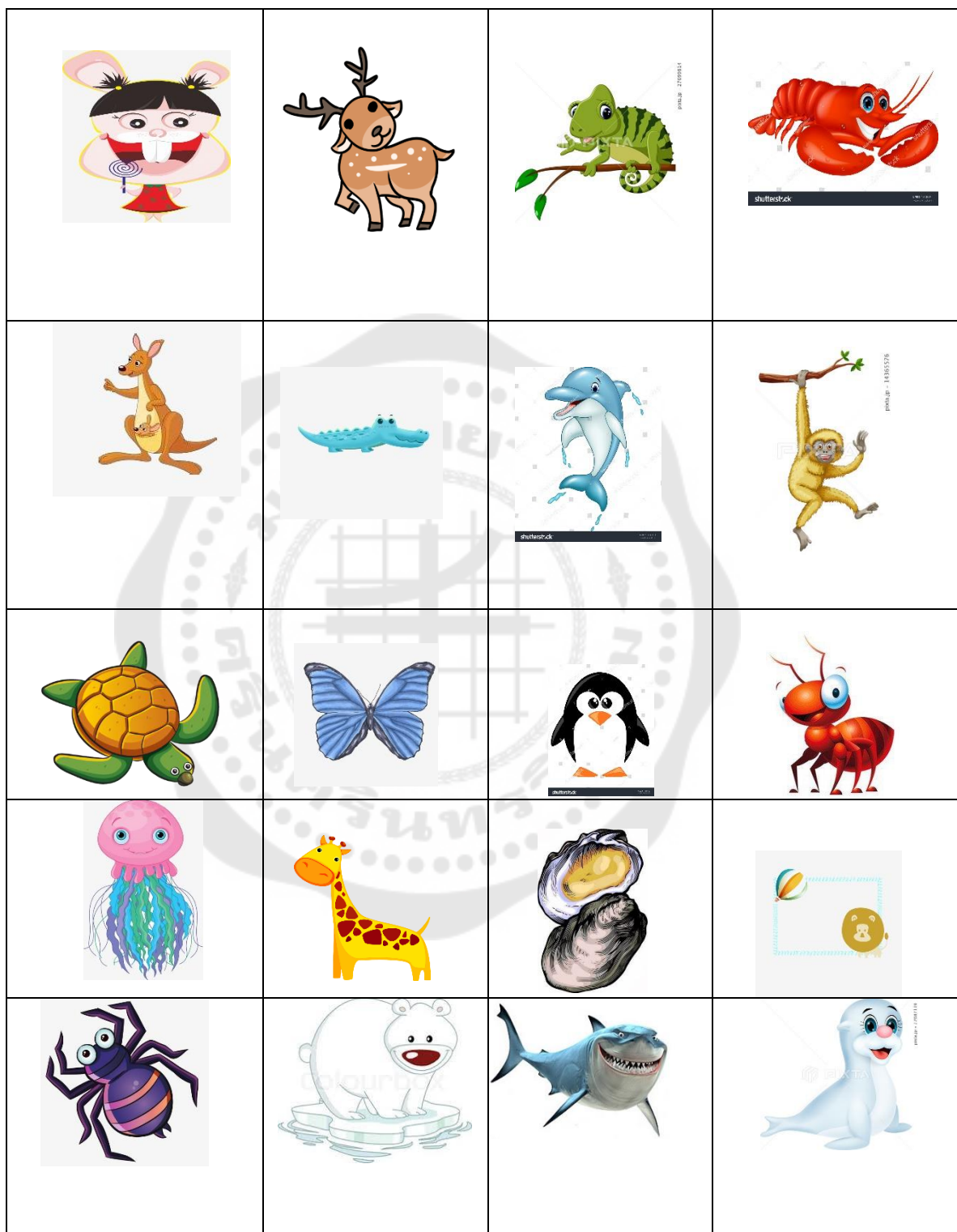
✓ ในช่องที่นักเรียนปฏิบัติถูก และทำเครื่องหมาย × ในช่องที่นักเรียนปฏิบัติผิด

ลำดับที่	ปรบมือตามบัตรคำชื่อสัตว์พร้อมพูดชื่อสัตว์					รวม
	แมงมุม	แมวน้ำ	หมีขั้วโลก	หอยนางลม	ปลาฉลามขาว	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						

เกณฑ์การให้คะแนน

5 คะแนน	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
นักเรียน สามารถ ปรับมือตาม บัตรคำชื่อ สัตว์พร้อมพูด ชื่อสัตว์ที่ กำหนดให้ ถูกต้อง 5 คำ	นักเรียน สามารถ ปรับมือตาม บัตรคำชื่อ สัตว์พร้อมพูด ชื่อสัตว์ที่ กำหนดให้ ถูกต้อง 4 คำ	นักเรียน สามารถ ปรับมือตาม บัตรคำชื่อ สัตว์พร้อมพูด ชื่อสัตว์ที่ กำหนดให้ ถูกต้อง 3 คำ	นักเรียน สามารถ ปรับมือตาม บัตรคำชื่อ สัตว์พร้อมพูด ชื่อสัตว์ที่ กำหนดให้ ถูกต้อง 2 คำ	นักเรียน สามารถ ปรับมือตาม บัตรคำชื่อ สัตว์พร้อมพูด ชื่อสัตว์ที่ กำหนดให้ ถูกต้อง 1 คำ	นักเรียนไม่ สามารถ ปรับมือตาม บัตรคำชื่อ สัตว์พร้อม พูดชื่อสัตว์ที่ กำหนดให้ ได้

บัตรภาพสัตว์

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ทอยเปีย

เวลา : 60 นาที

จุดประสงค์

- สามารถยกตัวอย่างคำพร้อมปรบมือตามค่าของตัวโน้ตได้

เนื้อหา : ตัวโน้ต คือ สัญลักษณ์ที่ใช้บอกความสั้น – ยาวของตัวโน้ตดนตรี ส่วนความยาวของเสียงนั้นดูจากค่าของตัวโน้ตนั้นๆ โดยให้นักเรียนเรียนรู้ทั้งหมด 2 ตัวโน้ตคือ โน้ตตัวดำ กับ โน้ตตัวขาว

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนการร้องเพลงพร้อมปรบมือตามจังหวะเพลง เป็นอะไรดี
2. ครูนำภาพตัวโน้ตตัวดำ กับโน้ตตัวขาว มาติดบนกระดานให้นักเรียนดู แล้วถามนักเรียนว่า โน้ตตัวใดเป็นโน้ตตัวดำ โน้ตตัวใดเป็นโน้ตตัวขาว

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับสัญลักษณ์ตัวโน้ตตัวดำ กับ โน้ตตัวขาว ว่า สมมติให้โน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ ส่วนโน้ตตัวขาว มีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ หรือ มีค่ามากกว่าโน้ตตัวดำ 1 เท่าตัว
2. ครูนำภาพสัตว์ จำนวน 18 ภาพ ให้นักเรียนดูทีละภาพ แล้วสอนให้นักเรียนปรบมือตามจังหวะของค่าตัวโน้ตตามภาพที่ครูกำหนดให้ ประกอบด้วย ม้า , ค้างคาว , ลิง , สิงโต , หมู , จิงโจ้ , แมว , เป็ด , กบ , กระต่าย , หนู , กระรอก , วัว , ยีราฟ , ควาย , ปลาหมึก , ไก่ , โลมา
3. ครูให้นักเรียนร่วมกันเล่นเกมจับคู่ตัวโน้ตกับภาพสัตว์ โดยครูชี้แจงการเล่นดังนี้
 - ครูวางตัวโน้ตตัวดำ โน้ตตัวขาว สลับกันวางบนพื้นห้องให้เป็นทางเดิน
 - ครูให้นักเรียนแต่ละคนโยนลูกเต๋าเพื่อเดินตามจำนวนที่ได้
 - โยนได้จำนวนใดให้เดินตามจำนวนนั้น แล้วหยิบโน้ตตัวนั้นขึ้นมาไปจับคู่กับภาพสัตว์ที่ครูติดบนกระดานให้ถูกต้อง ใครทำถูกต้องครูจะมีรางวัลให้

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทดสอบเป็นรายบุคคล โดยให้นักเรียนยกตัวอย่างคำพร้อมปรบมือตามค่าของตัวโน้ต โดยไม่ให้ยกตัวอย่างซ้ำกับตัวกิจกรรม จำนวน 4 คำ ได้แก่ คำที่มีค่าเท่ากับโน้ตตัวดำ 2 คำ กับ คำที่มีค่าเท่ากับโน้ตตัวขาว 2 คำ
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง ทอยเบี้ย ว่า สัญลักษณ์ตัวโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ ส่วนโน้ตตัวขาว มีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ หรือ มีความมากกว่าโน้ตตัวดำ 1 เท่าตัว

สื่อการสอน

1. ภาพสัตว์ จำนวน 18 ภาพ ประกอบด้วย ม้า , ค้างคาว , ลิง , สิงโต , หมู , จิงโจ้ , แมว , ฝูเลื้อย , กบ , กระต่าย , หู , กระรอก , วัว , ยีราฟ , ควาย , ปลาหมึก , ไก่ , โลมา
2. ภาพตัวโน้ตตัวดำ กับ โน้ตตัวขาว

การวัดผลและการประเมินผล

- นักเรียนสามารถยกตัวอย่างคำพร้อมปรบมือตามค่าของตัวโน้ตได้

แบบบันทึก

คำชี้แจง : นักเรียนสามารถยกตัวอย่างคำพร้อมปรบมือตามค่าของตัวโน้ตได้ให้ถูกต้อง โดยครูทำเครื่องหมาย

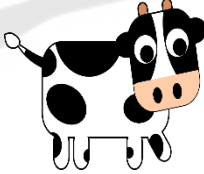
✓ ในช่องที่นักเรียนปฏิบัติถูก และทำเครื่องหมาย × ในช่องที่นักเรียนปฏิบัติผิด

ลำดับที่	ยกตัวอย่างคำพร้อมปรบมือตามค่าของตัวโน้ตได้				รวม
	คำที่ 1	คำที่ 2	คำที่ 3	คำที่ 4	
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					

เกณฑ์การให้คะแนน

4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
นักเรียนสามารถยกตัวอย่างคำพร้อมปรบมือตามค่าของตัวโน้ตได้ให้ถูกต้อง 4 คำ	นักเรียนสามารถยกตัวอย่างคำพร้อมปรบมือตามค่าของตัวโน้ตได้ให้ถูกต้อง 3 คำ	นักเรียนสามารถยกตัวอย่างคำพร้อมปรบมือตามค่าของตัวโน้ตได้ให้ถูกต้อง 2 คำ	นักเรียนสามารถยกตัวอย่างคำพร้อมปรบมือตามค่าของตัวโน้ตได้ให้ถูกต้อง 1 คำ	นักเรียนไม่สามารถยกตัวอย่างคำพร้อมปรบมือตามค่าของตัวโน้ตได้

บัตรภาพสัตว์

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ
หน่วยการเรียนรู้เรื่อง บทเพลงของฉันทน์

เวลา : 60 นาที

จุดประสงค์

- สามารถร้องเพลงทำนองขนมปังกรอบ ตามเนื้อเพลงที่แต่งขึ้นได้

เนื้อหา : การร้องเพลงทำนองขนมปังกรอบที่นักเรียนแต่งขึ้นตามความคิดสร้างสรรค์

เนื้อเพลง “ขนมปังกรอบ”

+		+		+		+	
ขนม	ปัง	กรอบ		ขนม	ปัง	กรอบ	
+		+		+		+	
กรอบ	กรอบ	มัน	มัน	หวาน	อ	ร่อย	
+		+		+		+	
ขนม	ปัง	กรอบ		ขนม	ปัง	กรอบ	
+		+		+		+	
กรอบ	กรอบ	มัน	มัน	หวาน	อ	ร่อย	

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนเรื่อง ทำตามบัตร

ขั้นสอน

1. ครูนำแผนภูมิเพลง ขนมปังกรอบมาติดบนกระดาน แล้วสอนร้องเพลงขนมปังกรอบทีละวรรคจนจบเพลง
2. ครูเขียนตัวโน้ตดำ กับ โน้ตตัวขาว ลงในเพลงขนมปังกรอบ ได้ออกมาดังนี้

+	♪	+	♪
+	♪	+	♪
+	♪	+	♪
+	♪	+	♪

+	♪	+	♪
+	♪	+	♪
+	♪	+	♪
+	♪	+	♪

แล้วฝึกให้นักเรียนปรบมือพร้อมอ่านค่าของตัวโน้ต (ดำ ดำ ขาว/ ดำ ดำ ขาว เป็นต้น)

3. จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันแต่งบทเพลงของชั้นขึ้น โดยนักเรียนทุกคนช่วยกันแต่ง แล้วร่วมกันเลือกบทเพลงที่ดีที่สุด และทุกคนในห้องชอบที่สุด

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลงพร้อมปรบมือตามเนื้อเพลงที่แต่งขึ้น โดยครูสอนร้องทีละวรรคจนจบเพลง แล้วจึงร่วมกันร้องเพลงทั้งห้อง

+		+	
ค้ำ	คาว	เคย	
+		+	
ค้ำ	ค้ำ	มีด	มีด
+		+	
ค้ำ	คาว	เคย	
+		+	
เก็บ	ลูก	มะ	ม่วง

+		+	
ค้ำ	คาว	เคย	
+		+	
จะ	ไป	ไหน	
+		+	
ค้ำ	คาว	เคย	
+		+	
ฝาก	บ้าง	ได้อ	

สื่อการสอน

- แผนภูมิเพลง ขนมปังกروب

การวัดผลและการประเมินผล

- นักเรียนสามารถร้องเพลงทำนองขนมปังกروب ตามเนื้อเพลงที่แต่งขึ้นได้

แบบบันทึก

คำชี้แจง : นักเรียนสามารถร้องเพลงทำนองขนมปังกกรอบ ตามเนื้อเพลงที่แต่งขึ้นที่ครูกำหนดได้
โดยครูทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่นักเรียนปฏิบัติถูกและทำเครื่องหมาย × ในช่องที่
นักเรียนปฏิบัติผิด

ลำดับที่	สามารถร้องเพลงทำนองขนมปังกกรอบ ตามเนื้อเพลงที่แต่งขึ้นได้		รวม
	ปฏิบัติถูก	ปฏิบัติผิด	
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			

เกณฑ์การให้คะแนน

1 คะแนน	0 คะแนน
นักเรียนสามารถร้องเพลงทำนองขนมปังกกรอบ ตามเนื้อเพลงที่แต่งขึ้นได้ถูกต้อง	นักเรียนไม่สามารถร้องเพลงทำนองขนมปังกกรอบ ตามเนื้อเพลงที่แต่งขึ้นได้

ภาคผนวก จ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี ด้วยแผนการ
เรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

พฤติกรรมการเรียนดนตรี หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำในห้องเรียนขณะที่ครูปฏิบัติการสอน ได้แก่ การเข้าเรียนตรงเวลา ไม่ละเลยงานที่ได้รับมอบหมาย มีความตั้งใจเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีการร่วมมือในการทำกิจกรรมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียน

พฤติกรรมการเรียนดนตรีพิจารณาจาก พฤติกรรมการเรียนดนตรีที่สร้างขึ้น จำนวน 5 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมการเรียนดนตรี	จำนวน 5 ข้อ	คะแนนเต็ม	15 คะแนน
		รวมคะแนนทั้งหมด	15 คะแนน

การแปลคะแนน

การแปลคะแนนจากคะแนนเต็ม 15 คะแนน เป็น 3 ระดับดังนี้

คะแนน 11 – 15 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ดี
คะแนน 6 – 10 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
คะแนน 0 – 5 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมในการเรียนดนตรีอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

การแปลผลคะแนน

3 คะแนน	หมายถึง	นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมดนตรีได้ทุกประเด็นที่ครูกำหนดในขณะที่ทำกิจกรรมในชั้นเรียน
2 คะแนน	หมายถึง	นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมดนตรีได้บางกิจกรรมในขณะที่ทำกิจกรรมในชั้นเรียน
1 คะแนน	หมายถึง	นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมดนตรีที่ครูกำหนดในขณะที่ทำกิจกรรมในชั้นเรียน

ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี ด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของ
คาร์ล ออร์ฟ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม
สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร

แผนการเรียนการสอนดนตรี เรื่อง.....

ชื่อผู้สังเกต : นางสาวชุติมา สมบูรณ์

สถานที่ : ในห้องเรียน

พฤติกรรมที่สังเกต : พฤติกรรมการเรียนดนตรี

เวลาที่ใช้ในการสังเกต : 14.30 - 15.30 น.

นักเรียน คนที่	วัน/เดือน/ปี	รายการพฤติกรรม	ความถี่			รวม
			3	2	1	
1		1. เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย				
		2. มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชา ดนตรี				
		3. ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ				
		4. มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรี ในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง				
		5. ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมดนตรีต่างๆกับผู้อื่น				
18		1. เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย				
		2. มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชา ดนตรี				
		3. ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ				
		4. มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรี ในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง				
		5. ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมดนตรีต่างๆกับผู้อื่น				

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนดนตรี
ด้วยแผนการเรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของ
คาร์ล ออร์ฟ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดราชผาติการาม
สำนักงานเขตดุสิต สังกัดกรุงเทพมหานคร**

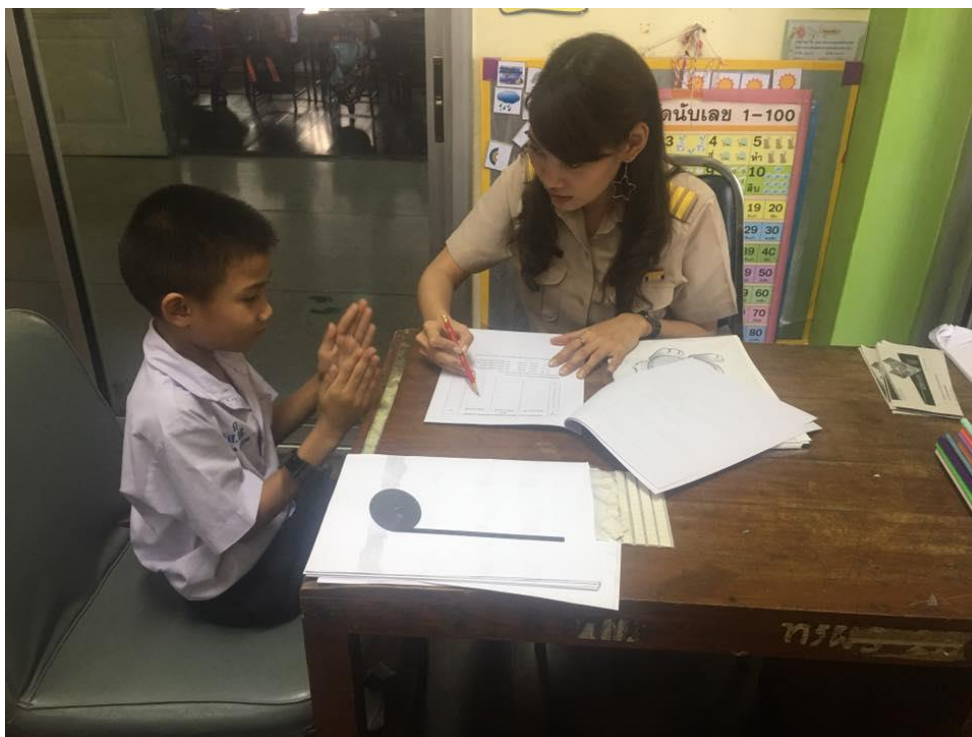
คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาว่าแบบสังเกตพฤติกรรมต่อไปนี้สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการพิจารณาของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสังเกตพฤติกรรมนั้น วัดได้ไม่ตรง ตามหน่วยการเรียนรู้
0 หมายถึง ไม่แน่ใจ ว่าแบบสังเกตพฤติกรรมนั้นวัดได้ตรงตามหน่วยการเรียนรู้
+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสังเกตพฤติกรรมนั้น วัดได้ตรง ตามหน่วยการเรียนรู้

ประเด็นแบบสังเกต	+1	0	-1	หมายเหตุ
1. เข้าห้องเรียนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย				
2. มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรี				
3. ตั้งใจเรียนในชั่วโมงวิชาดนตรีอย่างสม่ำเสมอ				
4. มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรีในเรื่องที่ครูกำหนดด้วยตนเอง				
5. ให้ความร่วมมือรวมถึงมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีต่างๆกับผู้อื่น				

ภาคผนวก จ ภาพประกอบการจัดการเรียนการสอนดนตรี ด้วยแผนการ
เรียนการสอนดนตรี โดยใช้แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

ภาพประกอบที่ 1 ทดสอบก่อนเรียนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ

ภาพประกอบที่ 2 ทดสอบหลังเรียนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ

ภาพประกอบที่ 3 นักเรียนทำกิจกรรมในแผนที่ 1 เสียงอะไรเอ่ย

ภาพประกอบที่ 4 นักเรียนทดสอบเป็นรายบุคคลในแผนที่ 1 เสียงอะไรเอ่ย

ภาพประกอบที่ 5 ครูสอนนักเรียนเกี่ยวกับจังหวะของตัวโน้ตในแผนที่ 6 จังหวะในบทเพลง

ภาพประกอบที่ 6 นักเรียนทำกิจกรรมในแผนที่ 6 จังหวะในบทเพลง

ภาพประกอบที่ 7 นักเรียนทำกิจกรรมในแผนที่ 10 บทเพลงของฉัน

ภาพประกอบที่ 8 นักเรียนทดสอบร้องเพลงบทเพลงของฉันในแผนที่ 10 บทเพลงของฉัน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาวชุตติมา สมบูรณ์
วัน เดือน ปี เกิด 22 กันยายน 2532
สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา
มัธยมศึกษา จากโรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์
ปริญญาตรี ศิลปกรรมศาสตร์ศึกษา สาขาศิลปกรรมศาสตร์ศึกษา ดนตรีศึกษา-ดนตรีไทย (กศ.บ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปริญญาโท ศิลปกรรมศาสตร์ศึกษา สาขาศิลปกรรมศาสตร์ศึกษา ดนตรีศึกษา (กศ.ม) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน 265/2 ซอยจรัญสนิทวงศ์75 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กทม. 10700

